Digitized by Google

Digitized by Google

NARODNE PJESME

iz

usta i rukopisâ

129737

skupio i za štampu spravio

pop

Baldo Melkov Glavić

Zbirka I.

U DUBROVNIKU
TROŠKOM KNJIŽARE D. PRETNERA
1889.

Digitized by Google

Z. 3201.

MINISTERSTVA ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ
SLOVANSKÁ KNIHOVNA
V PRAZE

Pridržavaju se sva prava.

Tipografija D. Pretnera u Dubrovniku.

Digitized by Google

Da pristanem želji gosp. Dragutina Pretnera, a u prilog Narodnijem Pjesmama, što 'no ih lanjske godine ustupih Hrvackoj Matici, šaljem u svijet ovu malenu kitu kasnije upaljetkovanu u neiscrpivome gaju našega naroda. Ona je sastavljena od dva dijela. U prvome su Pjesme, što 'no sam ih iz usta slušao i pisao bez ikakve promjene, potekle one od osobe, koja ih je od drugoga čula i upantila; ili od osobe, koja ih je sastavila.

U drugome su dijelu Pjesme, što 'no sam ih dobio u rukopisima, u kojim je, prama izgovoru naroda, gje su nikle, nalazila se mješovito u jednoj te istoj pjesmi ikavština (a i čakavština) sa ijekavštinom, i korjenoslovlje sa fonetikom, rašta svedoh te pjesme na ijekavštinu i fonetiku, u koliko je podnijeti mogao srok, koji je mal da ne svuda tim pjesmama zavladao.

Nego, čim spomenuh srok, da odbijem brž čiju sumnju, ne će biti zališno ako napomenem, da je srok isto tako narodan, kao i sama pjesma, te ga se, ako i rijetko, nahodi u narodnoj pjesmi; da pače, može se rijeti, da nije narodne pjesme, osobito malo po veće, gje mu ne bi traga bilo, pa baš da je njim začinjen i jedan sam stih; a opet imade narodnijeh pjesama, koje su cijele njim ispjevane. O čem narod veli: „Lijepo

Digitized by Google

je čuti", ili: „Lijepo je rijeti", a još češće: „Lijepo se slaga." Što je narodu lijepo čuti i rijeti, jer mu se lijepo slaga, to on, kada može, i sam izvagja, osobito kada je stalo onome, koji sastavlja pjesmu, da je od riječi do riječi upanti, i dulje vremena u pameti održi, kao što mi na upitanje jedan od tih odgovori.

Gje pak u rukopisu naigjoh na koješta nespretna, to čisto ispustih pazeć da ne osakatim pjesme.

U obijem dijelima ovijeh Pjesama imade ih svakodobnijeh, počimljući od najstarije, pa do mlade i najmlagje dobe.

U poredanju sam se držao dobnoga reda, u koliko sam ga shvatiti mogao.

Narode, moj divni pjesniče! od tebe primih ove Pjesme, a tebi ih vraćam. Znam da su ti mile, jer kakve su, da su, tvoje su. Ti ih opet usprimi, kao svoje. Pjevaj ove, a ispijevaj nove dok te živa pod nebeskom kapom. Za pjesmam će polećeti pero, da ih crnim po bijelu kaže ostalome svijetu, nek te štuje, i nek ti se divi, kô što radi i sam tvojih umotvorina

Sabirač.

Digitized by Google

I.

IZ USTA.

Digitized by Google

Digitized by Google

1.

Vojvoda Mončilo *).

Rano rani Vukašine kralju
U onome Skadru na Bojani,
Pa mi sjede b'jelu knjigu piše,
Pa je šalje b'jelu Durmitoru,
Durmitoru prema Prlitoru,
Vidosavi ljubi Mončilovoj,
U knjizi je pozdravlja ovako:
„Vidosavo ljubo Mončilova,
„Za što dvoriš Mončila vojvodu?
„Što uživaš, u čem li se šećeš?
„Visoka su brda Durmitora,
„Zimi, ljeti vazda puna sn'jega;
„A rijeka Jàza valovita,
„Koja baca krvave valove.
„Da ti Skadru na Bojanu dogješ,
„Da ti vidiš u Skadru kako je,
„Sinje more, kako ramno polje,
„Po njem plove ribe i brodovi!
„Izdaj meni tvoga gospodara,
„Ajde k meni, zovi se kraljica
„Da t' se klanja malo i veliko!

*) Kazala Anica Begin rodom Kalafatović iz Šipanjske Luke, a čula od nekoga Bangje iz Čepikućà, (stonjsko primorje).

Digitized by Google

„Ako l' hoćeš izdat gospodara
„Neka znadeš, moja Vidosavo,
„U Mončila gospodara tvoga:
„Na Mončilu britka ćorda ima.
„Sjeći može drvlje i kamenje,
„A ras'jecat gvožgje i maziju,
„Na junacim tvrde pancijere,
„Neg ti zalî ćordu Mončilovu
„Krvi slanom, tučom i olovom,
„Da s' is kore izvadit ne more.
„A u tvojim toplim podrumima
„Mončil ima konja Jabučila,
„Koji svoja popuštiva krila,
„U nevolji u potrebi kad je
„Oda svud bi Mončil pobjegnuo
„Na svojemu konju Jabučilu.
„Ti opali Jabučilu krila,
„Natopi ih voskom i katramom!“ —
Kada njojzi b'jela knjiga dogje
Ka bijelu gradu Durmitoru,
A na ruke ljubi Mončilove,
Tad je njojzî vrag i sreća bila
Da Mončila u dvoru ne bilo.
Knjìgu štije ljuba Mončilova,
Kad vigjela što joj sitna piše
Na razmisli udarila teške,
Kako hoće prevarit Mončila.
Kad dan progje, a mrkla noć dogje
Eto Mončil b'jelu dvoru sagje,
Dočeka ga kuja Vidosava
Prijevarom, da od Boga nagje!
Pričeka ga, oružje mu prima:
„Dobar si mi došô, gospodare!

Digitized by Google

„Da se n'jesi lovit umorio ?“ —
Govori joj Mončilo vojvoda:
„Vidosavo, v'jerna ljubo moja,
„N'jesam ti se vele umorio,
„Er je mene dobar konj nosio.“ —
Pa ga vodi za svijetlu sopru,
Pa mu služi pivo i jedivo,
A niz obraz grozne suze l'jeva.
Na nju gleda Mončilo vojvoda,
Na nju gledô, pa joj govorio:
„Vidosavo, draga ljubo moja,
„Evo ima tri godine dana
„Ja da sam se s tobom sastanuo,
„Nikada te nijesam vidio
„Da niz obraz grozne suze l'jevaš,
„Ali ti je što do mene, ljubo ?
„Koja li ti do Boga nevolja,
„Ti pokaži gospodaru svome,
„Od sv'jeta te izbaviti mogu,
„Al' od Boga izbavit ne mogu !“ —
Govori mu kučka Vidosava:
„O Mončilo, dragi gospodare,
„Ja ću sjutra izgubiti glavu,
„Er sam danas oklad učinila
„Z gospogjama b'jela Durmitora,
„U oklad sam glavu postavila:
„Meni kažu od grada gospogje,
„Da ti imaš okovanu ćordu,
„Da ti s'ječe drvlje i kamenje,
„Teško gvožgje i tvrdu maziju,
„Na junacim tvrde pancijere;
„Još da imaš konja Jabučila
„U našemu toplome podrumu,

Digitized by Google

„Da Jabučil krila popuštiva,
„U nevolji u potrebi tvojoj
„Oda svuda ubjegnuti možeš;
„A ja rekla od grada gospogjam,
„Da imade tri godine dana
„Da se jesam s tobom sastanula,
„Toga čula n'jesam, ni vigjela,
„Da to nema, da istina nije;
„Za to cvilim, izgubiću glavu!“ —
Govori joj Mončilo vojvoda:
„Vidosavo, mila ljubo moja,
„Za to će te Mončil sigurati,
„S toga ne ćeš izgubiti glavu.
„Ako želiš, draga ljubo moja,
„Vigjet tvome Jabučilu krila,
„Kad udari noći polovica
„U našemu dvoru bijelome,
„A svi u to p'jevci propjevaju,
„Ti se sidi kuli nis skaline,
„Nos' u ruci voštena dublira,
„Pa ulazi u tople podrume,
„Jabučil će popuštiti krila,
„Pa ćeš vigjet krila Jabučila;
„Pa eno ti na ćiviji ćorda,
„Pa je vidi, draga ljubo moja,
„Is kore je istezati nemoj,
„Er preoštra britka ćorda moja,
„Da t' iz ruka ne bi ispanula,
„Da te ne bi ljuto porezala!“ —
U to Mončil večerao bio,
Pa odoše u b'jele odaje,
Pa mi leže jedno kod drugoga,
Mončil spava, kako zaklan da je,

Digitized by Google

Al' ne spava kuja Vidosava,
Nego sjedi na meku dušeku,
Broji kuja u kuli sahate.
Kad udari noći polovica
Skače kuja iz meka dušeka,
Pa prepali voštena fenera,
Pa uzimlje loja i katrama,
U to prvi p'jevac zapjevao.
Evo ti je kuli nis skaline,
Pa se svuče u tople podrume,
To Jabučil krila popuštio.
Kad vigjela kuja Vidosava,
Nalije ih voskom i katramom,
Iza toga lojem polojila,
Pa upali, da od Boga nagje!
Što ne mogla vatrom sagorjeti,
To svojijem rukam polomila.
Pa se vrne kulu u bijelu,
Evo ti je do ćivije ćordi,
Pa zalije ćordu Mončilovu
Krvi slanom, tučom, i olovom.
Kad uradi, da od Boga nagje!
Bolje sjede tanku knjigu piše
I šalje je kralju Vukašinu,
U knjizi ga pozdravlja ovako:
„Kralj Vukašin, sv'jetla moja kruno,
„Ja učinih što si naredio,
„Za to sadar, sv'jetla kruno moja,
„Ti pokupi tvoju družinicu,
„Ajde š njome ispod Prlitora
„I okoli Jazu valovitu,
„U negjelju, koja prva dogje,
„Doće Mončil u lov okô vode.

Digitized by Google

„Sa njegove devet braće mile,
„I sa devet svojih bratučeda,
„I četeres od grada levera,
„Hoće doći lovit okô vode,
„Slobodno ih dočekati možeš,
„Od nikoga bojati nemoj se!“ —
Kad je b'jelu knjigu napravila,
Knjiga ode Skadru na Bojanu
A sa ruke kralju Vukašinu.
Kad je kralju knjigu sagledao
Od veselja u nju poljubio,
Od milosti u njedra bacio
Ne da steče ljubi Mončilovu,
Neg dobije Mončila vojvodu.
Pa pokupi svoje vitezove,
Puno kralju vojske podignuo,
Š njima pogje ispod Prlitora
Na tu pustu Jazu valovitu,
Osjede je sa četiri strane.
Kad dan po dan evo i negjelje
Kad se skače Mončilo vojvoda
I dozivlje ljubu Vidosavu:
„Vidosavo moja ljubo v'jerna,
„Da ti kažem, moja ljubo draga,
„Što sam noćas snio i vidio:
„Da sam išô u goru zelenu
„Blizu vode Jaze valovite,
„Da iznagjem tu vojsku nekakvu,
„Da sam bježô, a uteć ne mogô,
„Da mi dobar dorat uspirao,
„U nevolji pomoć mi ne dao.“ —
Al' ga taži kuja Vidosava:
„Ne boj mi se, mio gospodare,

Digitized by Google

„Dobar junak dobar san sasnio!
„Ti ćeš poći i opeta doći,
„Kako jesi prije odlazio,
„A zdravo si dvoru dolazio.“ —
Pa prinosi od potrebe što je,
Izvodi mu konja Jabučila.
Sablju paše Monćilo vojvoda,
Sablju paše, žalosna mu majka!
Al' Monćilo sablju ne preglêda.
Kad izagje dvore pred bijele
Kuja mu je konja opravila,
Okroći ga Monćilo vojvoda
A svojega konja ne zaglêda,
Er se jadan on jadu ne nada.
Kad izagje preko Durmitora,
Kad evo ti devet braće mile,
A za njima devet bratučeda,
I četeres od grada levera,
Sve po izbor gje je bolji koji,
Pa otvore Durmitoru vrata
I otidu zdravo i veselo,
Pravo, zdravo Jazi valovitoj
Da bi kakva lova ulovili.
Dočeka ih kralju Vukašine,
Sa četiri okoli ih strane.
A kad vigje Monćilo vojvoda
Stade teglit okovanu ćordu
To se pusta isteglit ne dade,
Kako da se pred koru spojila.
Dosjeti se Monćilo vojvoda,
Pa zaviče tanko iza glasa:
„Ajmeh meni, mila braćo moja,
„Izdade me kuja Vidosava!

Digitized by Google

„Bog će dati da će dobra biti!
„U koga je po najbolja ćorda?
„Dajte meni ćordu po najbolju
„Da bismo se štogod obranili!“ —
Kad to čulo devet braće mile
Dadoše mu po najbolju ćordu.
Udre svoga konja Jabučila.
Na jednu je stranu udario.
Kud prolazi Mončilo vojvoda
Za njim potoč krvi tecijaše.
Što ne može sabljom dopirati
To Jabučil prvim nogam gazi
I konjskijem zubma prekiduje.
Al' je sila na četiri strane:
Okole mu devet braće mile,
A i devet prv'jeh bratučeda,
I od grada četeres levera,
Svi poginu, žalosna im majka!
Kad je bio Mončilo vojvoda
Na poglede Jaze volovite
U susretu jadan glas susrete,
Devet konja mile braće svoje,
A gje bježe b'jelu Durmitoru,
A na njima nikoga ne ima.
Kad to vigje Mončilo vojvoda,
Jadan ti se u srdašcu nagje!
U Mončila trešnja udarila,
Junačke mu smalaksale ruke,
Sjeć ne može dušmanina svoga,
Nego stade s konjem uzmicati,
Okrenu ga b'jelu Durmitoru,
I naganja konja Jabučila
Da bi njemu dobru pomoć dao,

Digitized by Google

Kako mu je i prije davao
U nevolji u potrebi teškoj.
Dobar doro uspirat stanuo.
Al' da vidiš Mončila vojvode,
Ljuto kune konja Jabučila:
„Jabučile, izjeli te vuci,
„Razn'jeli te gori po zelenoj!
„Što mi danas pomoć dati ne ćeš
„U nevolji da iznesem glavu,
„Od kraljeve sablje da ubjegnem!" —
Al' se dorat ni krenut ne može.
Mončilo se teško rasrdio,
Ljuto bije konja Jabučila,
Gje ga udre svud mu meso puca,
Gje dotiče, crna krv promiče.
Viknu vila 'z zelene planine
Sa visoka brda Durmitora:
„Ne bî konja, Mončilo vojvoda,
„Er te danas on pomoći ne će,
„Pomoć ne će, er jadan ne može,
„Niti će ti krila popuštiti,
„Ni rusu ti glavu sloboditi!
„Vidosava nevjernica tvoja
„Jabučilu krila sagorjela,
„Što ne mogla vatrom sagorjeti
„To je svoj'jem rukam polomila.
„Nego bježi kud god bolje znadeš!" —
Kada Mončil b'jelu vilu čuje
On ostavi konja Jabučila,
Stade bježat gradu Durmitoru:
Tri put skoči, do grada doskoči.
Zaludu je i tu dolazio,
Na gradu su zatvorena vrata,

Digitized by Google

Zatvorena i zamandaljana.
Kadar vigje Monćilo vojvoda
Vikne Monćil tanko iza glasa
I dozivlje sestru Jevrosimu:
„Jevrosimo, draga sejo moja,
„Pušti meni jednu krpu platna,
„Sejo moja, gradu niz bedele;
„Sad će doći kralju Vukašine,
„Okô njega sve njegove sluge,
„Razu'jeće me, draga sejo moja,
„Na ždracima, i na maždracima
„I njihov'jem bojnijem kopljima!“ —
Ozivlje se jadna Jevrosima:
„Ej! Monćilo, moj rogjeni brate!
„Ne mogu se svrnut, ni obrnut,
„Nevjernica Vidosava tvoja
„U sanduk mi kose zatvorila,
„Ne mogu ti glavom okrenuti!“ —
Viče njojzi Monćilo vojvoda:
„Jevrosimo, mila sejo moja,
„Je l' te igda majka sjetovala
„Da ti nosiš nože pokraj sebe?
„Pa poreži žute kose tvoje,
„Kosa trava, kad je zdrava glava;
„Ti ćeš kose lako podgojiti,
„Mene brata nikad veće ne ćeš!“ —
Al' nemade Jevrosima mlada,
Nema jadna noža ukraj sebe,
Ote joj ga kučka Vidosava:
Z bratom se je teško zaboljela,
Krene nogam, a okrene glavom
I iskine žute pletenice,
U sanduku kose ostanule.

Digitized by Google

Jami mlada dobru krpu platna,
Pušti mlada gradu niz bedele,
Dohvati se Mončilo vojvoda,
Tegli njega Jevrosima mlada.
O nevjero, nigje te ne bilo!
Vrlo ti si danas urodila!
Veće biše Mončilo vojvoda
Da se rukam hvati za bedele
A doleće kuja Vidosava
Svijetlijem u ruci handžarom,
Više ruka poreže mu platno,
Pada Mončil gradu niz bedele,
Dočeka ga kralju Vukašine
Golom sabljom u desnici ruci;
Zaklinje ga Mončilo vojvoda
(Er je ištom u životu bio):
„Vukašine, sv'jetla kruno moja,
„Ne os'jecaj rusu glavu moju,
„Vet dopušti s tobom besjediti,
„Kruno moja, tri, četiri r'ječi!“ —
Govori mu kralju Vukašine:
„Zbori, Mončil, ako ćeš i dvades!“ —
Tad mu reče Mončilo vojvoda:
„Vukašine, sv'jetla kruno moja,
„Evo sam ti na samrti, kralju,
„A molim te puno umiljeno,
„Tako tebi oba oka tvoja,
„I na glavi sv'jetle krune tvoje!
„Tako mi se krune nanosio,
„A očinjeg naužívô vida!
„Ne ženi se nevjernicom mojom
„Vidosavom soja prokletoga,
„Kad ovako meni uradila,

Digitized by Google

„Tebi hoće dobavit Turčina
„Da te kolje na meku dušeku!
„Ako mene poslušati hoćeš,
„A ti uzmi drage seje moje,
„Po imenu Jevrosime mlade,
„Koja će ti u v'jek v'jerna biti!
„A da bi ti Bog i sreća dala,
„Da bi tebi sina porodila,
„Da b' se nećak vrgô na ujaka,
„Vjera tvrda, da bi junak bio!
„A kad dvoru u mojemu budeš
„S Vidosavom mojom nevjernicom,
„Upitaj je, sv'jetla kruno moja,
„Kako joj je sa mnom stanje bilo!“ —
Kada vigje kralju Vukašine,
U srcu ga Mončil zabolio,
Stane pitat Mončila vojvodu:
„Kaži meni, Mončile vojvoda,
„Bi li mogô boles oboljeti,
„Da ja tebe bacim na ljekare,
„Da bi mogô bola preboljeti?“ —
Govori mu Mončilo vojvoda:
„Kralj Vukašin, sv'jetla kruno moja,
„Ni se muči, niti mene vidaj,
„Za me nije vida, ni izvida,
„Polomnjene i noge i ruke,
„I sva moja lebra izlomnjena,
„Neg te molim os'jeci mi glavu!“ —
Al' ga kralju pogubiti ne šće
Svojom rukom, ni osjeć mu glavu,
Neg izvede kuju Vidosavu
Na očigled Mončila vojvode,
Pa je kralju Vukašine pita:

Digitized by Google

„Vidosavo ljubo Mončilova,
„Bi li meni pravo povigjela,
„Kako ti je za Mončilom bilo?“ —
Odgovara kuja Vidosava:
„Vukašine, sv'jetla kruno moja,
„Kako mi je za Mončilom bilo?
„Kad me pitaš, da ti pravo kažem:
„Svilu prela, a svilu derala,
„Kavu pila, a biber zobala.“ —
Tad joj reče Vukašine kralju:
„Vidosavo, da od Boga nagješ!
„Čemu izda ovakog junaka
„Da od njega boljeg na sv'jet nagješ?
„Toga nema ni u mene kralja!“
Pa otole u dvore bijele.
Iznosi mu ćorde Mončilove,
Što Mončilu niz bedricu bilo
Vukašinu po tavanu vuče.
Iznosila zlaćena prstena,
Što Mončilo na jedan prs vlači,
A Vukašin i po dva zajedno.
Izn'jela mu kapu Mončilovu,
Što Mončilu do čela padala,
Vukašinu pada na ramena.
Iznijela čižme Mončilove,
Gje Mončilo jednu nogu baca,
A Vukašin svoje obe dvije.
Kad to vigje Vukašine kralju
Tad govori kučki Vidosavi:
„Vidosavo, da od Boga nagješ!
„Čemu izda ovakog junaka?“ —
Pa povadi is sagrije ćordu,
Mahnu ćordom i desnicom svojom,

Digitized by Google

Diže glavu kuji Vidosavi.
Pa porobi dvore Mončilove
I odvede Jevrosime mlade,
Jevrosime seje Mončilove,
Povede je Skadru na Bojanu,
I vjenča je sebi za ljubovcu.
Jevrosima porod porodila,
Porodi mu Marka i Andriju.
Vukašinu Bog i sreća dala,
Da se Marko baci u ujaka,
Pa je Marko dobar junak bio,
Od njeg štrepi i car u Stambolu.

2.

Marko Kraljević pohodi sestru *).

Sjedi Marko za večerom s majkom:
Hoće majka i blaguje stara,
Ne će Marko, pa on ne blaguje,
Neg na sopru ruku naslonio,
A na ruku svoju rusu glavu.
Gledala ga ostarjela majka,
Pa je svome govorila sinu:

*) Kazala Anica Begin, a čula od nekakva primorca iz Stonjskoga Primorja.

Digitized by Google

„Kraljeviću moje d'jete drago,
„Što je tebi, moj očinji vide,
„Što si mi se u zlu volju dao,
„Pa ti ne ćeš da blaguješ, sinko,
„Il' se mojoj zlosrdiš večeri,
„Il' ti moja staros omrznula?" —
Ali Marko majci odgovara:
„Jevrosimo moja mila majko,
„Progji me se, ako Boga znadeš!
„Ne zlosrdim tvojoj se večeri,
„Ko što ima, to i večeraje;
„Nit' mi tvoja staros omrznula,
„Da bi meni dobri Bog dô, majko,
„Da bih staros tvoju dočekao!
„Nego, moja Jevrosimo majko,
„Jedinicu imadoh sestricu
„Po imenu Jelu plemenitu,
„Gledô sam je, kako oči svoje,
„Dogje proklet od Pipera bane,
„Odvede mi na silu sestricu,
„Ovo prošlo tri godine dana
„Od nje nema ni knjige, ni glasa,
„Nit' joj znadem smrti, ni života;
„Za sestrom me želja napanula,
„Ja bih pošô do Pipera grada,
„Da bih moju sestricu vidio,
„Jer me za njom teška želja mori." —
Marku stara majka odgovara:
„Kraljeviću moje d'jete drago,
„Progj' se, sine, Pipera i vraga,
„I prokleta od Pipera bana,
„Er je hajduk od Pipera bane,
„A okô njeg trideset hajduka,

Digitized by Google

„Iza grada jezer-voda hladna,
„Tu se skiće od Pipera bane
„Su njegov'jeh trideset hajduka,
„Tebe traži, sinko, uhititi
„I teškom te smrti umoriti.
„Ti ne hodi Piperu b'jelome,
„Er ja volim, moje d'jete drago,
„S jednom ljutom ranom bolovati,
„Neg su dvije za života moga!“ —
Marko staru i ne sluša majku,
Niti čeka dokle zora svane,
Neg potrči dvore niz bijele,
U podrume k Šarcu konju side,
Istegne ga is podruma Marko,
Izvede ga u mermer-avliju,
Pa ga Marko opravljati stane,
Na nj navali sedlo carigracko,
Zagrne ga zlatnom amalijom,
I zauzda uzdom pozlaćenom,
Pa mu dade šenice bijele.
Marko pogje u kule visoke,
Pa otvori šarena sanduka,
Te se stane resiti lijepo
U najbolje svoje odijelo,
Na se baci troje toke zlatne:
Jedne vite, a druge salite,
A treće su na čekrk kovane,
Povrh svega skarletnu dolamu,
Na kojoj je sedandeset puca,
U najgornjoj pod grlom koja je
U njoj ti je čista litra zlata,
Ta je puca gje mu duša kuca,
Ona mu se na vitu razvija,

Digitized by Google

A u njoj mu sahati kucaju,
Znade Marko kad mu podne dogje,
Jal' kad noći polovica bude.
Pa se stisne zlatnijem pojasom,
Za pas baca sedam pušak mal'jeh,
I ukraj njih srebrnu arbiju,
Čijem zbija u puške kušume,
A pokraj njih noža stanbolskoga,
A niz bedru brijatkinju ćordu,
A u ruku koplje ubojito.
Pa se sagje nis tanahnu kulu
Svome Šarcu konju u avliju,
Za zlatnu ga uzdu prehvatio,
Pa ga vodi k biljegu kamenu,
Okročio, pa ga poklopio;
Kad evo ti Jevrosime majke
Gje niz obraz grozne suze l'jeva
I vuče mu medene pogače,
Pa je Marku na konja dodava,
Pa zagrli Šarca okô vrata,
Pa ga ljubi megju oba oka:
„Ajde, Šaro, b'jela moja vilo,
„Dušmani ti pod nogama bili,
„Kako su ti čavli i potkovi,
„Zdravo pošô, bolje se vratio,
„Na putu ti dobra sreća bila
„Da dovučeš gospodara svoga
„B'jelu dvoru zdrava i vesela!"—
Pa tad veli Kraljeviću sinu:
„Ajde, Marko moj jedihni sinko,
„Na putu ti dobra sreća bila!
„Na putu ti Šaro primicao,
„Sjekla tvoja sablja na megdanu!" —

Digitized by Google

Marko majci ruku poljubio,
Pa zaviče iz grla bijela:
„Ostan' z Bogom, mila moja majko!
„Kad me vidiš, tad mi se i nadaj.“ —
Otole se Marko otpravio,
Ode Marko gorom i planinom;
Kad svanulo i granulo sunce
Zdravo sagje na more debelo;
Tu iznagje tanahnu gjemiju,
Na gjemiji dvanajes mrnara,
Megju njima starca kapetana.
Božiju im pomoć nazivao:
„Bog na pomoć dvanajes mrnara,
„Megju vama, starče kapetane!
„Biste li mi pravo povigjeli,
„Što biste mi plate zaiskali
„Za prijevoz mene i Šarina
„Pod livadu od Pipera bana?“ —
Govori mu starac kapetane:
„Zdravo bio, silan Kraljeviću!
„Ti se progji vraga i Pipera
„I hajduka od Pipera bana,
„Jer on ima trideset hajduka,
„Sve te traži okô vode hladne,
„Jer on tebe gleda uloviti,
„Nemilom te smrti umoriti!“ —
A veli mu Kraljeviću Marko:
„Hvala Bogu, starče kapetane!
„Jednom me je porodila majka,
„Eto jednom mogu poginuti
„Ovijem se sv'jetom od'jeliti.“ —
Tad govori starac kapetane:
„Sagji s konja, silan Kraljeviću,

Digitized by Google

„Pa ukrcaj sebe i Šarina!“ —
Kad to čuje Kraljeviću Marko,
On se skoči trave na zelene,
Pa za dizgin Šarca prehvatio,
Skoči Marko u gjemiju tanku,
A za sobom uvede Šarina,
Pa mi sjede pokraj kapetana,
A voze ih dvanajes mrnara,
A riječe Kraljeviću Marko:
„Gospodare starac kapetane,
„Je li vjera, je li ruka desna
„Da me čekaš tri-četiri dana
„Pod livadom od Pipera bana,
„Ako Bog dâ da se zdravo vratim,
„Da iznagjem bana šuru moga
„Lijepo bih tebe darovao?“ —
Kad to čuje starac kapetane
Tri mu puta tvrde vjere dao:
„Čekaću te tri bijela dana,
„A četvrti od jutra do podne.
„Ma se čuvaj od Pipera bana,
„Jer ti bane o nevjeri radi,
„Da ti ruse ne os'ječe glave!“ —
To rekoše, kraju dotekoše.
Iskrcaje Kraljevića Marka
I njegova Šarca od megdana.
Marko Šarcu skače u ramena
I otide uz rosnu livadu.
Kad je bio dvora na poglede
Vigjela ga sestrica prokleta,
Vigjela ga i poznavala ga,
Niz livadu k njemu potrčala,
Brzo svoga brata susretala,

Digitized by Google

Šarca pod njim konja uhvatila.
Konja prima, za zdravlje ga pita:
„Dobar došô, brate dobro moje!
„Jesi li mi zdravo i veselo,
„Je li živa naša majka mila?“ —
Govori joj Kraljeviću Marko:
„Zdravo sam ti, Jele, moja sele,
„Ali sam ti neveselo teško,
„Gje za tebe ja ništa ne znadem,
„Pa sam te se uželio teško!
„Zdravo nam je naša mila majka,
„Radi tebe teško nevesela,
„Gje nemamo ni knjige, ni glasa;
„Pa sam došô tebe pohoditi.“ —
A kad čula prokleta sestrica
Ovi mu se rukam okô vrata,
Pa ga ljubi u lišce junačko,
Vodi konja u konjske podrume,
Pa mu dava trnja i kamenja;
Marka vodi u visoke kule,
Posadi ga za svijetlu sopru,
Iznosi mu vina i rakije,
I ostale svake gjakonije,
U sve troje stavila magjije.
Kad je Marko hladno vino pio
On govori jedinoj sestrici:
„O Jelice jedihna sestrice,
„Što je ovo vino i rakija,
„Nešto, sestro, čini mi se teško,
„Da n' je vino, kako drugo vino,
„Ni rakija, kô druga rakija?“ —
Govori mu rogjena sestrica:
„Brate mio Kraljeviću Marko,

Digitized by Google

„To je vino od devet godina,
„A rakija tri put pripjecana;
„Od sebe se vino užestilo,
„Pa ti nije, kako drugo vino,
„Nego ti je vino ognjevito.“ —
Tako Marko jadan blagujući
Obrva ga piće i magjije,
Pa na sopru glavu naslonio,
Gje je pio, tu san utvrdio.
A kad vigje nesretna sestrica
Svijetlo mu raspasa oružje,
Odnese ga u gornje tavane,
Zatvori ga tvrdo u odaje.
Pa da vidiš nesretne sestrice
Što 'no radi, da od Boga nagje!
Vuče kučka singjir gvožgje teško,
Baca Marku na grlo bijelo;
Pa dovukla troje lisičine,
Marku obe ruke zakovala;
Pa dovuče negve do koljenâ,
Marku obe noge zakovala.
Tako leži soprom za svijetlom.
A kada je okô podne bilo,
Kad evo ti od Pipera bana
Su njegov'jeh tridesti hajduka.
Kad ga vigje nemila ljubovca,
A Markova nesretna sestrica,
Trče trkom nis kulu tanahnu,
Pa izagje na rosnu livadu,
U blizu je bana susretala,
Pa se kučka grohotom smijeje:
„Došô dobar, gospodare bane!
„Jesi l' dobra lova ulovio,

Digitized by Google

„Jesi li se lovit umorio ?“ —
Govori joj od Pipera bane :
„Ljubi moja, oba oka moja,
„Baš mi se je danas potpetilo,
„I teško se meni okânilo,
„Da sam ti se grubo umorio,
„A ništa ti n'jesam ulovio.“ —
A veli mu prokleta ljubovca,
A Markova nesretna sestrica :
„Gospodare od Pipera bane,
„Ti se moriš okolo jezera,
„Moriš konje, a lomiš junake,
„A n'jednoga ne donosiš lova.
„Da ja tebi, gospodare, kažem
„Što je tvoja Jele ulovila,
„A nije se mrve umorila,
„Ni skitala gorom, ni planinom,
„Ni čuvala okolo jezera,
„Vet 'no stala, sama samovala
„U tvojemu dvoru bijelome,
„Evo sam ti ulovila, bane,
„Moga brata Kraljevića Marka.“ —
Govori joj od Pipera bane :
„N'jesi luda, Jele dušo moja,
„N'jesi luda, što govoriš ludo ?
„Nije lasno ni vigjeti vraga
„Tvoga brata Kraljevića Marka,
„A kamo li njega uloviti !
„Da bi došle sve iz gore vile,
„Ne bi vile vraga ulovile !“ —
Kad je Jele bana razumjela
Uhiti ga za bijelu ruku
Uvodi ga u bijelu kulu,

Digitized by Google

Kada dogje do svijetle sopre,
Pa mu Marka svoga brata kaže.
Govori joj od Pipera bane:
„Čuješ, Jele draga dušo moja,
„A što želiš, Jele moja dušo,
„Da uradim ja od brata tvoga,
„Ili hoćeš da m' os'ječem glavu,
„Il' ću tvoga zašužnjiti brata?" —
Reče Jele od Boga prokleta:
„Gospodare od Pipera bane,
„Udri sabljom Marka brata moga,
„Najprije mu odas'jeci glave,
„Ras'jeci ga na dvoje, na troje,
„Pa ga svrzi kuli nis prozore,
„Nek ga nose orli i gavrani!" —
Kad to čuje od Pipera bane
U Marka je nogom udario,
Plaho ti se Marko probudio!
Pa on hoće da podigne glavu,
Ne dâ njemu singjir gvožgje teško.
Kad pred sobom bana ugledao,
U ruci mu okovana ćorda,
Tad zaviče tanko iza glasa:
„Šuro moja od Pipera bane,
„Nemoj tvoje mrcinavit dvore,
„Ti u kuli ne pogubi mene,
„Neg me vodi dvora is tvojega,
„Dragi brate, drumu pokraj puta,
„Ras'jeci me na četiri trupa,
„Objesi me o četiri jele.
„Kada ljudi putovati budu
„Neka vide Kraljevića Marka
„Kojom li je smrti poginuo,

Digitized by Google

„Da li bi se koji junak našô
„Da bi rekô: Pokojna ti duša!“—
A kad čuje od Pipera bane
Sa grla mu otkuje singjira,
Diže s noga negve do koljenâ,
Al' mu b'jele ne oprašta ruke.
A evo ti nemile sestrice,
Koja viče, da od Boga nagje:
„Gospodare od Pipera bane,
„Što ti vragu ne os'ječeš glave?
„Ako li ga pogubiti ne ćeš
„Evo trčem na bešljice male,
„Podbiću ti iz bešljice sina,
„Hitiću ga kuli nis prozore,
„A ja bježim kud god bolje znadem,
„Da me veće vigjet nikad ne ćeš!“ —
Kad to čuje od Pipera bane,
Što 'no viče Jelica ljubovca,
Valja vragu stat nogom na žvalo
I pogodit Jelici ljubovci;
Kako l' vragu pogodio ne bi,
Kada mu je vele mila bila?
Pa je Marka za kose zgrabio
I vuče ga nis kule bijele,
Izvuče ga na rosne livade,
Trže desnom is koricâ ćordu,
Hoće bane da pogubi Marka
U livadi ispod kule tanke,
Ma se moli Kraljeviću Marko:
„Šuro moja od Pipera bane,
„Nemoj ovgje mene pogubiti
„U livadi ispod kule tanke,
„Da se kupe orli i gavrani,

Digitized by Google

„Suro moja, ispod kule tvoje,
„Da raznose jadno t'jelo moje!
„Neg me vodi izviše livade,
„Šuro moja, zelene u gore,
„Gje ti ne će dod'jevat zvjerenje,
„Kad mi bude raznosit tijelo!“ —
Prevari se od Pipera bane,
Vodi Marka iz rosne livade,
Dokle dogje drumu na kraj puta,
(Okô bana tridesti hajduka).
Kad dogjoše drumu na kraj puta
Okrenuše u goru zelenu,
Pa stadoše pod visoku jelu.
Sinu sablja od Pipera bana
Da pos'ječe Kraljevića Marka,
A govori Kraljeviću Marko:
„Šuro moja od Pipera bane,
„Hoćeš, šuro, da me posiječeš,
„A ne paziš na meni od'jelo,
„Puste moje zelene dolame,
„Na njoj zlatne puce s obe strane,
„Sve su puce od suhoga zlata,
„Sjaju puce kô nebeske zv'jezde!
„Grehota je rasjeći dolamu,
„Imaš svoga sina malenoga
„Po imenu Cmiljana maloga,
„Svuci s mene skarletnu dolamu,
„Odnesi je neputu mojemu,
„A Cmiljanu milu sinu tvome,
„Ako Bog dâ živ da bi ti bio,
„Kad podraste nek nosi dolamu,
„Nek je nosi i njom se podnosi,
„I spominje mene dunda svoga!“ —

Digitized by Google

Kad to čuje od Pipera bane,
On razgléda na Marku od'jelo.
Omilje mu skarletna dolama,
Prevari se, zmija ga ujede.
Marku b'jele otkovao ruke,
Da će svući skarlatnu dolamu.
A da vidiš Kraljevića Marka!
U njemu je srce poigralo,
Jednom ga je za grlo hvatio,
Drugom rukom sablju ugrabio.
Kako ga je lako uhvatio
U čas ti l' mu grkljan prokopao,
Na hajduke juriš učinio,
Pa ih s'ječe kô kupusje glave
I razgoni tamo i ovamo
Dokle ih je svijeh posjekao,
U zelenoj gori ostavio,
Nek ne žale orli, ni gavrani
Na junaka Kraljevića Marka
Gje im dobar ručak zgotovio.
Pa da vidiš Kraljevića Marka!
Gje sa bana svlači odijelo,
Pa ga s'ječe na četiri trupa
I vješa ga o četiri jele.
Pak jamio banovo od'jelo
I na se ga obukao Marko.
Uzme glavu od Pipera bana,
Pak izvali iz gore zelene,
Evo ti ga na rosne livade,
Vigjela ga nemila sestrica,
Misli Jela, zmija je ujela,
Što je brate Kraljeviću Marko,
Da je vojno od Pipera bane

Digitized by Google

Pa da nosi ruci u lijevoj
Rusu glavu Kraljevića Marka.
Pa da vidiš Jelice proklete!
Bolje trče nis kule visoke,
Evo ti je u mermer-avliju,
Misli primit svoga brata glavu,
Kad u obraz pogledala Marka,
(Jes se Marko teško rasrdio
Na Jelicu prokletu sestricu,
Nis prsi je brke objesio)
Kad ga vigje Jelica sestrica
Bježat stala kuli us skaline,
A za njome Kraljeviću Marko:
„Stan', Jelice, nevjerna sestrice,
„Ali misliš da ćeš pobjegnuti!
„Na ti ovu rumenu jabuku,
„Zdrèla ti je, ma nije dozdrela,
„Da j' sazdrela bolja bi ti bila!“ —
Bježi Jele kule uz bijele,
A za njome Kraljeviću Marko,
U trećemu stiže je tavanu.
Gje je stiže Kraljeviću Marko
Oba dva joj oka povadio,
Pa ih veže u jagluk svileni,
Pa ih Marko za pojasa baca;
Pa joj prebi u ramenu ruke,
Obe dvije proreza joj dojke,
A kroza nje prometnuo ruke,
Pa joj prebi pod koljenim noge,
Pa je smetne kuli nis prozore;
Pa pošeta na bešljice male,
Pa uhvati Cmiljana maloga,
Pa ga Marko u visine baca,

Digitized by Google

Na britku ga ćordu dočekuje,
Na komade njega raskiduje,
Da s' od vraga ne nahodi traga,
Od zla oca n'jesu dobra gjeca!
Pa po kuli pokupio blago,
Devet dobr'jeh konja tovario,
Goni blago mora na kraj sinja.
Dočeka ga starac kapetane,
I njegov'jeh dvanajes mrnara,
Ukrcali Kraljevića Marka,
I uz Marka silnovito blago,
I Markova Šarca dobra konja,
A i ono devet konja vran'jeh.
Otole se zdravo otpraviše
I drugoga kraja prehvatiše.
Kad gjemija kraju pristanula
Iskrca se Kraljeviću Marko,
Dobri konji i sve silno blago.
Kad se Marko kraja dobavio,
Tad dariva starca kapetana,
Njemu dava hiljadu dukata,
Mrnarima, svakom po stotinu:
„Na vam, monci, napite se vina!“ —
Pa da vidiš Kraljevića Marka!
Na konjeve blago tovario,
A Šarina svoga poklopio,
S kapetanom i njegovom družbom,
Š njima se je Marko oprostio,
Oprostio a i halanio.
Govori mu starac kapetane:
„Idi z Bogom, Kraljeviću Marko!
„Ajde, brate, zdravo i veselo,
„Kud hodio, sa srećom božijom,

Digitized by Google

„Bog ti vazda u pomoći bio!“ —
Ode Marko zdravo i veselo.
Zdravo dogje i blago dovede.
Kad je bio uz rosne livade
Svoja ga je ugledala majka,
Jedva ti ga vigjet dočekala,
Pričeka ga avliji na vrata:
„Dobar došô, moje d'jete drago!
„Jesi li mi zdravo i veselo,
„Što je tamo u Piperu gradu,
„Kako ti je od Pipera bane,
„Kako l' Jele jedihna sestrica?“ —
Marko muči, ne divani ništa,
Neg se rukom za pojas hvatio,
Pa izvadi do dva oka crna,
Oba oka Jelice sestrice,
Pa razdr'ješi svilena jagluka,
Majci oči u skutašce baca:
„Drž' to tamo, mila moja majko,
„Eto tebi od Jelice dara
„Is Pipera bijeloga grada!“ —
Kad starica oči sagledala
Ona Marku sinu govorila:
„Sine Marko, jedihan u majke,
„Jesam li ti vazda govorila,
„Da se progješ hoda od Pipera,
„Da ja volim, drago d'jete moje,
„Sa jedihnom ranom bolovati,
„Nego z dvije do života moga,
„Dokle bih se sv'jetom od'jelila.

Digitized by Google

3.

Asan-aginica *).

Razbolje se mladi Asan-aga
I boluje godinu danaka,
I premine, žalosna mu majka!
Ostade mu kade ljubi svoja
I uza nju do devet sinova,
Sve nejako jedno do drugoga;
Ma kaduna roda gospockoga
Pa je svoju gjecu pod'jelila
Po agama i sv'jetl'jem pašama,
Gje će dobar nauk naučiti,
Najmlagjega Asan-aga ne će,
Er je bio u ime babovo,
Radi baba miluje ga majka
I drži ga svoje us koljeno.
Još ne bilo dvadeset godina
Od milosti ženi ti ga majka
Jednom curom puno oholitom,
Oholitom, vele podnositom.
Kada Asan pogje svatovima
Da dovede oholnu gjevojku
Zdravo tamo u punice dogje,
I tamo ga pričekali l'jepo,
Plemenit'jem darovali darom,
Svakom svatu, što je za kojega,
Barjaktaru jabuku od zlata

*) Kazala Anica Begin, a čula od svoje pok. sestre Mare u Šipanjskoj Luci.

Digitized by Google

Neka kiti svilena barjaka,
Asan-agu blago i gjevojku.
Otole se svati otpraviše
Idu zdravo kuli Asan-agu.
Kad su došli dvore pred bijele
To pred dvorom divno kolo igra,
Tu ustave kićene svatove
I izide Asan-agu majka,
Pod nevjestom prima konja dobra,
Konja prima, za zdravlje je pita:
„Dobra došla, draga nevo moja!
„Jesi li se meni umorila
„Na daleku putu putujući?“ —
Odgovara sa konja nevjesta:
„Ja se n'jesam hodit umorila,
„Er je mene dobar konj nosio.“ —
U to b'jeli u dvor ušetaše.
Brzo se je večer primaknuo,
Okô sopre svati posjedoše,
Tu se nosi pivo i jedivo,
A gospogja Asan-aginica,
Mila majka mlada Asan-aga,
Kako služi okô sopre svate,
I obl'jeće tamo i ovamo,
Sve je gleda pod v'jencem nevjesta,
To joj milo ništa nije bilo,
Teško se je u zlu volju dala.
Do malahno svati večeraše,
Po večeri spavati odoše,
Svaki ode u svoje odaje,
Asan-aga u odaju svoju,
K njemu svoja dohodila majka,
Lijepo mu blagosove dava:

Digitized by Google

„Da ste z Bogom, dveje d'jeti moje!
„Vi spavajte mirno u odaji,
„Ja ću sutra uranit ranije!“ —
Pa zatvori na odaji vrata,
I pošeta preko kule tanke.
A da vidiš mlada Asan-aga
Gje se igra sa svojom ljubovcom,
A ona se u zlu volju dala!
Govori joj mladi Asan-ago:
„Što je tebi, draga dušo moja,
„Ol' ti n'jesam mio, ni ugodan,
„Ol' ti nije moja kula mila
„I u kuli blago silnovito,
„Ol' ti nije moja majka mila?“ —
Odgovara ljuba Asanova:
„Asan-ago dragi gospodare,
„Ti si meni mio i ugodan,
„Kô u glavi oba oka moja;
„Da mi n'jesi srcu mio bio
„Ja se ne bi' bila opremila
„Iz majčina dvora bijeloga.
„Mili su mi b'jeli dvori tvoji,
„I u dvoru što imadeš blaga,
„Al' mi nije mila majka tvoja.
„Ja gledala večeras za soprom,
„Kak' obl'jeće tamo i ovamo,
„Mlagja ona i ljepša od mene,
„Ona nigda ostarjeti ne će,
„Ostarjeti, niti će umr'jeti,
„A ja biti voljna i slobodna,
„I gospogja od tvojega dvora!“ —
Govori joj mladi Asan-ago:
„Ništa za to, draga dušo moja!“

Digitized by Google

(Mudra bila Asan-aginica,
Mila majka Asan-age mlada,
Svuče s noga žute štopelice,
Pa se vrne odaji za vrata,
Da posluša Asan-agu mladog
Što š njegovom divani ljubovcom.
Tad govori mladi Asan-aga:)
„Ništa za to, draga dušo moja,
„Što mi nije ostarjela majka!
„Kadar sutra b'jela zora dogje,
„Pa će moja uraniti majka,
„Dvoje vruće kave nam don'jeti,
„Jednu tebi, a drugu će meni,
„Hoće nama zvati dobro-jutro:
„Dobro jutro, dvoje d'jeti moje,
„Jeste li mi mirno noćevali?
„A ti, moja, odgovori, dušo:
„Meni dobro, a tebi zlo jutro!
„Što si stala? mnogo zla vigjela!
„Što ne meteš dvora bijeloga,
„I ne čistiš po dvoru kondire,
„I ne nosiš studene vodice,
„Kako moje ostale robinje,
„Neg se kuli po tanahnoj šećeš? —
„Brzo moja ostarjeće majka,
„Ostarjeti i brzo umr'jeti,
„Pa ćeš biti voljna i slobodna,
„I gospogja od dvora mojega.“ —
Sve to misli zete i nevjesta,
Da ih niko odnikle ne čuje,
Sve ih sluša mila majka svoja
Iza vrata bijele odaje,
Ona muči, kako da ne čuje,

Digitized by Google

Pa pošeta preko kule tanke,
Ona pogje u svoje odaje,
Pa se bači meke na dušeke,
Niti spava, nit' se razgovara,
Nego čeka kad će zora doći.
Kad bijela zora zab'jelila
Uranila Asan-aginica,
Dvije vruće kave prepravila,
Na siniju obe ih bacila,
Pa ih nosi b'jele na odaje,
Gje 'no spava zete i nevjesta,
Pa im kuca za vratima majka :
„Otvorite, dvoje d'jeti moje,
„Evo sam vam kave donijela!" —
Kad to čuje mladi Asan-aga
Skočio se, pa otvori vrata,
A govori Asan-aginica :
„Dobro jutro, dvoje d'jeti moje!
„Jeste l' mirno noćcu noćevali?" —
Odgovara kićena nevjesta :
„Meni dobro, a tebi zlo jutro!
„Što si stala? mnogo zla vigjela!
„Što ne meteš dvora bijeloga,
„I ne čistiš po dvoru kondire,
„I ne nosiš studene vodice,
„I ne činiš po dvoru izmete,
„Kako moje ostale robinje!" —
Kad to čula Asan-aginica
Ona bači iz ruke siniju
A udari kićenu nevjestu,
Udari je ljutom zamlatnicom ;
Na rukam joj zlaćeni prsteni
Š njima joj je lišce nagrgjela,

Digitized by Google

Niz obraz je crna krv oblila;
Pa pobježe Asan-aginica,
Pobjegnula u svoje odaje,
Onda stade, b'jelu knjigu piše,
Pa je šalje Kuni Asan-agu,
A ovako u toj knjizi piše:
„Moj sokole Asan-ago Kuno,
„Moš li znati, jal' se spominjati,
„Kad si mene zaprosio bio
„Iza smrti moga gospodara?
„Nijesam se udomiti šćela,
„Ni ostavit moje siročenje;
„A sadara, sivi moj sokole,
„Ako li se n'jesi oženio
„Dogji po me, dovedi svatove,
„Devet dobr'jeh konja opravljen'jeh,
„Na čem ćemo tovariti blago!" —
Kad je b'jelu knjigu napravila
Opremi je u tursku Udbinu,
A na ruke Kuni Asan-agi.
Kadar Kuni b'jela knjiga dogje
Knjigu štije Kuna Asan-aga.
Kad vidio što je nakićeno,
Što mu piše Asan-aginica,
Mili Bože, milo ti mu bilo!
Od milosti knjigu poljubio,
Od veselja u njedra turio.
On čas kupi kićene svatove
I opravlja devet konja vran'jeh,
Na čemu će tovariti blago.
Otole se Kuna podignuo
B'jeli na dvor Asan-aginice
Zdravo dogje dvore na bijele,

Digitized by Google

Pričeka ga Asan-aginica,
I uvede u dvore svatove,
Za svijetle postavi ih sopre,
Iznosi im pivo i jedivo;
A kada su svati blagovali
Tad se skaču na noge lagane,
A kaduna Asan-aginica
Kupi blago kuli po tanahnoj,
Na dobre ga tovariše konje.
Kad to vigje mladi Asan-ago
Sve na majku krivo poglegjuje,
A na njega Kuna Asan-aga.
Ali reče Asan-aginica:
„Što je tebi, Asan-ago sinko,
„Što na mene krivo poglegjivaš,
„Što sam blago iz dvora izn'jela,
„Ne nosim ti tvoju babovinu,
„Ja sam blago od majke don'jela,
„Pa ga nosim, bilo mi je drago!?“ —
Otole se svati podignuli
I otidu zdravo i veselo,
Zdravo došli u tursku Udbinu.
U Udbini l'jepo mirovali,
Lijepo se oni milovali.
A nevoljan Asan-ago mladi,
On ostade s oholom ljubovcom.
Teška mu se jadnu dogodila,
Velika ga gjeca popanula,
A ljuta ga boles pohodila
Da ne može umr'jet, ni preboljet,
Već do Boga da nema ničesa,
Više jadan življeti ne može,
Pa mi sjede b'jelu knjigu piše,

Digitized by Google

I šalje je miloj majci svojoj,
U knjizi je pozdravlja ovako:
„O gospogjo mila moja majko,
„Prosti meni što sam uradio,
„Nemilo sam tebe ucv'jelio!
„A sadara, mila moja majko,
„Evo sam ti u nevolji teškoj!
„Velika me gjeca popadala,
„A duga me nemoć obrvala,
„Da ti nemam do Boga ničesa,
„Pa ne mogu živjet, ni umr'jeti.
„Neg te molim, mila moja majko,
„Smiluj mi se, ud'jeli mi štogod,
„Ako ne ćeš, kako sinu svome,
„Udijeli, kako ubogome!“ —
Knjigu primi Asan-aginica,
Kad vigjela što je nakićeno,
Ni polu je proučila nije,
Groznijem je suzam natopila,
Pa se skače na noge lagane,
Kupi blago kuli po bijeloj,
Svega mu je prepravila majka,
Na tri dobra konja tovarila,
Pa mu b'jelu knjigu nakitila:
„Asan-ago, moje d'jete drago,
„Ovo ti je otpremila majka,
„Ne dava ti, kako ubogome,
„Majka dava, kako sinu svome!
„Ako tebi bude do potrebe
„Piši majci listak knjige male,
„Još će tebi tvoja dati majka!“ —
Otole je sluge otpravila
Da odgone do tri konja blaga

Digitized by Google

Asan-agu kulu na tanahnu.
Kad mu blago na kulu dopalo,
Kadar vigje mladi Asan-ago,
Što mu svoja opremila majka,
Tad ljubovcu i suje i kara :
„Da si bolja mojoj majci bila
„Sve bi blago sad u kuli stalo,
„Što ga moja donijela majka,
„Još bih majku u dvoru imao !“ —

4.

Janko Sibinjanin i vila *)

Janka vila na igrište zvala :
„Hodi, Janko, da se poigramo !“ —
Ali Janko vili odgovara :
„B'jela vilo, progji se od mene,
„Ja sam starac više ostario
„I junačke igre ostavio !
„Ako ti je igra omiljela
„Poslaću ti mojega Sekula,
„Koji može dobro poigrati
„I s tvojijem kolom obrtati.“ —
Kad je vila Janka razumila

*) Kazala Anica Begin, a čula od svoje sestre Kate u Luci na Šipanu.

Digitized by Google

Ljuto se je na nj'ga rasrdila,
Pa je Janku srdno govorila:
„Crni Janko od Sibinja grada,
„Diži vojsku sa moga igrišta!
„Ako li je ti dignuti ne ćeš
„Sad ćeš vigjet što ć' od tebe biti,
„Turci će te na boju dobiti,
„Svu ću tvoju vojsku istr'jeliti,
„Dobr'jem konjma noge ohromiti
„Nek padaju travi po zelenoj." —
Tad je Janko vili govorio:
„Hod' od mene, od planine vilo,
„Ne bojim se tebe ni malahno,
„Ni tvojijeh ljutijeh magjija!" —
Kad ga bila razumljela vila
Zavila se nebu pod oblake,
Dolećela Janku pod šatore,
Pa ovako govorila vila:
„Jadan Janko od Sibinja grada,
„Sad ćeš vigjet uraditi što ću,
„Sam ćeš ostat tvoj'jem pod šatorom,
„Živa će te uhvatiti Turci,
„Koliko je u svijetu mukâ,
„Na svaku ćeš muku napanuti!" —
Govori joj od Sibinja Janko:
„Hod' od mene, od planine vilo!
„Ne bojim se tebe, ni Turaka,
„Da ti bježiš nebu pod oblake
„Stignuće te moji sokolovi;
„Da ti bježiš zelene u gore,
„Hvatiće te hrti i ogari;
„Da se kriješ u vode studene
„Imam njorca utve zlatokrile,

Digitized by Google

„Ni tu meni ostanuti ne ćeš!“
Kad to čula od planine vila
Rasrdi se, kako ljuta zmija,
Polećela nebu pod oblake,
Pa se svila polju u širine
U družinu od Sibinja Janka,
Ustrijeli Jankove junake
Više pasa u srce junačko,
Po zelenoj travi popadoše,
Kako da je borje posječeno,
A pokraj njih konji popadoše.
A kad vigje od Sibinja Janko
Tad se noge na lagahne skače,
Razljuti se Sibinjanin Janko,
Gleda Janko vilu od planine
Kud će b'jela polećeti vila,
To t' se vila pod oblake svila.
A kad vigje od Sibinja Janko,
Pušti Janko sive sokolove
Da odlete nebu pod oblake,
Da bi b'jelu dostiguuli vilu.
Brzni bili sokolovi sivi,
Brzni bili, brzo odletili,
B'jeloj vili pute prestignuli,
Ne dadu joj daleko lećeti;
A vila se ispod neba svila
U zelenu goru poletila,
Janko pušti hrte i ogare,
Ne dadu joj gorom polećeti.
Kad se vila u nevolji nagje
Polećela krajem polja ravna,
Ulećela u vode studene;
A kad vigje od Sibinja Janko,

Digitized by Google

Ima njorca utve zlatokrile,
U hladnu je vodu ulećela,
Ona njori tamo i ovamo,
Goni vilu vodi po studenoj,
A kad joj je teško pretužila,
Is studene vode izlećela,
Bježat stala poljem širokijem ;
Pušti Janko sive sokolove,
B'jeloj vili pute prestignuli,
Naprijed joj lećeti ne dali.
Kad se vila u nevolji nagje
Slimi vila svoja b'jela krila,
Pa otide Janku do šatora
I govori planinkinja vila :
„O ti Janko mili gospodare,
„Oprosti mi život na megdanu,
„Svegjer ću ti posestrima biti,
„I vazda ti u pomoći valjat !“ —
Kad je Janko vilu razumio
On je b'jeloj vili govorio :
„Sad si došla do šatora moga
„Pratit mene, planinkinjo vilo,
„Kad ti dogje do nevolje gorke,
„Al' ti ne ću ništa vjerovati,
„Niti ću se s tobom pobratiti.
„Skini boles sa mojih junaka,
„A da budu kako su i bili
„Dobri konji zdravi i slobodni,
„Tada dogji k meni pod šatore,
„Pa ćemo se onda pobratiti.“ —
A kad čula planinkinja vila,
Leti vila poljem u širine,
Ubirala trave svakojake,

Digitized by Google

Travu bere, u njedra bacuje,
Pa otide Janku u družinu,
Stala vidat Jankove junake.
Kako vila kome dolazila,
Tako on čas na noge skakahu
Svi junaci zdravo i veselo,
Kak' da su se iz nova rodili;
Pa njihove izvidala konje,
Skaču konji zdravi i čitavi,
Zviždu konji, pjevaju junaci,
Sve to šeno, zdravo i veselo.
Kad vigjela planinkinja vila
Dolećela Janku do šatora,
Klanjala se od Sibinja Janku:
„Da nu, Janko mili pobratime,
„Tvoga dobra okroči kulaša,
„Pa ti pogji vojsku uhoditi,
„Je l' ti vojska zdravo i veselo,
„Je li vojska, kako ti je bila,
„Jesu l' konji zdravi i čitavi!" —
Kad to čuje od Sibinja Janko
Što govori vila od planine,
Janko skoči, kulaša okroči,
Pa otide uhoditi vojsku,
To mu vojska zdravo i veselo,
Kako da se iz nova rodiše,
Konji zviždu, junaci pjevaju.
Kad to vigje od Sibinja Janko,
On se vrati svoje pod šatore.
Kada Janko pod šatore dogje,
A eto ti planinkinje vile
Na koljena pred Janka padala
I Jankovu b'jelu ljubi ruku,

Digitized by Google

Sibinjanin Janku govorila:
„Pobratime Sibinjanin Janko,
„Vazda ću ti u pomoći biti
„U nevolji i boju turskome.“ —
Janko vilu za ruke hvatao,
Pa je b'jeloj vili govorio :
„Ajde z Bogom, posestrimo vilo!“ —
Vila leti u goru zelenu,
A on Janko podiže družinu,
Š njima ode Sibinju b'jelome.
Kad su došli ka Sibinju b'jelu,
Svu je vojsku razd'jelio Janko,
Svak otide svojoj domovini,
Osta Janko na kuli bijeloj.

5.

Janko Sibinjanin i jezerkinja vila *).

Družbu kupi Sibinjanin Janko,
Š njima ide u gore zelene,
Zdravo Janko na Poljice dogje,
Na Poljice gje šetaju vile.
Pušti konje nis Poljice ravno,
A družinu po polju široku,

*) Kazala Anica Begin, a čula od svoga bratučeda Nikole Kalafatovića u Luci na Šipanu.

Digitized by Google

A on Janko šator razapinje
Na igrište, gje igraju vile.
Kad evo ti vile jezerkinje,
Na šator je Janku prelećela,
Srdno vila Janku govorila:
„Crni Janko od Sibinja ravna,
„Što si ovgje s vojskom počinuo,
„Što li svilen šator razapeo
„Na igrišće, gje igraju vile?
„Diži konje sa polja ravnoga
„I junake vitezove tvoje,
„Diži šator sa igrišća moga!
„To li toga učiniti ne ćeš
„Sad ćeš vigjet što će bit od tebe:
„U vojsku ću tvoju polećeti,
„Sve ti konje bolom poboljeti,
„Sve junake str'jelom ustr'jeljeti
„Preko pasa u srce junačko,
„Po ravnu će polju popadati,
„Kako borje, kad je posječeno;
„Nalećeću k tebi pod šatore,
„Oba ću ti oka povaditi,
„Na svake te muke nametnuti!“ —
Govori joj Sibinjanin Janko:
„Ne budali, vilo jezerkinjo!
„Od tebe se ne bojim ni malo,
„Er ti meni pobjegnut ne možeš.
„Da pobjegneš u gore zelene,
„Imam hitre hrte i ogare,
„Koji će te gorom uhvatiti:
„Vjera moja, jezerkinjo vilo,
„Da mi gorom pobjegnuti ne ćeš!
„Da pobjegneš nebu pod oblake,

Digitized by Google

„Imam brzne sive sokolove,
„I tu, vilo, pobjegnuti ne ćeš.
„Da pobjegneš u vodu studenu,
„Imam njorca utvu zlatnokrilu,
„U vodi ti mira dati ne će.“ —
Za to vila haje i ne haje,
Neg poleti Janku u družinu,
Sve konjima noge oboljela,
Popadali travi po zelenoj,
Uzme ljutu str'jelu magjijanu,
Sve postr'jeli Jankove junake
Preko pasa po srcu junačkom,
Svi po polju jadni popadali,
Kako borje da je posječeno ;
Pa se vije us to polje ramno,
Krila svila, na šator padnula,
Gleda ući k Janku pod šatore,
Da bi Janku lišce nagrdila,
Oba dva mu oka povadila.
Pušti Janko hrte i ogare,
Ne dadu joj ući pod šatore,
Neg poleće goricom zelenom,
A za njome hrti i ogari,
U gori joj mirovat ne dali ;
Polećela polju u širine,
Zavije se nebu pod oblake ;
Pušti Janko sive sokolove,
Pa je plaše puna dva sahata,
Njojzi mira nigje ne dadoše.
Kad se vila pri nevolji nagje
Uvali se u vodu studenu.
A kad vidi od Sibinja Janko
Pušti njorca utvu zlatnokrilu,

Digitized by Google

Koja igje po vodi studenoj
I iznagje vilu jezerkinju,
Sve je plaši po vodi studenoj,
I nigje joj prestadnut ne dade.
Kad se vila u nevolji nagje
(Er se teško vila umorila)
Evo ti je Janku do šatora,
Pa pred Janka na koljena pade,
Pa ga tri put Bogom pobratila:
„Bogom brate od Sibinja Janko,
„Da se hoćeš sa mnom pomiriti,
„Moju rusu glavu oprostiti,
„Ja ću tvoja posestrima biti,
„Vazda ću ti u pomoći biti!“ —
Srdito joj odgovara Janko;
„Magjojnice vihru od planine,
„Sad me moliš, sadar me pobratiš,
„Kadar sam te predobio Janko,
„Pa se miriš u nevolji tvojoj!
„Al' ja ne ću tebi oprostiti
„Pr'je neg pogješ u polje široko,
„Konjim dobrim ne izvidaš noge,
„Ne ozdraviš vitezove moje,
„Da mi budu zdravi i slobodni,
„Kako su mi sa dvorova došli.
„To li toga učiniti ne ćeš
„Gorkom ću te mukom zamučiti!“ —
Govori mu vila jezerkinja:
„Bogom brate Sibinjanin Janko,
„Pušti mene gore u zelene,
„Da uberem bilja svakojega
„Vidaću ti tvoje vitezove
„I konjima sve bolesne noge!“

Digitized by Google

Janko vili b'jeloj ne vjeruje,
Neg joj diže krilje i okrilje,
Pa je pušti u gore zelene,
A okô nje hrte i ogare.
Vila igje gori po zelenoj,
Ona bira bilja svakojega,
Pa mi nosi Janku u družinu,
Pa ih tare po bijlu lišcu,
Svi poskoče noge na lagahne,
Kako da im ništa nije bilo,
Svi veseli pop'jevat stadoše;
Dobr'jem konjma izvidala noge,
Svi su konji na noge skočili,
Pasu konji trave gjeteline.
Kadar vidi vila jezerkinja
Evo ti je Janku do šatora,
Sibinjanin govorila Janku:
„Bogom brate od Sibinja Janko,
„Ustaj, Janko, noge na lagahne,
„Ispod tvoga izagji šatora,
„Pa prehiti vrana konja tvoga,
„Okroči ga, dragi pobratime,
„Udari ga polju u širine,
„Pa ohodi tvoje vitezove,
„Jesu li ti zdravo i veselo!“ —
Kad to čuje Sibinjanin Janko
Spod šatora na noge skočio,
Za dizgine konja prehvatio,
Skoči Janko, pa ga preklopio,
Udari ga polju u širinu
Megju svoje mlade vitezove,
Svijeh ih je Janko ohodio,
To mu monci zdravo i veselo.

Digitized by Google

Tad se vrati svilenu šatoru,
Pa osjede svoga konja dobra,
Ugje Janko svileni pod šator,
Netom ugje sjede pod šatore.
Kad evo ti vila jezerkinja,
Pa pred Janka na koljena pade,
U desnu ga ruku poljubila :
„Daj mi, pobro, krilje i okrilje,
„A ja ti se vjerom obećivam
„Da ću biti posestrima tvoja,
„Vazda ću ti u pomoći biti !“ —
Kada li je Janko zagledao,
Za b'jelu je ruku uhitio,
Š njome se je Janko posestrio,
I bijeloj vili govorio :
„Dok je Boga i sv'jeta ovoga
„Da ćeš biti meni posestrima
„I da ćeš mi u pomoći valjat.“ —
Pa joj dade krilo i okrilje.
Ode b'jela vila jezerkinja,
Ode vila svoje na jezero,
A on Janko podiže šatora,
I meće se konju na ramena,
Pa razvili svilene barjake.
Podignu se mladi vitezovi,
Š njima pogje put Sibinja grada.
Kada tamo u Sibinje dogje,
Svaki pogje b'jelu dvoru svome
I on Janko dvoru bijelome.

Digitized by Google

6.

Sirota Gjevojka *).

Jadikuje sirota gjevojka,
Jadikuje i tugu tuguje
I sastavlja ručak i večeru,
Ako ruča onda ne večera,
Kad večera a onda ne ruča.
Koliko je jada tugovala,
Toliko je dobre sreće bila,
Zaprose je tri glavne delije,
Tri delije, do tri poglavice:
Najprvi je Kraljeviću Marko,
A drugo je Sibinjanin Janko,
A treće je Ustrušiću Pavle.
Al' prokleta gjevojčina majka
Svjema trjema obeća gjevojku,
Sa svakijem vjeru ugodila,
Sa svakijem za petnajes dana.
Kad dan po dan petnajes danaka
Gjuvegije pokupe svatove,
Podižu se po mladu gjevojku:
Najprvi je Kraljeviću Marko,
Vodi Marko hiljadu svatova;
Za njim grede Sibinjanin Janko,
A za Jankom hiljada svatova;
A za njime Ustrušiću Pavle,
A za Pavlom hiljada svatova.

*) Kazala Anica Begin, a čula od brata Pava, u Luci na Šipanu.

Digitized by Google

Kad su bili poljem širokijem
Okreće se Kraljeviću Marko,
Pa govori Sibinjanin Janku:
„O gjidijo Sibinjanin Janko,
„Što si dobre konje zamorio,
„A junake zamučio mlade,
„Nije tvoja sirota gjevojka,
„Moš li znati, ol' se spominjati,
„Ja da sam je prvi isprosio?
„Dok je sablje i desnice ruke
„Ne će lako poći za drugoga!" —
Šuti Janko ništa mu ne reče,
Neg s' okreće za sobome Janko
I dozivlje Ustrušića Pavla:
„Jadan bio, Ustrušiću Pavle!
„Ne gon' konje naprijeda svoje,
„Nije moja, ni tvoja gjevojka,
„Neg viteza Kraljevića Marka,
„Prvi bo je u majke prosio.
„Oklinje se okovanom ćordom,
„Ćordom sv'jetlom i rukom desnicom,
„Da gjevojku drugi odves ne će!
„Vratimo se dok nam je na vr'jeme!
„Kad bi Marko kavgu zametnuo,
„Tvrda vjera, lasno bilo ne bi!" —
Za to Pavle haje i ne haje,
Nego muči, kako studen kamen,
I on goni konje naprijeda.
Zdravo dogju pod kulu tanahnu,
Ispod kule konje rasjedoše,
U livadi svati ostadoše,
Gjuvegije kule u tanahne.
Dočeka ih gjevojčina majka,

Digitized by Google

Izn'jela im piva i jediva.
Nema nigje sirote gjevojke.
Al' se Marku mirovat ne dade,
Pa dozivlje gjevojčinu majku:
„Zla ti sreća, gjevojčina majko!
„Što sam došô do dvora tvojega,
„Da ti sjedim za soprom svijetlom,
„Da me služiš pivom i jedivom?
„Meni toga od potrebe nije,
„N'jesam željan, ni žedan, ni gladan.
„Sve ja vidim, da se radi kavga:
„Ovgje jesmo do tri gjuvegije,
„A gjevojka jedna u matere.
„Sad mećite ruke u džepove,
„Povadite po zlatnu jabuku,
„A pokraj nje zlatni dijomanat,
„Postavite na svijetlu sopru;
„Izvedite sirotu gjevojku,
„Nek odbere prsten i jabuku,
„Što god hoće sirota gjevojka,
„Pa baš čije odabere mlada,
„Nek ne bude ni srčbe, ni kavge,
„Neka oni bude gjuvegija,
„Oba druga, kume i gjevere,
„Da zajedno svate sastavimo,
„I u miru zdravo putujemo!"
Kad to čule dvije gjuvegije
(Valja slušat od sebe jačega)
Uvališe ruke u džepove,
Povadili prsten i jabuku,
Na svijetlu postavljaju sopru,
I on Marko njegovu jabuku
I pokraj nje zlatni dijamanat,

Digitized by Google

Tad govori gjevojčinoj majci:
„Ajd' izvedi sirotu gjevojku,
„Er ne mislim ovgje noćevati,
„Nego mislim brže putovati!“ —
Kad to čula gjevojčina majka
Uputi se u b'jelu odaju,
Hvaća mladu za ruku gjevojku,
Pa je vodi za svijetlu sopru,
Pa je majka sjetovat stadnula:
„Pazi, Mare, ne izgubi glave,
„Er ti ne znaš Kraljevića Marka,
„Da je ono ljuto i srdito,
„Da će časom zametnuti kavgu!“ —
Kadar Mare blizu sopre dogje
Marko drne is sagrije ćordu,
Zasja pusta, kô na gori sunce,
Položi je na desno koljeno,
Gjevojka se okô sopre šeće,
A junake u obraz pogleda,
Al' ne hita prsten, ni jabuku,
Neg razgleda jednog do drugoga.
Na nju gleda Kraljeviću Marko,
Pa je Marko njojzi govorio:
„Dušo moja siroto gjevojko,
„Jesi li se veće prošetala,
„I junake mlade razgledala?
„Nu prehvati prsten i jabuku!“ —
Kad to čula sirota gjevojka
Mudro zbori, vesela joj majka:
„Dragi kume Kraljeviću Marko,
„Na božije zovem te kumostvo,
„Da ne bi se zametnula kavga!
„Ti gjevere Sibinjanin Janko,

Digitized by Google

„Ja ću uzet Ustrušića Pavla,
„A i njegov prsten i jabuku.“ —
Kad to čuje Kraljeviću Marko
Na nju Marko oči iskolači,
A nemilo čelo namrdio,
A ponisko brke objesio,
A zaviče siroti gjevojci:
„Kaži, kučko siroto gjevojko,
„Ko je tebe tako sjetovao,
„I tako te zborit naučio?„ —
Govori mu sirota gjevojka;
„Kume dragi Kraljeviću Marko,
„Kad me pitaš da ti pravo kažem:
„Nije mene niko sjetovao,
„Niti me je zborit naučio.
„Kad ti vigjeh sablju na koljenu,
„Tvoja sablja zadala mi straha,
„Ona me je zborit naučila,
„I da sam te kumom okumila.“ —
Kad to čuje Kraljeviću Marko
Srdito je njojzi govorio:
„Kučko jedna siroto gjevojko,
„Ti zahvali Bogu velikome,
„Da si mene kumom okumila
„Na božije pozvala kumostvo,
„A svu bih te sjekô na komade,
„Sve na oči tvoje kučke majke;
„Al' ne mogu ino učiniti.“ —
Dadu curu Ustrušiću Pavlu,
Marko ide za kuma vjenčana,
Za gjevera od Sibinja Janko.
I sastave zajedno svatove,
I otidu u miru svatovi

Digitized by Google

Dvor na b'jeli Ustrušića Pavla.
Tu se čini veliko veselje,
Svadbovahu dana za negjelju,
Ispijali i veselo stali.
Kada li je osmi danak bio
Gjevojka je sanduk otvorila,
Pa dariva kuma i gjevera,
Pod darom ih iz dvora spremila.
Svak otide svojoj kuli b'jeloj,
Osta mlada s Ustrušićem Pavlom.

7.

Oporuka Jova Despotovića*).

Razbolje se Despotović Jovo,
Na smrt se je junak razbolio,
Vidi Jovo da preboljet ne će,
Pa dozivlje slugu Milutina;
„Milutine v'jerna slugo moja,
„Skoči bolje na noge lagahne,
„Pa zavedi konje u intove,
„Š njima hajde Dolu Dubokome
„Bratu mome Maksimu vladici,
„Sve mu kaži što je i kako je,

*) Kazala Anica Bègin, a čula od nekoga primorca iz Banića (stonjsko primorje).

Digitized by Google

„Ja da sam se na smrt razbolio,
„Da je brže Sr'jemu bijelome,
„Da mi dade zadnje putovanje.
„Pa otalen udri konje vrane,
„Udri konje Dračevu b'jelome
„Na dvor b'jeli mile majke moje,
„Majke moje, gospogjice tvoje,
„Majci mojoj pravo ne kaživaj,
„Vet da meni carski ferman pade,
„Prešan ferman, što god mogu prije
„Da ja vojsku na carevu dogjem
„Bres promjene devet godinica,
„Da mi dogje mila majka moja,
„Da mi dogje, da me blagosovi.“ —
Kad to čuje sluga Milutine,
Sluga v'jerna od posluha bio,
Sluša Mile svoga gospodara,
U podrume konjske potrčao,
Is podrumâ konje izvodio,
Pa zavodi konje u intove,
Pa otide Dolu Dubokome
Na manastir Maksima vladike,
Pred dvorom mu ustavio konje.
Tu izagje Maksime vladika,
Pa govori sluzi Milutinu:
„Što je, Mile, moga brata slugo,
„Za što prešno goniš konje vrane,
„Što li si se ti preobrazio?“ —
Kad to čuje sluga Milutine
Suze proli, podnižno govori:
„Gospodare Maksime vladika,
„Evo nam se Jovo pobolio,
„Da će umr'jet, a preboljet ne će!

Digitized by Google

„Puno te je Jovo pozdravio,
„Da ti Sr'jemu širokome dogješ,
„Da mu zadnje putovanje dadeš.“ —
Kad to čuje Maksime vladika
U obrazu kolur prom'jenio,
Us koljeno rukom se udrio,
I govori Maksime vladika:
„Ajmē! Jovo, ti ćeš umrijeti!“ —
Tada reče sluga Milutine:
„Gospodine Maksime vladika,
„Sagji brže Sr'jemu širokome,
„A ja idem u Dračevo ravno
„Dokazati majci Angjeliji,
„Da bi Jova živa zaskočila,
„I da bi se š njime oprostila.“ —
Pa pod sobom konje udario,
Konje goni u selo Dračevo,
Pred dvor b'jeli majke Angjelije.
Vigjela ga Jovanova majka,
Pa izleće kule pod bijele,
I govori slugi Milutinu:
„Što je, Mile, moga Jova slugo,
„Er ti prešno goniš vrane konje,
„Da se nije štogod dogodilo
„U vašemu Sr'jemu širokome
„Mome Jovu dvoru na bijelu?“ —
Govori joj sluga Milutine:
„Gospogjice Jovanova majko,
„Tvome Jovu prešan ferman dogje
„Is Stambola od svijetla cara,
„Da je Jovo na vojsku carevu
„Bres promjene devet godinica,
„Pa te zove da ga blagosoviš.“ —

Digitized by Google

Govori mu svoja gospogjica:
„Ajde u dvor, Mile, slugo moja,
„Pa češ, slugo, pričekati mene
„Dok pom'jesim bijele kolače,
„Dok porežem tanahne košulje,
„Kad se Jovo na vojsku opremi,
„Da ja nosim Jovu za darove.“ —
Govori joj sluga Milutine:
„Već ostavi, moja gospogjice,
„Tebe Jovo čekati ne može,
„Erbo njemu prešan ferman dogje,
„Vet ti nosi u brašnu kolače,
„A bijele u platnu košulje.“ —
Kad to čula majka Angjelija
Malda se je bila dosjetila,
Stade nosit u brašnu kolače,
A košulje platnu u bijelu,
I otide k slugi Milutinu.
Konje goni sluga Milutine,
Goni konje što god prije može.
Kad su došli na polje srijemsko
Na poglede dvora Jovanova,
To mu konji pasu po livadi
Bres seldala i bres pokrivačâ.
Tad govori majka Jovanova:
„Milutine, v'jerna slugo moja,
„Kad se Jovo na vojsku oprema,
„Što su ovi po livadi konji
„Bres seldala i bres pokrivačâ,
„Kamo li su svileni barjaci,
„Kamo li su bubnji i svirale?“ —
Laže dobro sluga Milutine:
„Gospogjice Jovanova majko,

Digitized by Google

„Konje pušte da se ponapasu,
„Er imadu largo putovati,
„Vili su se svileni barjaci,
„Vihar puhô sa Tîše planine,
„Pa povaljô svilene barjake,
„Bubnji bîše, pa i prestadoše.“ ...
U to sluge iz dvora izašle,
Žalostivi, gologlavi igju,
Pa govori majka Jovanova:
„Bor t' ubio, Milutine slugo!
„Sve mi lažeš, pravo mi ne kažeš.
„Što ishode gologlave sluge,
„Gologlave, teško žalostive?“ —
Još je vara sluga Milutine:
„Počuj mene, gospogjice moja!
„Biće sadar gospodar na ručku,
„Pa se moli Bogu istinome,
„Kad imade largo putovati
„Da mu Bog dâ lako putovanje.“ —
U to doba pred dvore bijele.
Netom dobre ustavio konje,
A izagje majka Jovanova:
Netom ugje u dvore bijele
Tešku se je jadu dosjetila.
Kad ušeta k Jovu na odaju
To se Jovo svojom dušom d'jeli.
Nakon glave Maksime vladika
Najzaduje mu govori molitve.
Kad vigjela mati Jovanova
Zakukala kako kukavica
I o tavan sobom udarila,
I govori Jovanova majka:
„Kuku, Jovo, râno neprebôna!

Digitized by Google

„Komu, Jovo, Srijem zemlja ramna?
„Komu, Jovo, tvoji dvori b'jeli?
„Komu tvoji konji i sokoli?
„Komu, Jovo, pusto blago tvoje?
„Komu li će jadna ljuba tvoja?
„A i tvoja ostarjela majka!" —
Mili Bože, na svemu ti hvala!
Da se Jovo iz mrtvila vrati,
Mrtvačkijem izgovara glasom:
„A ne kukaj, jadna moja majko!
„A ne žali Srijem zemlju ramnu!
„Srijem zemlja stȅće gospodara
„Jȁ boljega, jȁ li će gorega.
„Blago moje, mila majko moja,
„Tebi, majko, silno blago moje,
„Da se hraniš i oda zla braniš.
„Ljuba moja? al' je tugja roda?
„Dosta me je putȃ ȍpàhàlà
„Šetajući Sr'jemu po bijelu
„S mojim bratom Maksimom vladikom
„I ž gjevojkam Sr'jema bijeloga;
„Ali njojzi ne činite kriva
„Ni malo je uzdržat nemojte,
„Neg dajte joj tri tovara blaga,
„Neka igje kud god joj je drago.
„A i moji prebijeli dvori
„Bratu mome Vuku Ognjenome;
„Moji konji i moji sokoli,
„Sve ostavljam Vuku bratu mome." —
To izusti Despotović Jovo,
To izusti grešnu dušu pusti.
Tu se teška žalos učinila,
Tu se kupi malo i veliko

Digitized by Google

U bijele dvore Jovanove
Razgovarat Jovanovu majku,
A i njega Maksima vladiku.
Žališe ga i ukopaše ga.
Koga nije da kruha ne jije.

8.

Miloš čobanin *).

Ovce pase Miloš čobanine
A po Šari zelenoj planini.
U Miloša sto hiljad ovaca
A stotinu mladijeh čobana.
Megju ovcam tri sta razbludnica,
Megju njima jedan ovan šaren
Pred svjema je ovcam kolovogja,
Na vratu mu zvono od hiljade,
Samo brônce valja tri hiljade,
E su po njem dragi kamenovi.
Kadar ide u goru zelenu
Najprvi je ovan pred ovcama,
Pa se sjaje ka' i sunce žarko
U ponoća kako i u podne.
U Miloša drugo čudo kažu,

*) Kazala Anica Begin, a čula od guslara Matije Gjika iz Čepikućâ (stonjsko primorje).

Digitized by Google

Da on ima prem bijele dvore,
Okô dvora čeličnu avliju,
Sva avlija cv'jećem zasagjena.
Treće čudo u Miloša kažu,
Da imade zelenu livadu
U livadi zeleno jezero ;
Tu šetaju devet paunova,
A za njima devet paunica,
A pred njima vidra mudroznana,
Pored vidre kuna nakićena.
Glas do glasa, junak do junaka,
Glas dopade do čestita cara.
Netom care razumio glase
Na koljenu ferman napravio,
A Miloša dobro pozdravio :
„O Milošu, gorski čobanine,
„Netom vidiš mojega fermana,
„Da si odma ka Stambolu b'jelu,
„E ja imam s tobom divaniti!“ —
Ferman turi u Šaru planinu.
Kadar ferman u planinu dogje,
A na ruke čobana Miloša,
Knjigu primi Miloš čobanine.
Kad vidio carskoga fermana
Opalio četiri lubarde.
Trom otide po Šari planini.
Što bi rukom o ruku udrio
Stotina se skupila čobana
Okô njega Miloš čobanina,
Pa ovako njemu govorili :
„Što j', Milošu, naša poglavice,
„Ol' nevolja, oli dobra volja ?“ —
Govori im Miloš čobanine :

Digitized by Google

„Gjeco moja, stotina čobana,
„Nevolja je, dobra volja nije,
„Evo meni carski ferman pane,
„Da ja idem k Stambolu bijelu,
„Da će care divaniti sa mnom.
„Ja ću poći do Stambola grada,
„Vi čuvajte b'jele ovce naše,
„Ako Bog dâ dok se vratim zdravo.“ —
Otole se Miloš otpravio.
Miloš ide nis Šaru planinu,
Uputi se i Boga spominje:
„Bože dragi, uputi se sa mnom,
„I da bi mi u pomoći bio!“ —
Sagje Miloš nis Šaru planinu,
Prihvati se polja i ravnine,
Polje progje, ka Stambolu dogje,
Kad izagje gradu na kapiju
Teško se je Miloš rasrdio,
Niž njedra je brke objesio,
Sve na prsim toke preklopio,
Sjaju mu se toke kroz brkove,
Kako mjesec od petnajes dana,
Kadar sjaje kroz jelovo lišće;
Teško Miloš čelo namrdio;
Pa evo ga gradu kros kapiju.
Careve ga opazile sluge,
On čas k sv'jetlu caru pošetaše.
Sluge sv'jetlu caru govorile:
„Ev' od ovud Miloš čobanina,
„Teško se je Miloš razljutio,
„Po nisko je brke popuštio,
„Na prsima toke poklopio,
„Sjaju mu se toke kroz brkove,

Digitized by Google

„Kako mjesec od petnajes dana
„Kada sjaje kroz jelovo lišće,
„A nemilo čelo namrdio.“ —
A kad care sluge razumio,
On je care slugam govorio:
„Izidite, v'jerne sluge moje,
„Dočekajte čobana Miloša,
„Na divan ga k meni dovedite!“
Sv'jetla cara sluge poslušale,
Pred bijele dvore ishodiše,
Dočekaše čobana Miloša,
Odveli ga caru na divane.
Kada Miloš kod cara dopade
Nit' se stida, nit' mu kapu skida,
Nit' se klanja caru Stambolskome,
Ni govori: Care gospodare.
A care se s mjesta pomjestio,
Kod sebe mu mjesto načinio,
Ter mi Miloš krajem cara sjedi.
Prvi Miloš caru besjedio:
„Kaži, care, što si poručio,
„Zoveš što me ka Stambolu tvome,
„Šta ti imaš sa mnom divaniti?“ —
Al' mu reče od Stambola care:
„Čuj, Milošu, gorski čobanine,
„U tebe mi čudno čudo kažu,
„Ljudi kažu i ljudi divane,
„Da ti imaš što u mene nema:
„Sto hiljada kažu ti ovaca,
„Megju njima tri sta razbludnica,
„Megju njima ovna šarenoga,
„Na vratu mu zvono od hiljade,
„A u zvonu brônce tri hiljade,

Digitized by Google

„E po brôncu dragi kamenovi,
„Da j' ti ovan prvi kolovogja
„Pred ovcama gori po zelenoj,
„Da on sjaje kako sunce žarko
„U ponoća kako i u podne.
„Je l' istina, čobane Milošu,
„Da ti imaš, a u mene nema?" —
Srdito mu Miloš odgovara:
„Čuj me, care, turski gospodare,
„Istina je, tu ti šale nije,
„U men' ima, nek' u tebe nema!
„Ja radio i Boga molio,
„Bog mi dao, Bog mi darovao." —
A Milošu care odgovara:
„Čuj, Milošu, gorski čobanine,
„To ti, sine, oprostiti mogu.
„Al' u tebe drugo čudo kažu,
„Da ti imaš prem bijele dvore,
„Okô dvora čeličnu avliju,
„Sva avlija cv'jećem zasagjena.
„Toga, sine, ni u mene nema,
„Ljudi kažu, ja vidio n'jesam.
„Je l' istina što ljudi divane?" —
Ali mu je Miloš govorio:
„Čuj me, care, turski gospodare,
„Istina je što ljudi divane,
„Istina je, tu ti šale nije,
„U men' ima, nek' u tebe nema!
„Ja radio i Boga molio,
„Bog mi dao, Bog mi darovao." —
A kad ga je care razumio
Milošu je care govorio:
„I to ću ti, sine, oprostiti.

Digitized by Google

„Al' u tebe treće čudo kažu,
„Da ti imaš zelenu livadu,
„U livadi zeleno jezero,
„Tu šetaju devet paunova,
„A pored njih devet paunica,
„A pred njima vidra mudroznana,
„Pored vidre kuna nakićena.
„U teb' ima, to u mene nema!
„Čuo jesam gje ljudi divane.
„Je l' istina, Miloš čobanine?" —
Ali mu je Miloš govorio:
„Čuj me, care, turski gospodare,
„Istina je, da ti šale nema,
„U men' ima, nek' u tebe nema!
„Što ti kažu: devet paunova,
„To su devet mile braće moje.
„Što uza njih devet paunica,
„To su moje devet nevjestica.
„Što pred njima vidra mudroznana,
„A uza nju kuna nakićena;
„Vidra nije, nego majka moja,
„A i moja jedihna sestrica." —
Kada ga je care razumio
Milošu je care govorio:
„To ti, sine, oprostiti ne ću,
„Neg odbiri, Miloš čobanine,
„Kojom ću te smrti umoriti:
„Ol' ćeš britku ćordu poljubiti,
„Oli hoćeš nis kulu visiti,
„Oli ćeš mi lučem svijetliti,
„Ol' na živoj vatri sagorjeti,
„Oli voliš po moru plivati?" —
Govori mu Miloš čobanine:

Digitized by Google

„Čuj me, care, turski gospodare,
„Kadar mene da pogubiš hoćeš,
„A na pravdi Boga pravednoga,
„N'jesam riba da po moru plivam,
„Ni sam drvlje da na vatri gorim,
„Ni rubina da o kuli visim,
„Ni sam kurba da ti lučem sv'jetlim,
„Nego junak da poljubim ćordu.
„Izvedi mi štogod hroma konja,
„Štogod hroma jadna razboljena,
„Što ne može stignut, ni ubjegnut,
„Veži moje ispod konja noge,
„A na pleći b'jele ruke moje,
„Donesi mi štogod jadne ćorde,
„Zârgjane ćorde nevaljane,
„Što se davno izvadila nije,
„Pa je zalî tučem i olovom,
„Da se nigda istegnut ne može.
„I pušti me polje niz zeleno,
„Za mnom tvoj'jeh tri sta jagnjičara
„Sa kopljima, i britk'jem sabljama,
„A ti gledaj sa visoke kule,
„Kako će me Turci raznositi
„Na kopljima i sabljam britkijem!“ —
Kad Miloša care razumio,
To je caru puno milo bilo,
Sve iznosi što Miloš zapita,
Bolesna mu konja izvodio,
Koj' ne može stignut, ni ubjegnut,
Zârgjanu ćordu donosio,
Kâ s' od davna izvadila nije,
Zalije je tučem i olovom,
Pa ga tura konja na bolesna,

Digitized by Google

Vezali mu ispod konja noge,
A na pleći ruke Miloševe,
Utakoše ćorde zargjane,
Puštite ga u to polje ravno.
Miloš ode us polje široko,
Za njim pusti tri sta jagnjičara,
A car gleda sa kule visoke,
Šta će Turci radit od Miloša.
Kad se Miloš u nevolji nagje
Oči diže, gleda put nebesa
I zavapi Boga milosnoga:
„Bože mili, pogledaj na mene
„Gje me danas hoće da pogube,
„A na pravdi Boga velikoga,
„Sadar, Bože, učini čudesa!“ —
Pa zavapi tanko iza glasa,
Zove Petku i Negjelju svetu:
„Gje si, Petko i Negjeljo sveta,
„Sveta Petko, odr'ješi mi noge!
„A, Negjeljo, oprosti mi ruke!“ —
Petka dogje i Negjelja š njome.
Petka mu je noge driješila,
A Negjelja ruke oprostila.
Pa zaviče tanko glasovito:
„Gje si, Petre i Nikola sveti!
„Sveti Petre, naoštri mi ćorde!
„A, Nikola, izvidaj mi konja!“ —
Petka pogje i Negjelja š njome,
Petar dogje i Nikola š njime.
Petar mu je ćordu naoštrio,
A Nikola konja izvidao,
Izvidao, pa ga pomamio,
Da ga žešćeg u Stambolu nema,

Digitized by Google

Petar pogje i Nikola š njime,
A zaviče Miloš čobanine:
„Gje si, Vila, ti podmetni krila!“ —
Vila dogje i krila podmetne.
Leti Miloš nis polje zeleno.
Čudilo se malo i veliko.
U Turke je juriš učinio,
Kako kobac megju golubove,
Pa ih plaši us to polje ravno.
Stotinu ih konjem pogazio,
A stotinu u more šćerao,
Treću britkom posiječe ćordom.
Gleda care sa kule najveće.
Sam je sobom care govorio:
„Nuti vraga čobana Miloša,
„Što uradi od moj'jeh delija!“ —
Ide care pričekat Miloša.
Kada dogje pred dvore careve
Car s' odmiče, a Miloš namiče
Dokle cara pred duhar primakne,
Ali care kudar veće nema.
Miloš desnu ruku podignuo,
A u ruci okovanu ćordu,
Da on caru osiječe glavu,
Car poviče tanko iza glasa:
„Nemoj, sine Miloš čobanine,
„Moju rusu kidisati glavu,
„Neg mi prosti glavu na megdanu,
„Ja ću tebe darovati l'jepo
„Daću tebi do tri konja blaga,
„Na dar konje, koj' će nosit blago!“ —
Tad je Miloš ruku uzmaknuo,
I caru je Miloš govorio:

Digitized by Google

„Ali ću ti oprostiti glavu,
„Jer se meni ne pristoji danas,
„Da od mene pogubim višega,
„Da izgubim zemlji gospodara!“ —
Car mu silno iznosio blago
I na dobre konje tovario
I Milošu care govorio:
„Idi, sine Miloš čobanine!
„Eto tebi do tri konja blaga,
„I tri konja, koji nose blago!“ —
Pak ga prati na gracku kapiju.
Kad izagju na gracku kapiju
Tad se care halani s Milošem:
„Idi, sine Miloš čobanine,
„Radi, sine, što si i radio,
„Teci, sine, više neg si tekô,
„Da sam znao ne bih te ni zvao!“ —
Miloš pogje, b'jelu dvoru dogje,
I dovede blago carevino,
U bijele rastovari dvore,
Radi Miloš šta je i radio.

Digitized by Google

9.

Paša Seidić na konaku u Nikolice Grahovskoga kneza *).

Knjigu piše paša Seidiću
I šalje je u ravno Grahovo,
A na ruke kneza Nikolice,
U knjizi ga pozdravlja ovako:
„Gospodare kneže Nikolica,
„Ti se meni nadaj u negjelju,
„U negjelju u vas na večeru;
„Sobom vodim tridesti momaka,
„Ti pripravi trides gjevojaka,
„Svakom momku po mladu gjevojku,
„Paši meni tvoju Ivanjicu
„Onu nojcu za moju ljubovcu;
„I pokolji tridesti ovnova,
„I pripravi mesa debeloga!“ —
Kadar knjiga u Grahovo dogje,
Knjigu štije Nikolica kneže;
Kad vidio što je napisano
U obrazu kolur prom'jenio,
Udara se rukom us koljeno,
Misli kneže niko ga ne gleda,
Sve ga gleda Ivanjica mlada,
Ćerca mlada kneza Nikolice,
Pa Ivanja babu govorila:
„O moj babo, kneže Nikolica,
„Otkle tebi b'jela knjiga dogje,

*) Kazala Anica Begin, a čula od svoga oca pok. Antuna Kalaïatovića u Luci na Šipanu.

Digitized by Google

„Da je tako štiješ neveselo?
„Bor ubio knjigu i krajinu,
„Desnu ruku, koja je kitila!“ —
Kad to čuje kneže Nikolica
Ivanjici mladoj govorio:
„Ivanjice, moje d'jete drago,
„Evo tebi listak knjige male,
„Pa je proštî što je nakićeno!“ —
Kad to čula Ivanjica mlada
Uzme knjigu u bijelu ruku,
Pa je štije i na nju se smije,
Pa ovako govorila mlada:
„Bože, luda tebe baba moga!
„Ošta si se ti preobrazio,
„Ošta li se gorko prepanuo,
„Od Turčina paše Seidića!?
„Ti se, babo, misli za večeru,
„Ja ću mislit za mlade gjevojke.„ —
Pa mi sjede, b'jelu knjigu piše,
Pa je šalje u Ivanj-planinu,
A na ruke Mihata hajduka,
Ovako mu u toj knjizi kaže;
„Moj daidža Mijate hajduče,
„U negjelju prva koja dogje
„Dogji, dundo, ravno u Grahovo,
„I dovedi trides tvojih druga,
„Marijana neputa tvojega,
„A dragoga vjerenika moga!
„Mome babu b'jela knjiga dogje
„Od Turčina paše Seidića,
„Da se njemu u negjelju nada,
„U negjelju k nama na večeru;
„Da on vodi tridesti momaka,

Digitized by Google

„Da mu spravi trides gjevojaka,
„Njemu sv'jetlu paši Seidiću,
„Njemu, dundo, mene Ivanjicu
„Onu nojcu paši za ljubovcu.
„Ja ću, dundo, milo dobro moje,
„Ja ću obuć trideset hajduka
„Sve u ruho mladih gjevojaka,
„Marijana vjerenika moga
„U tanahno l'jepo ruho moje.“ —
Kad je b'jelu knjigu nakitila
Opremi je u Ivanj-planinu.
Kadar knjiga u planinu dogje,
A na ruke Mihatu hajduku,
Knjigu štije Mihate hajduče,
Kadar vigje što Ivanja piše
Marijana neputa dozivlje:
„Marijane, moje d'jete drago,
„Da nu vidi ove knjige male,
„Što nam mlada Ivanjica piše
„Šćerca draga kneza Nikolice!“ —
Kad Marijan dunda razumio
On dohodi k milu dundu svome,
Pa mu dundo b'jele knjige dade.
Kadar vigje mali Marijane
Što mu piše Ivanjica mlada,
Ivanjica svoja vjerenica,
Pa se noge na lagahne skače
I podiže sve trideset druga,
Š njima pogje u Grahovo ravno
Na dvor b'jeli kneza Nikolice.
Zdravo došli ravno u Grahovo
B'jeli pred dvor kneza Nikolice.
Pričeka ih mlada Ivanjica,

Digitized by Google

Uvela ih u dvore bijele,
Pa im dava konak i večere
Dokle svane negjeljica sveta.
Kad eto ti paše Seidića,
Vodi sobom tridesti momaka,
Ide na dvor kneza Nikolice.
Kad su došli pred bijele dvore
Dočeka ih kneže Nikolica:
„Dobri došli, mila braćo moja!
„A ti, pašo dragi gospodare,
„Šetaj sada u dvore bijele!“
Svi u b'jele dvore uhodili,
Staviše ih za svijetle sopre,
Izn'jeli im gospocke večere.
A da vidiš mlade Ivanjice
Kako resi tridesti hajduka
A u ruho mladih gjevojaka,
Marijana l'jepo naresila
U tanahno svoje odijelo,
Po lišcu ga pokrije mahramom.
Kadar Turci l'jepo večerali,
Tad govori paša Seidiću:
„Gospodare kneže Nikolica,
„Kamo li su lijepe gjevojke,
„Kamo l' meni mlada Ivanjica?“ —
Govori mu kneže Nikolica:
„Gospodare paša Seidiću,
„Eno ti ih u gornjem tavanu,
„Sad će moja doći Ivanjica
„S tobom spavat, paša gospodare.“ —
U to doba povedoše Turke,
A izagje mladi Marijane
U tanahnu ruhu Ivanjice,

Digitized by Google

Pokriven je po liščU mahramom,
Ivanjica njega naresila,
I govori mladi Marijane:
„Evo, paša, mene, gospodare,
„A sad homo b'jele u kamare,
„Da idemo malo počinuti!“ —
Ištom b'jele u kamare dogje,
Stane treska u gornjem tavanu,
A govori paša Seidiću:
„Dušo moja, mlada Ivanjice,
„Što je treska u gornjem tavanu,
„Al' mi kogod Turke pogubio?“ —
Govori mu mladi Marijane:
„Ne boj mi se, paša gospodare!
„Što je treska u gornjem tavanu?
„Gjevojke se mlade rasplašile
„Kad su tvoje Turke sagledale.“ —
A kad čuje paša Seidiću
Prevari se, zmija ga udrila,
Jošter misli paša Seidiću,
Da je ono mlada Ivanjica,
Zagrli je rukam okô vrata
Da ga ljubi lice uz junačko.
Kadar vigje mladi Marijane
On poteže noža plamenjaka,
Pa raspara pašu Seidića
Od uskura do gornjijeh zuba.
Svaki svoga pogubi Turčina,
A Marijan pašu Seidića.
Pokupiše turske odorine
I njihovo oružje svijetlo;
Pa iz dvora Turke iznosiše,
U crnu ih zemlju zavališe,

Digitized by Google

L'jepo ih je kneže darovao,
A po bolje Ivanja gjevojka,
Dâ Mijatu milu daji svome,
Njemu dade boščaluk od zlata ;
Marijanu vjereniku svome,
Njemu dade košulju sa zlatom
I lijepu skarletnu dolamu
Neka znade ko' no mu je dade.
Kad hajduci usprimiše dare
Oni nose iz dvora kneževa
Sve bogate turske odorine
I turačko svijetlo oružje,
Trides tursk'jeh konja prihitili,
Bacili se konjma na ramena,
I pogjoše u Ivanj-planinu
Puni dara, zdravo i veselo.

10.

Selim Seliman Udbinjanin i Gjurica Petrović Kotarac *).

Piju vino Turci pod Udbinom
Trides aga, trides Udbinjana,
Megju njima Ture poglavica,
Selimom ga Selimanom viču,

*) Kazala ista Anica Begin, a čula od Nikole Ozimice s Šipanjskoj Luci.

Digitized by Google

Kod njega je Imbraime brajle,
Selimu je prvi us koljeno,
I on Turcim hladno vino služi.
Kad se Turci vinca pronapiše,
Kad im vince ugrijalo lišce,
Tad će reći Seliman Selime:
„Braćo moja, age od Udbine,
„Čuo jesam da ljudi divane,
„Eto tamo poviše Kotara
„Na kršnome Primorju vlaškome,
„Tankoj kuli Petrović Gjurice,
„Da imade rogjena sestrica,
„Da je take u krajini nije,
„U Kotarim, niti u Primorju,
„Ali da je obećana mlada
„Za onoga popa Milkovića.
„Koji bi se dobar junak našô? —
„U negjelju, koja prva dogje
„Gjurici je krsno ime svoje,
„Hoće Vlaše ime proslaviti,
„Vino piće, kola izvodiće,
„Bić' u kolu Gjurina sestrica,
„L'jepa mlada Marica gjevojka. —
„Je li majka rodila junaka
„U Udbini, u našoj krajini,
„Junačkijem postisnula pasom;
„Jal' ljubovca stekla gospodara
„Da s' ne boji puške, ni handžara;
„Jal' sestrica brata uzgojila
„Na čistome krilu u gjevojke,
„Brez zuluma i brez deliluka,
„Gje junačka ne dopire ruka,
„I ovgje ga opremila mlada

Digitized by Google

„Da kod mene hladno vince pije;
„Da bi pošô selu Petrovića,
„A do kule Petrović Gjurice,
„Kada bude slavit ime krsno,
„A sestra mu izvoditi kola;
„Ko bi tanku oteo Vlahinju,
„I ko bi je meni dobavio,
„Tri hiljade dô bih mu cekina,
„Sve žutoga kova mletačkoga,
„I još bih ga dobro darovao,
„Dao bih mu konja i oružje?“ —
Koliko je u skupi Turaka
Ni jedan ga u obraz ne gleda:
Neki gleda u zemlju preda se,
Neki broji puce niz dolamu,
Ko je dalje, kako da ne čuje,
Vet zbijaju u ogluške Turci.
Ne će Imbro, koji služi vino,
Neg u brata oči uvalio,
Pa Selimu bratu govorio:
„Što ti, brate, po družini tražiš
„I toliko obećaješ blago,
„Kad junaka imaš us koljeno,
„U svojemu dvoru odgojena,
„Ne će svoga sakriti obraza
„U potrebi gje god ti je drago?“ —
Kad to čuje Seliman Selime,
Žô mu bilo brata Imbraima,
Pa Selime njemu besjedio:
„Čuj me, brate, dragi Imbraime,
„Znadem, brate, da si junak dobar,
„Junak jesi, er si se rodio,
„Ali ne znaš, brate, dobro moje,

Digitized by Google

„A kakav je Petrović Gjurica
„Z bratom svojim Petrović Nikolom,
„Dvije ljute zmije kotarkinje,
„Ne bi svoga sakrili obraza
„Udariti svaki na stotinu.
„Ako ćemo poći do Kotara,
„Do maloga sela Petrovića,
„Sve do kule Petrović Gjurice,
„Ja ću s tobom, brate, dobro moje,
„Su trideset druga Udbinjana,
„Sve po izbor, gje je koji bolji,
„Koj' ne mari da bi poginuo,
„A za pâru glavu izgubio.“ —
Pa Seliman na noge skočio,
Kupi Turke po Udbini ramnoj
Od zla oca, od gore matere,
Što b' za pâru zametnuli kavgu,
A za drugu izgubili glavu,
I svojega brata Imbraima.
Upute se iz turske Udbine
I otidu k selu Petrovića.
U to sveta svanula negjelja
Šemluk čini Petrović Gjurica,
U kuli mu monci piju vino,
Vince piju i popijevaju,
A pred dvorom divno kolo igra,
Do dva kola dvoru pred bijelu ;
U jednome sestra Petrovića
L'jepa mlada Marica gjevojka,
Kolom vlada, kako muška glava ;
U drugome Jela tankovita
Ljubi draga Petrović Gjurice,
A Turci se blizu prebližili.

Digitized by Google

Turbin uze Seliman Selime,
Na desno ga oko naslonio,
Tanku kulu pod turbin skupio,
A pod kulom kolo prehvatio,
Sve po kolu razgleda gjevojke,
Prehitio sestru Petrovića.
Kad je vigje hvati ga groznica,
U njemu je srce potreptalo,
Kako utva krilim po Dunaju,
A pod njime noge podigrale,
Kako hrtu kad ugleda zeca,
Pa dozivlje brata Imbraima:
„Imbraime brate od matere,
„Brate Imbro, moje desno krilo,
„Na ti durbin u bijelu ruku,
„Na nj prisloni desno oko svoje,
„A prehiti kulu Petrovića
„I dua kola kulom pod tanahnom,
„A u kol'ma dvije kolovogje,
„U jednome sestru Petrovića,
„L'jepu mladu Maricu gjevojku;
„U drugome Gjurovu ljubovcu:
„Pa me sjetuj što ću i kako ću!“ —
Kad to čuje mladi Imbraime
Primi turbin u bijelu ruku,
Na desno ga oko naslonio,
Pa prehvati kulu Petrovića,
I dva kola pod kulom bijelom,
Pa razgleda Gjurinu, setricu
L'jepu mladu Maricu gjevojku,
Gje 'no vlada kolom i gjevojkam,
Kad je vigje, tresu mu se ruke,
Pušti turbin travu na zelenu,

Digitized by Google

Pa Selimu bratu besjedio:
„Mili brajle, Seliman Selime,
„Ti popenji svilena čadora,
„Poda nj sjedi i počini malo,
„A ja odoh kuli Petrovića,
„Hvatiću se u kolo ž gjevojkam,
„Baš uz Maru seku Petrovića,
„Pa što god mi Bog i sreća dade.
„Evo tebi tvrda vjera moja:
„Dok s' okrenem i dva, i tri puta
„Jamiću je na pleći junačke,
„Don'jeću je pod tvoje čadore." —
Gevori mu Seliman Selime:
„Imbraime brate od matere,
„Pazi dobro ne izgubi glave!
„E ti ne znaš do dva Petrovića,
„Srdn'jeh guja u Kotarim nije,
„Što su braća Gjure i Nikola." —
Al' Imbraim za to i ne haje,
Neg usteže uz noge opanke,
Pa se skoči na noge lagane,
A zagazi kuli Petrovića,
Divnu kolu mlad'jeh gjevojaka.
Koliko je Ture podnosito
Bes testira hvati se u kolo,
Bres pitanja kolovogje mlade,
Bijelim je rukam prihitio,
Š njom okreće tamo i ovamo,
Uzvitlô se u kulu ž gjevojkom,
Začudi se sestra Gjuričina,
L'jepa mlada Marica gjevojka,
Čudila se, pa mu govorila:
„Od' otole, tursko momče mlado!

Digitized by Google

„Otkle su te donijeli vrazi,
„Da ćeš danas kolo zamrljati
„I veselje mile braće moje,
„Eda Bog dâ da usiješ glavu
„U našemu selu Petroviću!“
Kad to čuje mladi Imbraime
Podbi mladu na pleći Vlahinju,
Š njom pobježe is kola divnoga,
Š njome bježi k bratu pod čadore,
Zdravo k bratu pod čadore dogje.
Dočeka ga Seliman Selime,
Hvati mladu za ruku gjevojku,
Pa je grli rukam okô vrata,
I ljubi je lišce uz bijelo.
Govori mu lijepa gjevojka:
„K sebi ruke, Seliman Selime,
„Odbi ruke od mene gjevojke,
„Odbi ruke, ostale ti puste!
„Ako vide mila braća moja,
„Na ljuto ćeš čudo udariti!“ —
Za to Selim ništa i ne haje.
A kad vigje ljubi Petrovića
Da je Turčin odnio gjevojku,
Utrčala kule u bijele,
Gje 'no piju vince Kotarani,
Pa govori svome gospodaru:
„Gospodare Petroviću Gjure,
„Crn ti obraz Bogu na divanu,
„Kak' i danas ljudim na megdanu!
„Šta tu danas vino ispijate,
„Rujnijem se s vinom inadite,
„Te pijete veće neg morete,
„A Turci ti sestru odvedoše,

Digitized by Google

„Ugrabi je mladi Imbraime,
„Jamio je na pleći junačke,
„Odnio je turskome čadoru,
„Bratu svome Seliman Selimu,
„Kad dan progje, mrkla noćca dogje
„Nek je Turci na izmjene ljube!“ —
Kad to čuje Petrović Gjurica,
A kod njega brate Nikolica,
Oba planu, ka' i vatra živa,
A još ženskoj ne vjeruju r'ječi,
Vet potrču kuli na prozore,
Kad se svojim oč'ma uvjeriše
Poskočiše, kô da se pomane,
Ćorde pašu, a puške hvaćaju,
Pa skakaju kuli nis skaline,
A za njima Kotarani redom.
Oba brata naglo polećela
Na čadore Seliman Selima.
Kadar vigje Petrović Gjurica
Da mu sjedi rogjena sestrica
Kod Turčina Seliman Selima,
Da joj drži ruku preko vrata,
A kod njega brate Imbraime;
Kad to vigje Petroviću Gjure
Živu srcu odoljet ne može,
Skine s vrata sjajna čeferdala,
Na obraz ga desni naslonio,
Da udari Seliman Selima,
Selim mu se s mjesta pomjestio
Da prehiti sjajna čeferdala;
Puče puška Petrovića Gjura,
Ne udari Seliman Selima,
Neg kod njega brata Imbrajima,

Digitized by Google

Imbraime pod čadora pade,
„Alah!“ viknu, crnu dušu riknu,
Skoligô se na zelenu travu.
A kad vigje Seliman Selime
Što uradi Petroviću Gjure,
Na obraz je pušku naslonio,
Da udari Gjuru Petrovića,
Razavio, oganj oborio,
Puče puška Seliman Selima,
Ne udari Gjuru Petrovića,
Neg jadnoga brata Nikolicu,
I on pade na zelene travè.
U to doba sila od Kotara
Okolila svilena ćadora
I na Turke juriš učinila.
Sve pos'jeku Udbinjane Turke
A uhite Selimau Selima,
Bijele mu savezali ruke,
Pokupili turske odorine,
Dobre konje i oružje sv'jetlo,
Odvedoše selu Petrovića
I vezana Seliman Selima,
Pa tanahna preprave vješala,
Na vješala objese Turčina.
Pa ostave pjesme i pop'jevke,
Divna kola ispod kule tanke
Ukopaše Petrović Nikolu.
Nikolišu, pokojna ti duša!
B'jele dvore crn'jem zagrnuli;
Teška se je žalos učinila
Na veselju Petrović Gjurice,
Er izgubi brata Nikoliša.

Digitized by Google

Gje radosti da je i žalosti.
Koga nije da kruha ne jije.
A mi braćo, zdravo i veselo!

11.

Sestra Ivana Senjanina i Turčin Mujo Jelečković *).

U Senju je voda nestanula,
I u Senju, i Senja okolo.
Rano rane gjevojke Senkinje,
Rano rane vodu na studenu
Na granicu tursku i kaursku,
Svako jutro po trides zajedno,
A jutros su tridesti i dvije:
Najprva je sele Ivanova,
A za njome dvije Daničinke,
Dvije sestre Daničića Gjura;
A za njima dvije Mrkonjinke,
Dvije sestre Mrkonjića Pera;
A za njima dvije Strajičinke,
Dvije sestre Strajinića bana;
A za njima gjevojke ostale,
Sjetuje ih sele Ivanova:

*) Kazala Kata Batinić u Dubrovniku, a čula za mladosti od Nike Bošković Konavoke iz Čilipa.

Digitized by Google

„Čujte mene, drugarice moje,
„Brzo, mlade, zajitimo vode,
„Pa bježimo Senju bijelome,
„Da na vodu ne udare Turci,
„Da nas ne bi Turci poitali!“ —
Mole Boga dvije Daničinke,
A za njima dvije Mrkonjinke,
A za njima dvije Strajičinke:
„Mili Bože, ti iznesi Turke
„Nek itaju gjevojke Senkinje,
„Nek ih vode u ramne Udbine,
„Na sramotu mladije' Senjana!“ —
Još nijesu vodu zaitile,
A vodu im Turci okolili,
Poitaše gjevojke Senkinje;
Megju njima Jelečković Mujo,
On uvati selu Ivanovu,
Pa je baci na konja uza se,
Bježi Mujo planinom zelenom;
Kad je bio u goru zelenu
Gjevojci je Mujo govorio:
Vjere tebi, sele Ivanova!
„Da ti sreteš Jelečković Muja
„Bi li njega, mlada, poznavala?“ —
A veli mu sele Ivanova:
„Moje drago, Jelečković Mujo,
„Dobro tebe znadem i poznadem,
„Ti s' odgojen u Senju našemu,
„Moja te je odgojila majka,
„Rânila te sirom i mlijekom,
„I beškotom kruom bijelijem.
„Kad te moja majka povijala
„Jesam njojzi lučem svijetlila,

Digitized by Google

„S luča mi se iskra omaknula,
„Tebi, Mujo, na rame panula,
„Kako te je teško opržila,
„Do života mâću učinila!“ —
A kad ti je Mujo razumio
Zavrati joj rukavac uz ruku:
„Da n' pogledaj, sele Ivanova,
„Je li ruka Jelečković Muja?“ -
A veli mu sele Ivanova:
„Jesi, dušo, Jelečković Mujo,
„Dobro tebe znadem i poznadem.“ —
Tijem idu planinom zelenom,
Al' je Mujo teško ožednio,
Veli Mujo seli Ivanovoj:
„Dušo moja, Ivanova sele,
„Ti si 'vuda često proodila
„I bijele progonila ovce,
„Znaš li gjegogj kladanj vode ladne,
„Kladanj vode, jal' vina meane,
„Da mi se je napojiti žednu?“ —
A veli mu sele Ivanova:
„Moje drago, Jelečković Mujo,
„Ja sam često ovud proodila,
„A bijele progonila ovce,
„Ne znam nigje kladanj vode ladne,
„Gje sam znala tu je presanula;
„Ma znam, Mujo, draga moja dušo,
„Ma znam jedne kamene meane,
„Tamo, Mujo, na izlaz planine,
„U njoj ima vina i rakije,
„I prodava Angje krčmarica,
„Ajde, Mujo, pa se napî žedan!“ —
Kad gjevojku Mujo razumio

Digitized by Google

Pod sobom je konja udario
Dok izigje na izlaz planine,
Tu mi nagje kamenu meanu,
I u njojzi Angje krčmarica;
Veli njojzi Jelečković Mujo:
„Bog pomogô, krčmarica Angje!“ —
Ona njemu l'jepo odgovara:
„Zdravo bio, Jelečković Mujo!
„L'jepa ti si lova ulovio,
„L'jepa lova, sele Ivanova!
„Ti je, Mujo, vodi u Udbinu,
„Poturči je, pa se ženi njome!“ —
A govori Jelečković Mujo:
„Vjere tebi, mlada krčmarice!
„Daj ti meni vina crljenoga,
„Erbo jesam teško ožednio!“ —
Kad to čula Angje krčmarica
Utoči mu vina crljenoga,
A u vino um'ješa rakiju,
Dok je Muja vinom opojila.
Gje je pio, Jelečković Mujo,
Gje je pio tu je i zaspao,
Zaspô Mujo, kao zaklan da je.
Kad vigjela sele Ivanova
Izvadila riganjele tvrde,
Veza Muju i noge i ruke,
Pa pobježe vesela joj majka,
Pa pobježe Senju bijelome.
Osta Mujo ruka vezanije'.

Digitized by Google

12.

Alija brodar *).

Više vila s visoke planine
I dozivlje na vodu Cetinu,
Vila zove Aliju brodara:
„Dobro jutro, Alija brodare!
„Jesi l', bolan, jutros uranio
„Na Cetinu, na tvoju gjemiju?
„Jesi l' koga jutros prebrodio?
„Ali ne znaš, Alija brodare,
„Ali-begu pobjegne robinja,
„Silno mu je blago odnijela,
„I odvede monka Sveznedara,
„I njegova tića papagala!
„Beg ne žali blaga ni malahno
„Kol'ko žali tića papagala,
„I svojega monka Sveznedara.
„Jesi li ih, Ale, prebrodio,
„Jesu li te dobro darovali?“ —
Govori joj Alija brodare:
„B'jela vilo, moja posestrimo,
„Ja sam ti ih sinoć prebrodio,
„Oni su me l'jepo darovali,
„Kad prebrojim kazaću ti pravo.“ —
Stade Ale pa prebraja blago.
Kad je Ale blago prebrojio
Od hiljade više pet stotina

*) Kazala Anica Begin, a čula od neke Konavoke u Šipanjskoj Luci.

Digitized by Google

Sve žutijeh u zlatu cekina,
Tad izagje iž gjemije male,
Pa dozivlje planinkinju vilu:
„B'jela vilo, moja posestrimo,
„Ja nabrojih žutijeh cekina
„Od hiljade više pet stotina;
„Jesu li me dobro darovali?“ —
Odgovara vila sa planine:
„Jadan bio, Alija brodare!
„Eto tebi mlada Alaj-bega
„Su trideset svojijeh momaka,
„Sad će doći na vodu Cetinu,
„Na Cetinu tebi na gjemiju,
„Hoće jadna tebe uhvatiti,
„Biće tebe gvozdenom kandžijom,
„Da mu kažeš blago kamo ti je!
„Ti iznesi blago iž gjemije,
„Odnesi ga od vode daleko,
„A ti stani u gjemiju malu,
„Pa je kuni, ko je sagradio,
„Da imade petnajes danaka
„Da odnikle ne vigje nikoga,
„Niti dobi pare, ni dinara,
„Da b' u lulu kupio duhana!“ —
Ištom oni u riječi biše
Skače Ale na noge lagane,
Pa iznosi blago iž gjemije,
I daleko od vode ga krije,
Na tragove pa se vrće Ale,
Evo ti ga do gjemije male,
U nju sjede neveseo teško.
U to doba mladi Alaj-beže
Na Cetinju, na gjemiju dogje,

Digitized by Google

Pa govori Aliji brodaru:
„Dobro jutro, Alija brodare!
„Jesi l', bolan, jutros uranio,
„Jali sinoć docna okasnio,
„Da nijesi koga prebrodio,
„Mlada monka i mladu gjevojku?“ —
Govori mu Alija brodare:
„Progj' se, beže, mili gospodare!
„Bor ubio onoga junaka
„Kôj' je moju gjemiju gradio,
„Sa zlom mi je srećom ogradio!
„Evo ima petnajes danaka
„Da nikoga okom ne vidio,
„A nego li da sam prebrodio!
„Ni dobio pare, ni dinara
„Što b' u lulu kupio duhana!“ —
Kad to čuje mladi Alaj-beže
Skoči beže u gjemiju malu
Pa uhvati brodara Aliju,
Pa ga bije gvozdenom kandžijom:
„Kaži blago, brodare Alija,
„Što 'no su te dobro darovali!“ —
A kad vigje Alija brodare
On procvilje kako guja ljuta:
„Progji me se, beže, gospodare!
„Koga ću ti pokazati vraga
„Kad ja n'jesam ni vidio blaga!
„Kadar ima petnajes danaka
„Da nikoga n'jesam ni vidio
„A nego li da sam prebrodio!“ —
Al' mu beže ništa ne vjeruje
Vet ga bije gvozdenom kandžijom.
Kad Aliji bati dodijali

Digitized by Google

On poviče tanko iza glasa,
I dozivlje vilu posestrimu:
„Gje si, vilo, moja posestrimo,
„Evo ću ti jadan poginuti
„Od prokleta bega Alaj-bega!“ —
Kad Aliju b'jela vila čula
Ona viče iz gore zelene:
„Ostavi se, silni Alaj-beže,
„Ostavi se pravedna čòéka!
„Otkle će ti pokazati blago
„Kada nema pare, ni dinara
„Da b' kupio u lulu duhana,
„E nikoga prebrodio nije
„Evo ima petnajes danaka!
„Neg s' ostavi, mladi Alaj-bežo!
„A to li se ostaviti ne ćeš,
„Ja ću vila tamo prelećeti,
„Oba ću ti oka izvaditi!“ —
Za to beže haje i ne haje,
Neg udara Aliju brodara.
Cvili Ale, kak' i guja ljuta
I dozivlje vilu od planine:
„B'jela moja, obrani me, vilo,
„Od ovoga silna Alaj-bega,
„Oli danas, oli nikad ne ćeš!“ —
Kad to čuje vila od planine
Pušti vila iz ramena krila,
Na gjemiju letom dolećela,
Alaj-begu na ramena pala.
Kad je vigje mladi Alaj-beže
Od b'jele se vile prepanuo,
Stade beže pa zaklinje vilu:
„B'jela moja, smiluj mi se, vilo,

Digitized by Google

„Nemoj radit što si namislila!
„Ja ću s tobom vazda mirovati,
„I mi ćemo prijatelji biti!“ —
Govori mu vila od planine:
„Poćuj mene, mladi Alaj-bego,
„Ti zahvali Bogu velikome,
„Da si mene prije zamolio!
„Bila bih ti oči povadila,
„Ne bi zdravo b'jelu dvoru pošô!“ —
Razvi krila od planine vila
I poleće u gore zelene,
Alaj-beže b'jelu dvoru pogje,
Osta Ale na svojoj gjemiji,

13.

San sirote gjevojke *).

Sanak šnjela sirota gjevojka,
Sirotica jedihna u majke,
Šnjela mlada noći u ponoća:
Da je polu Senja izgorjelo
Sve do Ruže u sred Senja crkve,
Da je crkva Ruža izgorjela
Sve do kule Vida Desančića,
Da u kuli Vido izgorio;

*) Kazala Anica Begia, a čula od brata Pava.

Digitized by Google

I do kule Magletića Rada,
Magletiću da pobježe Rade
Ispred ognja kuli nis prozore,
Da je desnu ruku ulomio
I lijevu nogu u koljenu.
Kako šnjela na noge skočila,
Ide mlada preko Senja grada
Da će poći do crkve Ružice,
To susrela Senjanin Ivana,
Dobro joj je jutro nazivao:
„Dobro jutro, sirotice mlada!
„Što ti se je noćas dogodilo
„Da ti noćno preko Senja igješ
„U zlo doba noći u ponoća,
„Oli si se mamom pomamila?“ —
Govori mu sirota gjevojka:
„Čuj, Ivane, senjska poglavice,
„Nijesam se mamom pomamila,
„Nego sam se teško prepanula,
„Od nevolje na noge skočila,
„U snu čudo čula i vigjela:
„Da je pola Senja izgorjela
„Do Ružice svete crkve naše,
„Da je Ruža crkva izgorjela
„Sve do kule Vida Desančića,
„Da je njemu kula izgorjela,
„I u kuli izgorio Vide;
„Pa do kule Magletića Rada,
„Da pobježe Magletiću Rade
„Ispred vatre kuli nis prozora,
„Da je desnu ruku ulomio
„A lijevu nogu u koljenu.“ —
Govori joj Senjanin Ivane:

Digitized by Google

„Muč', siroto, na čudo udrila!
„Ne ću rijet: grlo te boljelo!
„Ol': gjevojko, mukom zamuknula!
„Da te čuje Desančiću Vide,
„Oli vitez Magletiću Rade,
„Ti bi mogla izgubiti glavu,
„Er su oba u četi z družinom." —
Tako oni u riječi biše,
Al' se polje prahom zaprašilo
Od brzine konja pod junakom.
Stade gledat Senjanine Ivo,
Ispod desne ruke pogleduje,
Ko b' iz one magle ispanuo,
Kad evo ti konja pomamnoga,
A na konju junaka ranjena.
Gleda Ivo ko bi ono bio?
To je glavom Magletiću Rade,
Nosi desnu u lijevoj ruku,
L'jevu nogu na konju pred sobom
Kad ga vigje Senjanine Ivo
Pristupio konju i junaku,
Hita dobra konja za dizgine,
Jadna Rada zagledati stade,
Vas je crnom krvi ogreznuo,
Njegovo je od umrća lišce.
Govori mu Ivan Senjanine:
„Dragi brate, Magletiću Rade,
„Ko te tako kruto izranio?
„Kamo su ti senjski vitezovi?
„Kamo pobre Desančiću Vide?" —
Al' mu Rado jedva izgovara:
„O Ivane, moj po Bogu brate!
„Ne pitaj me konju na mojemu;

Digitized by Google

„Neg, je li te porodila majka
„Da me primiš ruke na bijele,
„Odneseš me dvore u bijele,
„Da me živa u kulu uneseš
„I položiš na meke dušeke,
„Dobaviš mi oca redomnika
„Da bib grešnu dušu namirio,
„U životu to li ti ostanem
„Kazaću ti što je, i kako je!“ —
Kad je Ivo Rada razumio
Groznijem se suzama oblio.
Ivan srca junačkoga bio,
Jami Rada na prsi junačke,
Prehiti ga desnom i lijevom,
U b'jele ga dvore unosio.
Hitro leti sirota gjevojka
Da dovede oca redomnika.
Ivo Rada na dušek stavio.
Kad evo ti sirote gjevojke,
Vodi mlada oca redomnika,
Da bi Rada z dušom namirio.
Kad je oče Rada namirio
Još je Rado u životu bio,
Tadar Ivo Radu govorio:
„Jesi li mi u životu, pobre?
„Moš mi kazat ko te izranio,
„I gje su ti senjski vitezovi,
„Gje li pobre Desančiću Vide?“ —
Ali njemu odgovara Rade:
„O Ivane, Bogom pobratime!
„Mi pogjosmo u goru zelenu
„S mojim pobrom Vidom Desančićem,
„Sa Senjanim družinicom našom.

Digitized by Google

„Kad dogjosmo u zelenu goru
„Tri planine zdravo pregazismo
„A četvrtu zorom zagazismo,
„U njoj malu četu nalazimo,
„Četa mala potpuno bogata
„Veliko je pl'jeno zapl'jenila,
„Mi skočili, pa ih osvojili,
„Pogubili, pl'jeno zapl'jenili,
„Ter pogjosmo tako us planinu.
„Na drugu se četu namjerismo,
„Tu je puno ljuta Arnauta,
„Sve srdito, ka' i vatra živa,
„Megju njima Arap harambaša.
„Svi ljutiti kako oganj živi,
„Na nas živi oganj oborili,
„Njih je mnogo, a nas je šezdeset.
„Dok imasmo praha i olova
„Branismo se, a ne predasmo se.
„Kad nam nesta praha i olova
„Okole nas ljuti Arnauti
„S jataganim nožim u rukama,
„Pogube nam senjske vitezove,
„S jataganim nožim razniješe,
„A i Vida moga pobratima,
„Mene brate, ljuto obraniše,
„Smrtnijeh me rana dobaviše,
„Osjekli mi u ramenu ruku
„I lijevu nogu pod koljenom.
„Ne bih ni ja ubjegnuo bio,
„Neg me Arap pušti harambaša,
„Da ja bježim Senja pud bijela,
„Da glas nosim i u Senju kažem,
„Da ja kažem onamo kako je,

Digitized by Google

„Kaki li su ljuti Arnauti.
„Neg te molim, Bogom pobratime,
„Kada si me z dušom namirio,
„Da bi moje t'jelo sahranio
„Pred Ružicu svetu crkvu našu!“ —
To izusti Magletiću Rade,
To izusti, grešnu dušu pusti
Na rukama lva Senjanina.
Žali Ivo Magletića Rada,
I žali ga majka i ljubovca,
I njegova rogjena sestrica,
I po Senju malo i veliko,
Pa i ona sirota gjevojka,
Sirotica jedihna u majke,
Jer je Rado dobar junak bio,
Žališe ga, pa ga ukopaše
Pred Ružicu, pred tu crkvu svetu,
Kako 'no je naredio Rade.
Za malo su Rada žalovali,
Žalovali, pa zaboravili.
Koga nije da hljeba ne jije!

Digitized by Google

14.

Angja Burovica *).

Na hiljadu i sedam stotina
Devedeset i sedam godina
Pobolje se Burović Andrija
U Novome gradu bijelome
I boluje godinu danaka.
Sve što ima mladih medikara
U Kotoru i b'jelu Novome
I u b'jelu gradu Dubrovniku,
Svi pohode Burović Andriju,
Svak govori da preboljet ne će.
A kad vigje Buroviću Niko,
(Niku ništa toga milo nije)
On porine tanahnu gjemiju
I šalje je Mlecim širokijem,
Iz Mletaka dovodi medika.
A kad medik u Novi dopade
Dočeka ga Buroviću Niko,
Pa se njemu pokloni lijepo,
Uvodi ga u dvore bijele
Svomu bratu Andru na odaju.
Medik gleda Burovića Andra,
Pa izagje b'jele iz odaje
I dozivlje Nika Burovića:
„Gospodare Buroviću Niko,
„Rada bih ti dobre kazat glase

*) Kazala Anica Begin, a čula u Šipanjskoj Luci od pok. Vicka Fortunića-Kožine, rodom i stanom iz iste Luke.

Digitized by Google

„O tvojemu bratu rogjenome,
„Al' ne mogu nego kakovi su:
„Za njeg vida, ni izvida nema,
„Ne će proći dva bijela dana
„Andro će se sv'jetom prom'jeniti.“ —
A kad čuje Buroviću Niko,
(Bože mili! žao ti mu bilo!)
Pa iz dvora opremi medika.
A kad medik iz dvora izagje
Opremi ga Burovićú Niko
Da se vrne Mlecim širokijem.
Sjutra kad je b'jeli danak bio,
Kadar vigje Burovićú Andro,
Zove Nika, mila brata svoga:
„Gje si, Niko, brate dobro moje,
„Nit' se muči, niti troši blago,
„Nego ću ti preminuti, brate.
„Ostavljam ti b'jele dvore naše
„I u dvoru silno naše blago.
„Ostavljam ti Jele ljubí moje,
„Moje Angje sirotice male,
„Eto nema neg sedam godina,
„Miluj mi je, brate, dobro moje!
„Da bi joj se sreća namjerila
„Udomi je, brate, dobro moje!
„I podaj joj blaga nekoliko,
„Nemoj njoj mi u čem sakratiti,
„Golotinjom, jali bosotinjom,
„Da m' ne bude mrtva spominjati!“ —
Pa dozivlje Jele ljubi svoje:
„Gje si, Jele, draga dušo moja,
„Evo vidiš, moja ljubi draga,
„Da će meni sudnji danak doći;

Digitized by Google

„Molim tebe, Jele, ljubi moja!
„Eto vama b'jeli dvori naši,
„A i naše blago svekoliko,
„Ti se miluj s Nikom bratom mojim,
„Slušaj, Jele, Nika brata moga!
„I eto ti mala Angjelija,
„To je d'jete i moje i tvoje,
„Pa je gledaj, kako oči svoje!" —
To izusti Buroviću Andro,
To izusti a dušu ispusti
Na rukama Nika brata svoga.
Tu se kupi malo i veliko
U dvor b'jeli Burović Nikole
Razgovarat Burovića Nika
I Jelicu Androvu ljubovcu.
Tu malahno vr'jeme postojalo,
Ukopaše Burovića Andra,
Ukopaše i žalovaše ga.
Osta Niko u dvoru bijelu
Sa Jelicom dragom nevom svojom
A i s malom Angjom siroticom.
Dok joj bilo dvanajes godina,
Dundo Angju l'jepo milovao.
Kad je prošla dvanajes godina
Odvede je Kotoru b'jelome,
Pa je dundo u dumnica dava,
U dumnica u Arkangjelica.
L'jepo su je dumne milovale
I l'jepe je skule naučile.
Tu mi stala Angjelija mlada
Dok joj bilo dvadeset godina.
Kad jedan dan Angjelija mlada
Zatvori se b'jele u odaje,

Digitized by Google

Pa uzima sjajno ogledalo,
Pa ogleda b'jelo lice svoje,
Pa se mlada š njime razgovara:
„L'jepo ti si, moje lišce b'jelo,
„Al' je tvoja zaludu ljepota,
„Tebe junak obljubiti ne će,
„Nije za te sv'jeta laživoga,
„Ni tanahna ruha svijetloga,
„Ja se mislim kalugjerit mlada
„U ovome svetu manastiru!" —
To izreče i na noge skače,
Pa mi sjede kitit knjige male,
I šalje je Novi u bijeli,
A na ruke Nika dunda svoga,
U knjizi ga pozdravlja ovako:
„Mili dundo, Buroviću Niko,
„Pošlji meni do zemlje mantije,
„A pod bradu b'jele podbradače,
„A na glavu crne pokrivače,
„Er ću ti se kalugjerit, dundo,
„U ovome svetu manastiru!" —
Kad je b'jelu knjigu napravila
Opremi je b'jela put Novoga
Svome dundu ruke na bijele.
Kada Niku b'jela knjiga dogje,
Knjigu primi Buroviću Niko.
Kad vidio što je nakićeno,
Što mu piše Angjelija mlada,
Od milosti grozne suze l'jeva,
Bijelu je knjigu poljubio,
Od veselja u njedra bacio,
Pa dozivlje Jele neve svoje:
„Gje si, Jele, draga moja neve,

Digitized by Google

„Da pogledaš božije milosti
„A od naše male Angjelije,
„Što nam Angje iz Kotora piše!“ —
Pa joj dava listak knjige male,
Knjigu štije mlade Angje majka,
Od milosti grožne suze l'jeva.
Tad se skoči Buroviću Niko
I kupuje za dumnice ruho,
Odnese ga Kotoru b'jelome,
I dava ga Angjeliji mladoj.
Kad se Angje ruha dobavila
Zatvori se u b'jelu odaju,
Na s' oblači do zemlje mantiju,
Podbradi se b'jelom podbradačom,
Pokrije se crnom pokrivačom,
Pa uzimlje sjajno ogledalo,
Pa se mlada ogledati stade,
Pa mi sama sobom govorila:
„Mili Bože, čuda velikoga!
„Ruho grubo, grubo lišce kaže.
„Što će meni do zemlje mantija,
„Kad ja imam svilen'jeh kavada!
„Što će meni b'jela podbradača,
„Kad ja imam l'jepo lišce moje!
„Što će meni crna pokrivača,
„Kad ja imam žute pletenice!“ —
Pa mi svlači ruho od dumnice.
Koliko joj ruho milo bilo,
Bacila ga odaji za vrata.
Pa mi sjede b'jelu knjigu piše
I šalje je miloj majci svojoj,
Ovako joj u toj knjizi piše:
„O gospogjo, mila moja majko,

Digitized by Google

„U Novome porini gjemiju,
„Uzmi u nju četiri mrnara,
„Da te voze ka Kotoru b'jelu,
„U dumnica u Arkangjelica,
„Er ću hodit dvoru bijelome,
„Ja se mislim tamo udomiti,
„Moga baba blago posvojiti!" —
Kad je b'jelu knjigu napravila
Opremi je Novi u bijeli.
Kad u Novi b'jela knjiga dogje,
Knjigu štije mlade Angje majka.
Kad vigjela što je napisano,
Što joj mlada Angjelija piše,
Bože mili, žô ti joj je bilo
Da se Angja kalugjerit ne će!
A ne može s manje učiniti,
Neg uzimlje četiri mrnara
I porine tanahne gjemije,
I otide put Kotora grada.
Kadar došla Kotoru b'jelome,
U dumnica u Arkangjelica,
Dumnice se domislile bile,
Dali će ih Angje privariti,
Manastira sveta ostaviti?
Pa su mladu Angju dozivale:
„Što je, Angje, v'jerna drugarice,
„Majka po te dovela gjemije,
„Ali misliš nama pobjegnuti,
„Manastira sveta ostaviti?
„Ter si toga namislila, Angje,
„Pobjegnuti pud b'jela Novoga,
„U te ljuta nemoć udarila,
„Pa ne mogla umr'jet, ni preboljet!" —

Digitized by Google

Za to Angje ništa i ne haje,
Neg se njima krivo oklinjaše :
„Ne bojte te se, drugarice moje,
„Ja ću poći i opeta doći ;
„Poću vigjet Novoga b'jeloga,
„Pregledati b'jele dvore moje,
„I pohodit mila dunda moga,
„I uz dunda svu rožbinu moju.“ —
Angjeliji dumne vjerovale,
Puštiše je s milom majkom poći.
Ode Angje u Novo bijelo.
Kadar Angje u Novi dopade
Ona ti se po Novome šeće.
Ne izašlo ni petnajes dana
Angje ti se zaručila mlada,
Zaručila pa se udomila
Za prvoga svojega rogjaka,
Da posvoji Burovića blago.
Glas po glasu, junak po junaku,
Glas dopane do Kotora grada,
Do dumnica do Arkangjelica,
Ter kad čuje starješina dumna
Udilj sjede b'jelu knjigu piše
I pošilje Angjeliji mladoj,
Pozdravlja je, a proklestvo daje,
Ovako je Angju pozdravljala :
„Tebe mladi junak ne uživô,
„Koji se je za tę oženio !
„Teška tebe boles dostignula,
„Da ne mogla umr'jet, ni preboljet !“ —
Kadar Angji b'jela knjiga dogje,
Knjigu primi mlada Angjelija,
Knjigu štije i na nju se smije,

Digitized by Google

I z dumnam se Angje podruguje.
To je malo vr'jeme postojalo
Mladu Angju zaboljela glava,
Leže Angje u meke dušeke,
Netom leže, ne diže se veće,
Pohode je mlagjahne gjevojke,
I svoj dundo Buroviću Niko,
A i njezin dragi gospodare,
Dovodi joj mlade medikare
Sa sve bande i četiri strane,
I sileno potrošiše blago,
Svi govore da preboljet ne će.
Bolovala više od godine.
Kadar vigje Angjelija mlada
Da joj vida, ni izvida nema,
Ona svoju majku dozivala:
„O gospogjo, mila moja majko,
„Evo vidim da preboljet ne ću,
„Neg te molim, mila majko moja,
„Da ti pogješ do Kotora grada,
„Do dumnica do Arkangjelica,
„Da zamoliš dumnu starješinu,
„Da bi li se meni smilovala,
„Meni, moja, oprostila, majko,
„Ja što sam ih teško privarila,
„Da mi se je dušom od'jeliti!“ —
Kada majka Angju razumjela
Pocvilila kako zmija ljuta,
Pa otide kule iz bijele,
Opravi se mora dokraj sinja
I uzimlje četiri mrnara,
Na kraj mora gjemiju iznagje,
Ukrca se u gjemije male,

Digitized by Google

I otide put Kotora b'jela.
Kadar ona u Kotor dopane,
U manastir potom ušetala,
Pred dumne je na koljena pala
I govori starješini dumni:
„Gospogjice, dumno starješice,
„Moja te je Angja pozdravila,
„Er je Angje u bolesti teškoj,
„Da se može dušom od'jeliti
„I ovijem sv'jetom razm'jeniti,
„Da joj prostiš što te privarila,
„Manastira sveta ostavila!“ —
Kad je čula starješica dumna,
Žô joj bilo, suze oborila,
Ruke sklopi, pa joj gvorila:
„Ja joj praštam, i Bog joj prostio,
„Da se brzo dušom odijeli!“ —
Te je dumna r'ječi izustila,
Angje mlada dušu ispustila.
Otole se od'jelila majka
I otide pud b'jela Novoga.
Kadar Novi u bijeli dogje,
To t' je Angje preminula mlada.
Tu se kupi malo i veliko,
Kogod žali, a neko ne žali,
Žališe je, pa je ukopaše.
I za malo vr'jeme postajaše
Zaborave Angjeliju mladu.
Gospodar se opet oženio,
Drugu ljubu sebi dobavio.
Koga nije da kruha ne jije,
A mi, braćo, zdravo i veselo!

Digitized by Google

15.

Riječi ranjenika na umoru svome bratu *).

Ranjen junak u borici pade,
Smrtna rana erbo ga dopade;
On se javlja svome milom brajku,
I spominje svoju staru majku:
„Ne mogu ti, brate, uzdisati!
„Da me može majka prigledati,
„I da vidi svu moju nevolju,
„Što me stigne na bojnome polju!
„Nevolje me najveće okreću,
„Er ja majku nikad vigjet ne ću!
„Ostan' z Bogom, mila domovina!
„Ne ćeš, majko, nikad vigjet sina!
„Hvala tebi, moja majko mila,
„Na mlijeku, što si me dojila!
„Još hvala ti sa mnom na stradanju,
„Kad malahan bijah njegovanju!
„Ostanite z Bogom, roditelji,
„Svi poznanci, dragi prijatelji!
„Z Bogom, braćo! i z Bogom, sestrice!
„Z Bogom, Anko, moja vjerenice!
„Prosto tebi na moje darove!
„Bog ti dao na njih blagosove!
„U zdravlju ih, mlada, uživala!
„Moga brata majka pričekala!“ —
Okô sebe zazivlje vojnike.

*) Spjevao i kazao Vlaho Obuljen pok. Iva, slijepac u Dubrovniku.

Digitized by Google

Ćesarove prave službenike:
„Ja vas molim da me saranite,
„T'jelo moje zemljicom prikrite!
„Smrtna mi je čaša nalivena,
„Ja vam čekam pošljednja vremena,
„Ja vam idem u zemlju očinu
„Prigledati moju gjedovinu!“ —
Dragutina zove brata mila:
„Osvuda ti sreća priskočila!
„Vidim da sam, brate, na rastanku,
„Ja pridajem tebi moju Anku,
„Ti je gledaj, kako tvoje oči,
„U stradanju nastoj je pomoći!
„S moje strane njojzi priporuči,
„Na molitvi da me ne odluči;
„I svakome da za mene moli,
„Da mi duša spasenje odoli!
„Brzo ću ti preminuti, brate,
„Sve što imam nek ostane za te!
„Daj svakome celov od ljubavi,
„Od mê strane svakoga pozdravi,
„I onoga, ko za mene pita,
„Njemu reci da veće ne pita,
„Da u boju jesam poginuo
„I na polju jadan ostanuo!
„Ne zaborav' našu milu majku,
„Ni za njome moju dragu Anku!“ —
Neton bratu ove r'ječi dade
Mrtav junak na zemljicu pade.
L'jepo ga je brate ukopao,
I za njim se mnogo žalovao.
Što je brate bratu povidio
Potpuno je Drago oslužio:

Digitized by Google

On je staru majku saranio,
Za Anku se mladu oženio.
Dobar život š njim je provodila,
Muško mu je čedo porodila.
Ona steče dobra domaćina.
Mi u zdravlju napîmo se vina.
Ove pjesme ne imade više.
Ko će više, neka perom piše ;
Ko će bolje, nek mu rodi polje,
(A daleko od nas sve nevolje !)
A u polju vino i šenica,
A u domu živa mu gjećica !

16.

Dva putnika na putu put Trebinja *).

Put Trebinja putujući
Ja susretoh prijatelja,
Pozdrav meni dá gorući,
Javljajuć se pun veselja
Veli meni : „Dokle tako,
„Da te vidim sad ovako ?“ —
„Svak, koji je dobra gìnja
„Nahodi se na sve strane,
„A ja idem put Trebinja,

*) Spjevao i kazao isti Vlaho Obuljen. (1884).

Digitized by Google

„Nosim vojsci malo hrane.“ —
„Vidim da se torbe vuku,
„Nemoj da te tam' istuku!“ —
„Ne će niko ni gledati,
„Er s nikijem nemam ništa.
„L'jepo će me pričekati,
„Da bih došô do godišta.“ —
„Hajde, brate, da t' je sreća
„I pjenezâ puna vreća!“ —
„Za pjenezim ko se brine
„Mnogo putâ pad' u smeću,
„Bez i jedne svê krivine
„Gjegod stigne u nesreću.“ —
„Istina je, da je tako:
„Mnoge pjenez vod' u pakô.“ —
„Lakrdije ostavimo!
„Ja sam gotov' ogladnio,
„Deder štogod pregrizimo!
„Nemam česa da bi pio,
„Imam malo žeženice,
„Što mi daše dv'je Župčice.“ —
„L'jepe sreće, župske vile,
„Kad davaju tebi piti,
„Biće tebe omrsile;
„Znam od mene to ćeš skriti.“ —
„Prijatelju, nemoj tako,
„Nemoj mislit na opako!
„Ja sam negda u njih bio
„Bez uzeti i šta plate,
„Štogod sam im učinio;
„Kad me vide svegj me svrate,
„Dadu piti, još za puta,
„Da bih prošô po sto putâ.“ —

Digitized by Google

„Prijatelju, kad je tako
„Veće vr'jeme ne gubimo,
„Napîmo se, popolako
„Da se veće uputimo!
„Daleko je tamo poći,
„Da dogjemo prije noći.“ —
„Ali misliš da ću s tobom
„Ja zajedno putovati?
„Prijatelju, ostan' z Bogom!
„Valja meni omicati,
„Baš do grada Dubrovnika,
„Da ostanem n'je prilika.
„Službenik sam u gospara,
„Naplatih mu nešto múke,
„Nosim njemu mnogo pàrâ,
„Ter ne dogjem biće buke,
„Mogu i kruh izgubiti,
„Što ću tužan tad činiti!“ —
„Prijatelju, kad je tako
„Ne bih rada tvoje štete,
„Da n' uskuneš ti me pako
„Kad na putu mene srete'.
„Hajde, brate, k tvojoj kući,
„Pratio te Svemogući!“ —
„Ima tri dni da sam pošô
„To naplatit do Trebinja,
„Ja sam htio kad sam došô
„Poć vigjeti mjesta bližnja!... —
„Gusta li te tamo i šta?“ —
„Prijatelju, po sve ništa!“ —
„Ako kogod za m' uspita
„Da ga budeš ti pozdravit,
„A ja tako preko svîta

Digitized by Google

„Za tebe se hoću javit.
„Ostan' z Bogom, prijatelju!“ —
„I ti tako u veselju!“ —
Odovle se naučite,
Mnogo pjenez ne iskati;
Na opako ne misliti,
Nek vas dobra sreća prati.
Sretni vaši trudi bili,
I putnici zdravi mili!
Kî na putu i na moru,
Nek ih dobra sreća prati,
Neka svaki svome dvoru
Sreću doći bud' imati!
Bož', usliši moje glase,
Nek se vaše duše spase!

17.

Z Bogom
vojnika na svršetku službe u Dubrovniku.*)

Hvala tebi, Bože mili,
Na tvojemu višnjem daru,
Er sam službu mom ćesaru
Pomoć' tvojom svršio!

*) Spjevao i kazao isti Vlaho.

Digitized by Google

Veselo je srce moje,
Er ja idem k mojoj kući,
Mene želja mnogo muči,
Kad ću doma prije doć,
Da ja vidim sve kod kuće,
A najveće roditelje,
Moje drage prijatelje,
Svi me rado čekaju ;
Čeka mene moja dikla,
Moja krasna ljubeznica,
Moja draga vjerenica,
Da me veće zagrli.
Seke pitaće za braću,
Svak za svoga prijatelja,
Svakome će biti želja,
Čut od mene što ću r'jet.
Pitaće me za poznance,
Sve rodbine za rogjake,
Da im kažem kakve znake,
Ko je mrtav, ko je živ.
Ajme! što ću r'jet im tada!
Teška će me stignut muka:
Nepri'atelja koga ruka
U borici ubila?
Odgovorit ja ću tada,
Da ih budu požaliti,
Boga za njih svi moliti,
Da im poda vječni raj!
Zaglaviti ovdi ne ću,
Mnoge hoću pozdraviti,
Dubrovniku ter javiti,
Ostavit ga veselo.

Digitized by Google

Z Bogom, dikle i kafane!
Z Bogom krčme, i krčmari!
Z Bogom, mladi! z Bogom, stari!
Već mi treba odlazit.
Z Bogom, braćo, svi vojaci!
Z Bogom, grade Dubrovniče!
Neka drugi vojak viče
Mješte mene: Altverda!
Z Bogom, sjajno moj' oružje!
Nek se drugi znojem rosi,
Neka drugi pušku nosi,
Š njome čini prezentir!
Z Bogom, Pr'jeko! z Bogom, Pile!
Z Bogom, kitno Gruško polje!
Drugi kušaće nevolje,
I po njemu maršírat!

18.

Gjevojčine kletve *).

Cura monku prsten povraćala,
Povraćala, teško uzdisala:
„Prsten vraćam, er na me ne misliš;
„Ti ne misliš, er na drugu misliš.
„Petnês ljeta s tobom sam općila

*) Spjevao i kazao isti Vlaho.

Digitized by Google

„I nesretne dane provodila ;
„Tri sreće sam s tebe izgubila,
„Svaka tebe nesreća ubila !
„Proklet ljubac, koji sam ti dala !
„Za tebe se druga ne udala !
„Kleću tebe i danom i noći :
„Od nikuda ne imô pomoći !
„Kamo kletve, tvoje obećanje,
„I po svuda za mnom pristajanje ?
„Sad se ženiš, činiš meni kriva,
„Činiš kriva, ne bilo te živa !
„Kadar sunce u sred noći grane,
„Tad vas dvoje zajedno sastane !
„Sjajni mjesec kad pade u more,
„Sastanu se tri zelene gore,
„Kad is trna porodi šenica,
„Tad i od vas malahna gječica !
„Bog će dati, kako će ti biti :
„Nevinos mi ne će odbaciti.“ —
Neton ti se junak oženio,
Isti se je danak razbolio,
Razbolio, a ne prebelio,
Isto veče dušicom d'jelio.

Digitized by Google

19.

Djevojčin oproštaj *).

Zaborav' ljubav pravu,
A ja ću drugoj sreći,
A ti ćeš drugu steći!
Hoćeš li? sam Bog zna!
Rogjena za te n'jesam,
Mladiću moj gizdavi,
Mene ti zaboravi!
Hoćeš li? sam Bog zna!
Već me ne ćutiš, dragi,
Drugoj se vil' okreni,
A mene ti spomeni!
Hoćeš li? sam Bog zna!
Spomen' se, ah! spomeni,
Kad bio s' u nemoći,
Svegj ti bih u pomoći,
Veliki sam Bog zna!
Razgovor u nevoljam
Od sad će druga vila,
Ja sam ti sad nemila,
A za što? sam Bog zna!
D'jeli se, dragi, d'jeli,
Uzdah ću Bogu pravit,
Mene ćeš zaboravit;
Što će bit, sam Bog zna!

*) Spjevao i kazao isti Vlaho.

Digitized by Google

20.

Z Bogom
na rastanku s Maricom *).

Z Bogom! Maríce, idem daleko,
Želim te vigjet na moje oko!
Z Bogom! Maríce, ti si moj sokô,
Za ljubav tvoju ja bih proplakô!
Nemoj me, mlada, tako moriti,
Ni ti od mene pogled skloniti!
Z Bogom! Marice, idem da idem
Za ljubav tvoju da ja poginem!
Z Bogom! Maríce, slatki raju moj,
Ža što mi kratiš c'jeli pogled tvoj?
Z Bogom! Maríce čujem srca glas:
Ti si mi, dušo, mog života spas.
Ako bi prošla sinjem moru tam',
Ja ću te tražit c'jelu noć i dan;
A kad te nagjem, moja milena,
Mahom ću pasti pred tvâ koljena.
A ti se smiluj sinjem robu tvom,
Koj' sad uzdiše teško za tobom!

*) Kazao isti Vlaho, a čuo pjevat u Dubrovniku.

Digitized by Google

21.

Majka, Mare i dragi *).

„Ah! prokleta ona skala,
„Gje je moja Mare pala!
„Jesi li se, Mar', udrila?“ —
„N'jesam nigje, majko mila;
„N'jesam nigje, hvala Bogu!
„Od žalosti al' ne mogu,
„Evo ima osam dana,
„Na srcu mi leži rana:
„Malo ijem, malo pijem,
„Dragog vigjet jer ne smijem!“
To govoreć jade kuša,
Misli niko da j' ne sluša;
Al' je dragi blizu sluša,
I nemilu boles kuša.
K njoj se skače iz nenadâ,
Kako munja iz zapada,
Govoreć joj: „Mare mila,
„Jedina si moja vila!
„Kad kod mene tebe nije
„Moje srce žalos bije.
„Ja jedinu tebe ljubim,
„I za tobom život gubim.
„Sveg života moga doba
„Ljubiću te sve do groba!“ —

*) Kazao isti Vlaho a čuo pjevat u Dubrovniku.

Digitized by Google

22.

Ponuda *).

„Prvi pogled oka tvoga
„Zanio je srce moje,
„Rad ljubavi, vilo, tvoje,
„O prel'jepa ružice!
„Na prozoru kad si bila
„Vidio sam te, dušo moja,
„Sjajala je ljepos tvoja,
„Kao b'jeli sjajni dan.
„Oli hoćeš, oli ne ćeš,
„Supruga ćeš moja biti;
„Ol' ću život moj svršiti
„Prije nego svrši dan.
„Dijomanat uzmi prsten,
„Na desnu ga stavi ruku,
„I utaži moju muku,
„Da ja budem miran bit!" —
Uzme prsten, pak mu reče:
„Nemoj život tvoj svršiti,
„Supruga ću tvoja biti,
„U pokoju slatku stoj'!" —
Jedan pogled njem' obrati:
„Vjereniče moj veseli,
„Sve što tvoje srce želi
„D'jelićemo oba dva." —

*) Kazao isti Vlaho a čuo pjevat u Dubrovniku.

Digitized by Google

On joj reče: „Sretna dana !
„Nek nam dobra sreća plovi !
„Nek Previšnji blagosovi,
„Tako ćemo sretni bit !
„I tako će naše polje
„Rodit vinom i šenicom,
„A mi sretno s našom dicom
„Dobar život provodit.“ —

23.

Hvaljena Cavtacka *).

O Cavtate, slavno mjesto, svegjer gizdavo,
U tebi se dobro žive, l'jepo i zdravo!
Po sred tebe bunar vode, ljeti studene,
Gje dohode sve gjevojke mlade, vjerene ;
Megju njima jedna vila sjajna uresa,
Kâ ljepotom predobiva zv'jezde s nebesa ;
Na vodu je dohodila ta l'jepa vila,
Kod bunara počinula, pa govorila :
„Voljela bih grliti se s ljut'jem zmijama,
„Neg nemio da me grli svoj'jem rukama ;
„Usta mi se izranila trnom i dračom,
„Neg nemio da me ljubi jadom i plačom!“ —

*) Kazao isti Vlaho uvjeravajući, da je sastavio Ivo Papi seljak iz dubrovačke Župe, od koga je i sam čuo.

Digitized by Google

Misli cura podnosita: niko ne čuje,
Za mladića tu skrovita erbo ne znaje.
Iz nenadi k njoj se skoči, pa joj zabavi:
„Ah! ne luduj, b'jela vilo, puna ljubavi!
„Što slikuješ ljut'jem zmijam grlo šnježano,
„Mnogih ti je od junaka bilo grljeno!
„Što spominješ licu tvome trna i draču,
„Mnogo si se celivala, često u plaču!
„Nu pogledaj niza stranu, gje si nekada
„U ljubavi s moncim bila, gje su ti sada?
„Svi su ti se povjerali, mlade imaju,
„Ti u majke kitu predeš, za te ne haju!“—
Kad to začu mlada vila na noge skoči,
Dva hladenca proli suzâ iz svoj'jeh oči;
Ter pobježe bez obzira, ište slobodu,
I proklinje mjesto ono, Šipun i vodu.

24.

Uzdasi za Župčicom*).

Pokle mi činiš — dva oka sl'jepa,
Župčice l'jepa, — ćuti me ti!
Za ljubav tvoju — progjoh kroz Mline,
Srce mi gine, — ćuti me ti!

*) Kazao isti Vlaho uvjeravajući, da je spjevao isti Ivo Papi, od koga je i sam čuo.

Digitized by Google

Kad crn'jem očim — na mene gledaš,
Mira mi ne daš, — ćuti me ti!
A kad u kolu — hitro igraješ
Jade mi daješ, — ćuti me ti!
A kad se, dušo, — ti s majkom karaš
Jade mi stvaraš; — ćuti me ti!
Gusta te kafa, — rakija malo,
Za prat zrcalo — kupuješ ti.
A mene gusta — crljeno vince,
Tvo'ê drago lice, — da hoćeš ti!
Ali ti ne da — to majka tvoja,
Župčice moja, — ćuti me ti!
Kada te nije — kod mene veče
Srce m' isćeče, — ćuti me ti!
A kad si, dušo, — ti blizu mene
Srce mi vene, — ćuti me ti!
Srce mi vene, - lice mi bl'jedi,
Ko tebe sl'jedi, — ćuti ga ti!
Ako li hoće — to majka tvoja,
Župčice moja, — ćuti me ti!
Do sad bi bila — sred moga stana
Gospogjom zvana, — da hoćeš ti.
Vremena ima — da tebe prosim,
Ljubav ti nosim, — da hoćeš ti.
Ja zaboravih — prem b'jelu vilu,
Prem dragu, milu, — jere šće ti.
To bi mi uzrok -- neizmjern'jeh jada;
Župčice mlada, — ćuti me ti!
Prigni se više — na pjesme ove,
Uzmi darove, — da hoćeš ti!
Sad hodi k meni, — moja Župčice,
Mâ vjerenice, — da hoćeš ti!

Digitized by Google

II.

IZ RUKOPISÂ.

Digitized by Google

Digitized by Google

1.

Kčarani braća Crnomiri *).

Devêt dubî kolom poregjeni',
Sred dubaja stan vode studeni,
Nad vodicom za ures stajahu
Ter granami l'jepi hlad činjahu
I čobanim i čobanicama,
B'jelim ovcam i crn'jem kozama.
N'jesu ono na okolo dubi,
Nit je voda, kojom stinu zubi,
Već je ono devet sokolova,
Crnomirâ do devet bratovâ,
Megju njima rogjena sestrica
Hitra, tanka, i pristala lica.
Što 'no dubi l'jepi hlad činjahu
Živinici, kojoj se klanjahu,
To je Kčarsko selo kamenito,
Kamenito, al' vele čestito,
Pod obranom kojijeh junaka,
Da ne dadu kneza od Mletaka.
Vidov danak jutrom osvitaše,
Koji Kčara l'jepo svetkovaše,
Zvona zvone po svoj mrkloj noći,
Konj' igraju, do dneva će doći.
Još se ne bi l'jepo rasvanulo,
Niti dnevom sunce pobrinulo,
Od Kčare se glavari skočiše,
Svôje mûle hitro prepraviše,

*) Iz rukopisa Lumbargjanina Ivana Markovine. Otok Korčula.

Digitized by Google

A kad li se dovršilo podne
Oskočiše živine neplodne,
Poigraše nis polje nizoko,
Ravno, Kćarsko, dugo i široko.
Koliko je konjâ i konjikâ,
Ti ne vigje po ljepših vojnika,
Što je devet megdandžija mladih,
Devet braće Crnomira zvanih!
Svaki jaše konja rumenoga,
Gredu pored jedan do drugoga.
Megju se su vazda skladni bili,
Svojim skladom puku ugodili,
Navlastito Petar kapetane
I brat njegov Crnomir Stojane.
Vr'jedna braća u skladu življahu
Ter se kruto megju se ljubljahu;
Nijedan se ženit ne htijaše,
Svaki od njih jerbo se bojaše,
Da nevjeste različite ćudi,
Ili čedo, kô se obnoć budi,
Uzrok bude bratinskog nesklada
I početak mrzenja i jada.
A kad vigje rogjena sestrica
Ne hće bit ni ona mužatica,
Jer udadbom, kôm bi druga stekla,
Da se ne bi od braće odrekla.
Te mudrosti i takog mišljenja,
Crnomirske kuće urešenja
Do daleka mnogi znadijahu
Ter od mila njim se čudijahu,
A najviše čeljad u Smokvici,
Kćarskom selu kâ su na granici.
Samo vila is Tome planine

Digitized by Google

Ne pristaje na te stvari njine,
Radi hvala, kê čuje bez broja
Nit miruje, nit ima pokoja,
Neg svu pomnju, što može staviti,
Ona stavlja, samo pogubiti
Da ih može, ili pogrditi,
Ili barem kako razlučiti
Skladnu braću, da joj može biti.
Svoje misli sve na jedno smisli :
Ona vije pojas vilaniti,
Samo da im može nauditi.
Pak zavika iza svega glasa,
Gje je čuje i d'jete bez pasa:
„L'jepa sreća, mladi Crnomiri,
„Kršne Kčare težaci, pastiri,
„Na mûlima skoka preskočite
„I leteći k meni upravite,
„Ko će prije pasa dohvatati
„Sam će sebe njime opasati,
„Čâs i dika biće mu velika
„Dokle bude u Kčari čovika !“ —
Kad je Petar vilu razumio
Srdito je on joj govorio :
„Ne budali, is planine vilo !
„Vodu piješ, a ne vino cîlo.
„Crnomiri ne će pasa tvoga,
„Sa svim da je od zlata suhoga ;
„Jer tvoj pojas jednomu bi bio,
„Nesklada bi u kuću stavio ;
„Braća ne bi u skladu živila,
„Bez prestanka kâ su se ljubila !“ —
Ali vila sve to već srdita
Od jada se Babini dolîta

Digitized by Google

Prama brodu, kî kneza vogjaše,
Pak zavika sve što već mogaše
Podnosita Mlečanina mlada
Providura od Korčule grada:
„Kruno naša, mladi Mlečanine,
„Dobro došô u naše krajine,
„Bog te kr'jepî s nebeske visine!
„Jedan darić obilnosti svoji'
„Podao ti, jer ti se pristoji!
„Al' poslušaj nukovanja moga:
„Kada dogješ u sred grada tvoga,
„Od svih sela dozovi glavare,
„Da ti svoje zabilježe dare
„U livadi, ili vinogradî
„(Pomnjom čini, koja za te radi);
„Al' kad budeš darove primati
„Svak će tebe l'jepo poslušati,
„Ma se pazi od Kčarskoga sela
„Da te ljubit svegj bude vesela,
„Jer tu ima do devet brajena,
„Devet braće a sestrica jedna,
„Megju se su vazda skladni bili,
„Svojim skladom puku ugodili!“ —
Kad je kneže vilu razumio,
Što mu rekla činit odlučio.
Netom dogje u sred grada svoga
Od glavarâ dozivlje svakoga,
Još i Petra Kčarskoga glavara,
Kićenoga da mu klanja dara.
Kî su redom prvi zvani bili,
Ti su knezu l'jepo ugodili.
Kad je paka Petar pristupio,
Kneže njemu tadar besjedio;

Digitized by Google

„Slugo v'jerna, Kčarski kapetane,
„Kaži tvoje zemlje odabrane,
„Od tvojega sela povjerene
„Da dostojno počastite mene!
„Jer ako si na glasu pametan,
„Nemoj meni ti biti odmetan!
„Izgled vidiš ostalih glavara
„I njihovih obilatih dara.“ —
Govori mu Petre Crnomire:
„Vjeruj, kneže, da ne ima mire!
„Kčarsku nosim čâs imenu tvome,
„Kô plemiću duždu Mletačkome:
„Al' je moja žalos prevelika:
„Za te dara ne ima parnika!
„Jere Kčara, koliko poštena,
„Toliko je pako potištena,
„Nema vrtla, niti vinograda,
„Čim će tvoja zarumenit brada!“ —
Kada ga je razumio kneže
Glavom kreće, jezikom rasteže;
„Ti se varaš, Petre Crnomire,
„Da u tebi tako nema mire!
„Ti ne ufaj sad iz dvora moga,
„Dokle dara ja ne vidim tvoga!“ —
Crnomire knezu odgovara:
„A kojega po tom hoćeš dara,
„Hoću njega tebi darovati,
„Al' mi nemoj, kneže, zam'jerati!
„Nek ti z Bogom, kneže Mlečanine,
„Crna griža i još sinje stine!
„Sokoli će iž njih izl'jećati,
„Jednima ćeš str'jele odmećati,
„Druge hoćeš hrabreno primati,“ —

Digitized by Google

Kada ga je kneže razumio
Vas od jeda bješe probl'jedio ;
Ter ga opet nukuje i kara,
Al' mu Petar za tim odgovara:
„Za Dunajem gonjaj lozja imam,
„Nit j' okopan, niti je obrizan,
„Na njemu ćeš radovati vina,
„Al' je u njem jedna šuplja stîna,
„Kad u selo budeš dol'jećati
„Gje ćeš moći konja veživati.“ —
Al' to knezu ne bi zadovoljno,
Petru steče gjelo nepristojno.
R'ječî mu je jošter govorio,
Tako kneže kruto se smutio.
Paka dozva od vrata vojnike,
Koje dužda dade za stražnike.
Ne šće Petar na se ih pustiti,
Već s' iz dvora hrabreno zahiti.
Bježi Petar put Gornjega Blata,
Za njim straže lete, kako jata ;
Oni dobro, a on sve to bolje,
Ne dâ zeče da ga pàs zakolje.
Ali mu je loša sreća bila,
Koja mu je život izgubila.
Jedan vojnik ne moć ga stignuti
Buzdohanom hoćè se hitnuti.
Kako ga je lasno zamjerio
U stegno je njega zahvatio.
Ranjen junak bježati ne može,
Zaman više da ga ko pomože ;
Jakos zgubi, pade na kolina,
Gje se sada zovu : „Klôkolina.“
Tad ostali na njeg navališe,

Digitized by Google

Životom ga tute razd'jeliše.
Braći veli Crnomir Stojane:
„Nije kamo da nam zora svane,
„Mila braćo, neg se potežimo,
„Brata Petra tere pomozimo!
„Mi na mûlih nastojmo doteći,
„Eda njega budemo zateći,
„Prićečuć mu biti u pomoći,
„Jer mu loša sreća ima doći,
„A pred knezom od Korčule grada,
„Kî mu dade žalosnoga jada;
„Sve se meni u sanku sklonilo,
„Kruto mi se čelo oznojilo!“ —
Kad to čuše do osam brajena
I lijepa sestrica rogjena
Skočiše se, kako sokolovi,
Zatr'jeskaše kô strašni gromovi,
Svak na mûlih jaše bes prestanka
Prije b'jela osvanuća danka.
Kad su prešli mrginj od Žrnova
Velim glasom mladò monče viče:
„Bora vami, braćo Crnomiri,
„Kršne Kčare težaci, pastiri!
„Kasno vam je do grada doteći,
„Bratu Petru bi tr'jeba uteći!“ —
Kada su ga oni razumili
Bratski su se putem od'jelili.
Da bi oči bile kamenite
Ostale bi suzama oblite!
Gje svojega nagjoše brajena
Na sred puta krvlju prolivena,
Još duhata a ne ostinuta,
Mrtvim očim put njih obrnuta!

Digitized by Google

Od žalosti haljine dèraše,
A sestrica kose rasplitaše.
To skončanje mladih Crnomira
Čini uteć straži bez obzira.
Crnomiri kad to uvidiše
Rastrkane mûle prikupiše
Za njim' leteć put Korčule grada ;
Osta plačuć sama sestra mlada,
Brani Petra od pasa nemilih
I od vrana ljusko meso jilih.
Što su straže rano uranile
N'jesu srećom uhvaćene bile
Od junaka, kî dobro trčahu
I za brata osvetu iskahu.
Tad gragjani naglo posuniše
B'jelu gradu vrata zatvoriše.
Tako stahu do trećega danka
Zdvora pr'jeteć braća bes prestanka,
Ne gragjanom, s kîm ga ne imahu,
Nego knezu, koga proklinjahu.
Kad četvrti danak osvitaše
Od grada se vrata otvoraše,
Jer ostupe braća Crnomiri
Od visokih korčulanskih mirî,
I otidu put Gornjega Blata
Sprovoditi umrloga brata.
Na mûla su njega premetnuli
I haljinam svojim ogrnuli,
Pak ga rodnoj Kčari odvodili
I za njega Bogu se molili.
L'jepo Petra Kčara počastila :
L'jepi mu je sprovod učinila,
Jednu mu je misu odredila,

Kâ se pjeva i sad bes prestanka
Svako ljeto za Petrova danka,
A za spomen junačke hrabrosti
Da mu mirno počivaju kosti,
U zemljici koje vr'jeme ruši,
Pokoj vječni da mu Bog dâ duši!
Božja pomoć u Kčarsko je selo!
A mi, braćo, zdravo i veselo!
Resli dubi i pila se voda
Dokle bude u Kčari naroda!

2.

Gjevojci na uranku *).

Kad je b'jela pomoljela zora
Idem dragoj do njezina dvora,
Da bih vilu od sna probudio
I veselo mlados provodio.
Nje bijelu kad sam došô dvoru,
Dobro jutro nazivam u zoru:
„Dobro jutro! moja draga vilo,
„Zora kaže svoje rumenilo,
„Ustani se, da s tobom govorim,
„Da s ljubavi tvoje s' ne umorim!
„Što mi spavaš, vesela danice,

*) Iz r. A. Oreba iz Vele Luke, Otok Korčula.)

Digitized by Google

„Ustani se, moja golubice!
„Naša ljubav silom mi činila,
„Da ti dogjem, dušo moja mila,
„Pr'je skončanja neka tebe vidim,
„I veselja sva moja spovidim.
„Ustaj, vilo, što si mi zaspala,
„Al' si, draga, do sada čekala?
„Jutrenja je slava zazvonila,
„Dobro jutro, dušo moja mila!
„Danica je prom'jenila zrake,
„Mjesec išô nebu za oblake,
„Evo vedri osvanuo danak,
„Ustaj, vilo, i razberi sanak!
„Na istoku eno sunce žarko
„Slušaj draga gje ti pjeva slajko,
„Da bi mlados provodio svoju,
„I ljepotu proslavio tvoju.
„Od tihoga sanka probudi se,
„Pleti kose, vodicom umî se,
„Zalij cv'jeće, rumene ružice,
„Sve s' ustale tvoje drugarice.
„Srce moje nemoj mi raniti,
„Jerbo želim s tobom govoriti,
„Ustaj, dušo, pogledaj na mene,
„Jer za tobom moje srce vene!
„Ne može mi srce mirovati,
„Jer te želim okom pogledati,
„Da mir stečem tužna srca moga
„Kada čujem razgovora tvoga.
„Prije danka i b'jele zorice,
„Ustani se, vesela danice!
„Dobro jutro, sokô ti naziva,
„Od tebe se sada od'jeljiva.

Digitized by Google

3.

Gjevojka pomamila sunce *).

U istoku grije sunce gori,
Čujte r'ječi, koje vam govori:
„Otkad sjajem na nebu visoku
„Ništa mi se ne otimlje oku;
„Šetajući nebu po visini
„Vidim svaku zemlji na nižini.....
„Vigjelo sam baš u doba svaka
„Čudo mladih l'jepih gjevojaka,
„Ali što sam njeku ljepoticu,
„U matere ćercu mjezinicu,
„N'jesam take jošte ni vidilo,
„Jer je nije na sv'jetu ni bilo;
„Gjevojka je l'jer, ruža rumena,
„Blago tome, kome je sugjena!
„Pristojna joj života visina
„I bjeloća od vrata njezina,
„A njezino lica rumenilo
„I meni je na visini milo;
„Obrvice da ne kriju oka
„Pomrčalo ja bih sa istoka;
„Pobolji su njezini uresi,
„Nego zv'jezde ovgje na nebesi....
„Jedan danak na vrhu glavice
„Prikaza se gjevojačko lice;
„Put neba je očima gledala,

*) Iz r. T. Golubovića. Pelješac.

Digitized by Google

„K vedru nebu uzdahe je slala,
„Al' uzdasi živa srca toga
„Do prîstolja dopirahu moga.
„Srce moje žalosno bi bilo
„Kad gjevojku ne bi pozdravilo.
„Dobri Bože, hvala ti velika,
„Što me n'jesi stvorio čovîka!
„Jer kad ona ne bi moja bila
„Srce bi mi ljuto izranila!...
„Pa tad što bi sv'jetu žarko sunce
„Kad bi svoje izgubilo srce!

4.

Majčin svjet. *)

Sunce žarko za oblak se skriva,
Drago moje u dvoru pribiva;
Sunce žarko, hoćeš doći niže?
Ja ću doći što god mogu bliže,
Uraniću prije b'jela danka.
Moja me je svjetovala majka:
„Hajde z Bogom, drago d'jete moje!
„Nemoj ludo gubit danke tvoje,
„Nemoj ludo hodit bres pameti,
„Nemoj posl'je tvoju majku kleti!"

*) Iz r. I. Šegedina iz Žrnova, (otok Korčula).

Digitized by Google

Kad sam nauk od majke primio
Otišô sam kamo sam hotio.
U pameti stao sam misliti,
Da bih mogô ja sunce viditi.
Kad sam došô kod nje b'jela dvora
Zasjala mi kô bijela zora,
Pomoljela kano golubica,
Oli zv'jezda jutrnja danica.
U vilu sam oči oborio,
I ovako jesam govorio ;
„Gledaj, vilo, na uzdahe moje,
„I lice mi ne ukloni tvoje,
„Srce tvoje milosno okreni,
„Od mene se nevoljna spomeni !...
„Spomeni se, moja b'jela vilo,
„Sve je ovo u negjelju bilo,
„Kad si žute raspletala kose,
„Koje 'no ti velik ures nose,
„Kada vigjeh tvoje jagodice,
„Bistre moje smetu se zenice ....
„Sve bih moje muke prigorio,
„Za mladosti tvojom ostavio,
„Er si prava gjevojačka dika,
„Er je tvoja ljepos prevelika.
„Tvoji zubi, sitni, b'jeli dosti,
„Kano češalj od slonove kosti,
„Tvoje lice ml'jeko i ružice,
„Trepavice s mora pijavice,
„Crne oči dva kamena draga,
„Od njih boljeg nije na sv'jet blaga.....
„Ja te hvalim, garofalâ kito,
„Ne hvalim te za nikakvo mito,
„Nego samo iz prave ljubavi,

Digitized by Google

„B'jela vilo, meni ne zabavi!“ —
Tad vesela ona k meni skače,
Pozdravi me: „Ne boj se, junače!
„Za dobrotu tvoju plemenitu
„Na ti ovu ljubidragâ kitu,
„Ti je drži za spomenu moju
„Dokle vilu opet vidiš tvoju!
„Pozdravi mi tvoje majke stare,
„Pokaži joj ljubidragâ dare; . . . .
„To će njojzi vrlo milo biti,
„Suzam će ih stara natopiti,
„Pa će bolje procvas naše cv'jeće,
„A dok cvate eto naše sreće!“ —

5.

Lako monku, kako i sokolu. *)

Svake ure i bijela danka
Srce moje plače bres prestanka,
Teške tuge podnosi brez broja
Rad ljubavi, draga dušo moja,
Za gjevojkom cv'jeta rumenoga,
Koja raste sred mjesta ovoga.
Draža mi je od suhoga zlata,
Al' zaludu gledat joj na vrata.

*) Iz r. T. Golubovića, Pelješac.

Digitized by Google

Puna zloće za mene ne haje,
Vidi tuge, koje mi zadaje,
Pa njezine radi samovolje
Srce moje podnosi nevolje.
Ja nje ures lijepi, gizdavi
Ne ću nigda lako zaboravit,
Jer je ljepša gizdava mladica,
Neg na nebu zvijezda danica . . . .
Na prozoru onom od zapada,
Čini mi se da je gledam sada,
Kada 'no je ručica boljela,
A iz sela susjeda je plela.
Plela joj je na trnelu kose,
Koje 'no se sa ponosom nose, . . ,
Lijepo joj na glavi pristoje,
Za to vene živo srce moje,
Uzrok mi je svega nepokoja:
Smiluj mi se ne budi ohola!
Ti na molbu moju se obrati,
Tvoju ljubav v'jernu mi ne krati,
Da utažim sve žalosti moje!
Ili jednom odaberi veće,
B'jela vilo, da n'jesi za mene,
Tada ću te zaboravit, vilo,
Ljepos tvoju, tvoje rumenilo.*
Kad te budem jednom zaboravit
Druge ću se ja vile dobavit;
A ti išći boljega sokola,
Prama sebi nagji ga ohola.
Ja ću iskat drugu golubicu,
Da ugodit bude mome licu.
U pameti tvojoj odaberi,
Dušo moja, pa mi jednom reci! . . .

Digitized by Google

Nemoj reći da ti ne dâ majka,
Sama sebe klećeš bres prestanka,
Jerbo, vilo, ista tvoja mati,
Ona meni ne će pomanjkati.
Ali laži ne prodaji meni,
Vilo moja, sve stoji u tebi . . . .
Ja se ufam u odluku tvoju,
Da ćeš molbu uslišiti moju;
Jer ih mnogo žele se udati,
Vjeruj meni, ti ćeš se kajati,
Kada vidiš, da si prva bila,
Da si mogla, a da n'jesi htila!
Da sokola u rukam s' imala,
A n'jesi ga uzdržati znala,
Za što sokô od lova koji je,
Uloviti njemu truda nije;
Njemu lova ne će pomanjkati,
Kako i ti sama možeš znati.
Ko izbire najljepše sokole
Najposlije gleda ruke gole;
Tako i ti, moja golubice,
Oli zv'jezdo jutrenja danice.
Spomeni se ti i s tobom majka
Ovih r'ječi i ovoga danka! . . .

Digitized by Google

6.

Docna se pokajala *)

L'jepa ti je Marica gjevojka,
Ne ima joj para do Mostara!
U životu vidi se hrabrena,
A u licu b'jela i rumena,
Još se nije od majke rodio
Ko bi Mari zabaviti smio. . . . .
Svaki junak čestit bi se zvao,
Koji bi joj tvrdu vjeru dao:
Da bi prije glavu izgubio
Neg ljepotu Maru ostavio.
Ali Maru majka nagovara:
„Nemoj primat ničijega dara!“ —
Mare majci svjeta usprimila
I junake od sebe odbila.
Ali kad joj majka priminula
Tad se jadna Mare zabrinula,
U toliko vr'jeme privr'jemilo,
Kajala se kad je docna bilo.....

*) Iz r. I. Šegedina. Žrnovo na Korčuli.

Digitized by Google

7.

Zaludan trud *).

L'jepo ti je k nebu pogledati
I ljepotu zv'jezdâ razglédati,
Koje sjaju po nebu vedrome,
Hvale daju Bogu velikome ;
Za tim svratit pogled dobre volje
Na premilo rodno mjesto svoje,
I vigjeti u svome pogledu
Sv'jetle zv'jezde, kako i na nebu ;
Ali svaku redom proslaviti,
Valjalo bi velik prorok biti...
Za to vam ih samo dvije slavim
Eda kome živo srce ranim;
A to su vam dv'je gjevojke mlade,
Obe l'jepe, obe meni drage.
Prva vam je Marica gjevojka,
L'jepu ti je majka porodila,
A još bolje mladu odgojila !
Pred kućom joj bunar vode hladne,
A uz bunar jablan drvo raste ;
Tu vam jutrom prije žarkog sunca,
Svako jutro izlazi gjevojka ;
Pa da vidiš Maru na bunaru
Gje umiva b'jelo lice svoje,
Uzdignula skuta do koljenâ,
Zalatila ruke do ramenâ,
Zagrabila vode iz bunara,

*) Iz r. I. Šegedina. Žrnovo na Korčuli.

Digitized by Google

Hladnom vodom umiva se Mara!
L'jepa ti je, dobar je ljubio,
Da je ljepše n'jesam ni vidio,
Pa bih rekô, da je ljepše nije
Kad ljepota vodom se umije!
Sa daleka na mjestu visoku
Mojemu se dopadnula oku,
Pa sam gledô Maru na bunaru,
Sijaše se jablanu kroz grane,
Kako sunce, koje jutrom grane.
O Marice, majčina dušice,
Dosta više, ne umivaj lice,
Jer mi srce u prsima zebe
Jutros rano gledajući tebe!...
Ostavi se, golubice b'jela,
Jutros si mi srce zanijela!
Kada ćedoh ovu molbu reći,
Tad je vidjeh u dvore utećí.
Ode Mara sa vode bunara,
Već vodicom lice ne umiva,
Al' mi rana još ostade živa,
I strah me je da će i ostati
Dokle god se budem spominjati,
Da sam gledô Maru na bunaru!...
A sada ću drugoj hvalu dati,
Ko me čuje neka bude znati,
Jer i ona sjaje kô danica,
L'jepa Kate gizdava mladica,
Kada ide, kako paunica,
Kad govori, kako 'no čelica,
Govorom bi svakom omilila
I ledeno srce rastopila.
U pasu je tanka, a visoka,

Digitized by Google

U prsima jedra i široka,
U nje oči dva draga kamena,
Obrvice s mora pijavice,
Šred obrazâ rumene ružice.
L'jepa ti je Kate gjevojčica,
Isto kako Mare joj rodica:
Lijepe su, mile su svakome,
Al' nikome, kako srcu mome!
O Katice, gizdava mladice, ...
Nije srca, što za te ne kuca,
Svakome si srce rastopila
I govorom tvojim pomamila!...
O Katice, svako dobro moje,
Obrati mi te zenice tvoje,
I ozdravi rane srca moga,
Ter umiri mene nevoljnoga!...
Mnogo puta u snu mi se sn'jeva
Tvoje grlo da uz moje pjeva,
Al' kada se razberem od sanka,
Što sam sn'jevô vidim da mi manjka.
Pa tad stanem i nemilo kunem,
Al' ne tebe, ni rodicu tvoju,
Nego hudu tu nesreću moju,
Gje mi srce za gjevojkam vene,
A gjevojke ne haju za mene....

Digitized by Google

8.

Obećanje na slavu gjevojci *)

Sunce moje, meni drago li si!
Srce moje o tebi mi visi . . . .
O gjevojko, sve moje ufanje,
Koliko si meni omilila,
Koliko mi srce rastopila,
Tvoje zlobe sve ću primit na me!
Za tebe bih ruke prigorio,
Pô mladosti moje izgubio, ...
Oči moje ja ću za te dati,
Al' imenom mojim ćeš se zvati! . . .
Ja ću tebe često spominjati,
Više, vilo, nego tvoja mati, ...
Er si l'jepa, kito odabrana,
Take nema do istočnih strana; . . .
Vilo moja, rumena jabuko,
Sva žalosti, moja teška muko! . . .
Ne bih dugo za tobom živio,
U srce bih nožem udario;
Sad pogledaj na uzdahe moje,
B'jelo lice obrati mi tvoje!
Srce tvoje ti pokloni meni,
Spomeni se, moj cv'jete rumeni,
Što si, vilo, meni govorila,
Pravo za me da bi se ubila;
I da bi te poželjela mati,

*) Iz r. I. Šegedina. Žrnovo na Korčuli.

Digitized by Google

Prije neg ćeš drugog uživati !
Ja se ufam sad u ljubav tvoju,
Da ćeš čuti ovu molbu moju . . . .
Ne ćeš, cv'jete, ino učiniti,
Ne ćeš mene nigda ostaviti ; . . .
Čini mi se, da bih poludio,
Kad bih, cv'jete, ja bez tebe bio . . .
Sada, cv'jete, z Bogom mi ostani !
Dijelim se groznijem suzami ;
Za tobom ću vazda uzdisati,
I često te, vilo, spominjati !
Vjeruj meni, imadem i koga,
Jer si rados tužna srca moga ;
Jer si, vilo, kita odabrana,
Slaviću te do istočnih strana ! . . .

9.

Sve godi što je u gjevojke *).

L'jepe ti su rumene ružice,
Al' su ljepše b'jele golubice !
L'jepa ti je mlados izabrana,
Ma je ljepša gjevojčica mlada !
Samo ljepos i obraz rumeni,
Crne oči i pogled veseli,

*) Iz r. A. Oreba. Vela Luka na Korčuli.

Digitized by Google

Sve je l'jepo, i meni se mili,
To je dika mojoj b'jeloj vili,
Koju ima u svome životu,
Pjesmom slavim njezinu ljepotu,
Ljepos moje rumene ružice,
I od srca moje golubice.
Tvoje kose, kao zrak danice,
Kad ih češlješ i pleteš u v'jence,
Kose j' kita, koja tebe resi,
Čini mi se da najljepša jesi.
Tvoje čelo vedra su nebesa,
Kruna slave ugodna uresa;
Uši tvoje, u njim suho zlato,
Srce si mi umorila za to;
Za uhom ti procvanuto cv'jeće,
Srce moje mira imat ne će
Dokle cv'jeće tvoje ne poberem
I od suza obraz ne operem;
Tvoje oči, kako žarko sunce,
Kad me gledaš trese mi se srce,
Tvoj od oči pogled premileni
Zadosta je i srcu i meni!
Da bi mene milo pogledala
Srcu mome radosti bi dala,
Bistre oči te tvoje vesele,
Kojijem si zamamila mene!
Iznad oči crne obrvice
Tvoje dike, moja golubice,
Tvoja ljepos od tvojega lica
Cvate, kako na grani ružica,
Draga duše, lice tvoje b'jelo
Srce, pamet, krepos mi zan'jelo;
Tvoje lice dv'je kite rumene,

Digitized by Google

Kad ga gledam srce moje vene ;
Moje srce gori u plamenu
Videć ljepos u licu tvojemu,
Činiš mi se ljepša nego sunce,
Od ljubavi trese mi se srce ;
A ti tvoj nos megju dv'je ružice
Jako resi b'jelo tvoje lice,
I tvoj obraz, jabuko rumena,
Blago srcu, kome si sugjena!
Usta tvoja slatka i medena,
Kud ishodi tvoja r'ječ vesela,
Još i slatki razgovori tvoji,
To su, vilo, teški jadi moji!
Ja se ne ću nigda umiriti
Dokle moja ti ne budeš biti,
Plakati ću sve do smrti moje,
Dok ne čujem r'ječi slatke tvoje;
Najbolje je uživanje moje
Slušat l'jepe razgovore tvoje,
Kad ne čujem razgovora tvoga
Nemam mira od života moga.
Zubi tvoji dva niza bisera :
Rados moju kažem ti s večera,
Kako mjesec vrh gore zelene,
Krasno cv'jeće sred vode studene.
Usne tvoje crvene i mile :
Sve si moje predobila sile
Rad ljubavi i velike misli,
Jer mi ljubav još poznala nisi ;
Ma kad ljubav moju mi poznaješ,
Sama sobom u misli ostaješ . . . .
Brada tvoja l'jepo se protеže :
Ljubav tvoja srce moje steže,

Digitized by Google

Da te ljubim i pjesme izvodim,
Moju mlados u sreći sprovodim.
Kad se, vilo, nasmiješ na mene
Rekao bih, jabuke rumene
Da ti rastu posred lica tvoga
Niže oka tvoga veseloga.
B'jelo grlo tvoga b'jela vrata,
Draže mi je od suhoga zlata;
B'jeli mramor ugodnos je lipa
Od tvojega gizdavoga kipa,
Prsi tvoje ugodnos je moja,
Na njim voće rajskoga pokoja,
To su dvije lijepe jabuke,
Želio bih imat ih u ruke;
Ruke tvoje od jabuke grane
Sreu su mi neizmjerno drage,
Sa njima se grlit želio bih,
Pak ne marim ako i umro bih,
Imao bih svakoga pokoja,
Tad bi duša počinula moja
Posred krila na srdašcu tvome,
Gje je rados i veselje mome.
Noga tvoja vesela i hitra
Proti ognju vilenoga vitra
Od ljubavi, što u meni gori,
Igrajuć se nigda s' ne umori.
A ta tvoja unutrnja uda,
Koju žalos zadaju mi svuda
Porad tebe i tvoje ljepote,
Rad ljubavi i skladne dobrote!
Vilo moja, moj cv'jete rumeni,
Svaku rados možeš dati meni,
Jer od kad si ti moja ostala

Digitized by Google

Svaku rados sa mnom si imala,
Slušajući ugodnosti moje,
To je rados i veselje tvoje,
A skončanje mojega života
Zadava mi ta tvoja ljepota.
Tvoj' odjeća l'jepo šašivena,
Kojom si ti, vilo, urešena,
Pristoji ti, kako cv'jeća kita,
Ti si meni ljubav plemenita; . . . .
Za to ću te u v'jeke hvaliti
Dokle budem na sv'jetu živiti;
Ma ću onda pokoja imati
Kada budem tebe uživati.

10.

Za ljubav satira *).

Gojila se gizdava mladica . . .
Mlada vila lijepa imena,
Ja je ljubih za malo vremena,
Tri mjeseca ni manje ni više;
Skrovna ljubav megju nama biše,
A kad došlo ljeto pramaljeće
I po polju cvas počelo cv'jeće,
Kad je bilo vr'jeme od ljubavi,

*) Iz r. I. Šegedina. Žrnovo na Korčuli.

Digitized by Google

Tad valjalo da se sve ostavi . . . .
Još nijesam ni daleko bio.
Drugi mi je vilu priprosio ; . . .
Al' ja za to već ne hajem ništa,
Što si mene ostavila, vilo,
Kad ti hoćeš, drago ti je bilo . . . .
Al' tvoj mladić, što si dobavila,
Plačn'jeh oči, tužnoga je rila,
Kako ćeš ga, b'jela golubice,
Moć veselo pogledat u lice?
Ni on nije za taku mladicu,
A to mu se vidi i u licu ;
Ti si mlada, kako golubica,
A on ti je velika tužica ;
Ne umije ni putem hoditi,
Niti ljuske r'ječi govoriti ;
S kîm ćeš tvoju mlados sprovoditi,
Strah je mene, da ćeš suze liti!
Kada spoznaš da je stvar od ruga,
Onda će te dostignuti tuga.
Ti sad gledaš na veliko blago,
I ne ljubiš što je srcu drago,
Erbo mladić, koji te sad prosi
Vazda ruke u džepima nosi,
Iž njih vadi, što mi tebi dava,
I još vele veće obećava.
Samo njega da imaš uzeti,
Istina je da ti otac pr'jeti ;
Ako li bi njega ostavila
Tim bi sama sebe pogubila.
Jadna vilo, ne slušaj nikoga,
Nego samo ljubav srca tvoga,
Gledaj toga mladića kad jede,

Digitized by Google

Kada sjede, ili putem grede,
Kako u tle svegj pregiblje glavu,
Giblje glavu i gleda u travu,
Po tem sudi njegovu zabavu ;
On s mladićim nije nikad bio,
Neg s pastirim u pašu hodio ;
Al' na silu, kô mala gječica
I ti si mi sada pastirica.
Pov'jedaju kad biste u doce,
Gje su vaše plandovale ovce,
Da se vigje plamen megju vami
Od velike ognjene ljubavi :
Od žamora i od razgovora
Zelena se veseljela gora ; . . . .
Tu ti nije bilo stanje grdno,
I ako mu malo smrdi grlo,
Ter svakoga gje dohodi kûdi
Nema srama da ga čuju ljudi . . . .
Nakon toga čuj što ću ti reći :
Tužna vilo, us koga ćeš leći !
Sgrčit će se, kako luda žaba,
A ti uza nj, kako stara baba ! . . .
Bože mili, na svemu ti hvala !
Jadna mati, što ga na sv'jet dala !
Nešto gluho, kako topolina,
Nešto ludo, kako lokvintina !
A što ću vam duljit i kazivat,
Ko ga bude imat i uživat,
On će njega tad najbolje znati, . . .
U toliko nek se kupe svati.
Još bih pjevô, imô bih o čemu,
Ali ne ću, nek svrši na temu.
Obdan radit, a u večer pjevat,

Digitized by Google

Obnoć paka u postelji an'jevat,
To je teško i boljem junaku,
Kamo l' nije b'jednome težaku;
Nego ću vas u miru ostavit,
Al' nemojte vjeru zaboravit!...
A još ću vas proslaviti bolje,
Ovu pjesmu staviću u folje
Za poštenje i za vašu diku,
Nek se pjeva po b'jelome svitu:
Kako se je vila utopila,
Obljubljena drugog obljubila,
Komu grlo smrdi kak' u ovna,
Ova pjesma njemu je pristojna....

11.

Na prijateljstvu ufanje*).

Pjevati ću, ne ću stat u muku,
Pripjevaću rumenu jabuku,
Što se goji u dvoru babajka,
L'jepu ti je porodila majka!
Al' zaludu sva joj je ljepota
I uresi njezina života,
Kad nemilo sprovodiće danke
Radi svoga i baba i majke.

*) Iz r. J. Franulovića iz Blata (otok Korčula).

Digitized by Google

Majka svoju ćercu nagovara,
A babo je i bije i kara,
Da se uda u veliko blago,
Al' što služi kad joj nije drago!
Za to, moja rumena jabuko,
B'jela vilo, moja desna ruko,
Pozdravi mi starca babu tvoga
Od starine prijatelja moga,
Da t' ne bije i ne kara više,
Er da za mnom tvoje srce diše;
Nego da te goji, l'jepo hrani
Samo za me, cv'jete odabrani!
I još reci, da te majka stara,
Za drugoga već ne nagovara,
Erbo da je sugjeno od Boga,
Da ne gojiš lišce za drugoga,
Neg za mene, moj cv'jete čestiti,
Ja bo ću te u majke prositi . . . .
A ti, vilo, tako ti imena!
Goj' se za me, jabuko rumena!
Goj' se za me, ne gledaj drugoga,
Ljubi mene cv'jeta rumenoga!
Ti si uzrok mojega pokoja,
Kad god bude, ti ćeš biti moja!
Ili reci, da me ne ćeš, vilo!
Zaboravit tad ću te nemilo,
Lice tvoje, tvoje rumenilo,
Pa ti gledaj koga hoćeš, vilo.
Ja ću lako pregorjeti muku,
Na drugu se okrenuti ruku;
Jer imade kod svojih majaka
Na sve strane mnogo gjevojaka.
Ali ćeš se dok živeš kajati

Digitized by Google

I u grozne suze ćeš plakati,
Gje sokola u rukam s' imala,
A uzdržat nijesi ga znala;
Jer sokole, od lova koji je,
Lov loviti njemu teško nije.
Za to, vilo, tako ti imena!
Odaberi dok imaš vremena!
Al' kad budeš na misu hoditi.
Ti se nastoj Bogu pomoliti, ...
U molitvi i mene spomeni,
Pa tad, vilo, odgovori meni.
Ja se ufam, moja golubice,
Golubice bjelopera tice,
I ako si perja šarenoga,
Da me ne ćeš prijatelja svoga
Mimo druge nigda zapustiti,
Niti perjem po nosu udriti!

12.

Srce ne vara *).

Ja ne pjevam na st'jeni studenoj
U dubravi, ni gori zelenoj,
Nego pjevam na debelom moru,
Gje ne vidim dubravu, ni goru; . . .

*) Iz r. l. Šegedina.

Digitized by Google

I spominjem moje mjesto rodno,
(Domorodno sve mi je ugodno)
Is koga se jesam od'jelio
I sve moje dobro ostavio,
A najviše ostade mi draga, ...
Bože dragi! a je li mi živa?
Kad joj čujem ime spomenuti
U prsima srce mi se smuti ...
Rad ljubavi potajno držane,
Nit od mene pred kim kazovane ...
Ljubav prosi, hitro srce pita,
Hlepi narav, kako čela cvîta,
Dalečina er mi je sakriva:
Bože dragi! a je li mi živa? ...
Ni dana mi, ni časa ne progje,
Što mi vila na pamet ne dogje,
Obdan mislim, obnoć mi se snîva,
I san mi je kô istina živa.
Ostaviti majku i svojbinu
I ostalu svu moju rodbinu,
To su muke s kojih srce plače,
Al' ostavit dragu još su jače,
Dalečina da mi je sakriva,
Bože dragi! a je li mi živa?
Dalečina neka je sakriva,
Ja se ufam da je ona živa.
Bar mi tako srce odgovara,
A srce je, koje me ne vara .....

Digitized by Google

13.

Smjelome sreća *).

Doletio sokô tica siva
Ter na zmaja napadao živa.
Malo vr'jeme postajalo biše
Vila njemu b'jelu knjigu piše,
U knjizi ga l'jepo pozdravljaše,
Ter ovako njemu govoraše :
„O sokole, moja tico siva,
„Ti na zmaja ne napadaj živa,
„Nego uzmi sivu sokolicu,
„Milu, dragu, tvoju vjerenicu!“ —
Kad je sokô knjigu razumio,
Što mu piše u knjizi vidio,
Dobroga je svjeta prihvatio,
I učini u malo vremena
Radi tića svojega imena,
Od večera do bijela dana
Sve učini što mu pisa mlada ;
Učinio što je mogô prije,
A tome se niko nadô nije ;...
Pa koje su mogle prve biti
Suze roneć stale govoriti :
„Ah prokleta, naša srećo bila,
„Što si danas od nas učinila!
„Eto ko se ni nadao nije
„Sada nama u obraz se smije!...
„O sokole, tako bio zdravo,
„Kako tebi kazivali pravo!“ —

*) Iz r. l. Šegedina.

Digitized by Google

14.

Ljubavni uzroci radosti i žalosti *).

Sivi sokô vili doletio
Da bi mlados svoju sprovodio. . . .
Reče sokô: „B'jela moja vilo,
„Pred dvore sam tvoje doletio,
„Da b' vidio sve veselje moje
„I slušao razgovore tvoje.
„O vijolo, kraj vode studene,
„Duše moja, spomen' se od mene!
„Jer sam s tobom do malo vremena,
„Spomeni se mojega imena . . .
„Srca moga, uživanja tvoga,
„O ružice, proljeća krasnoga!
„Najprvi put kad sam te vidio,
„Ljepotom se tvojom zamamio,
„Prvi pogled, želja srca moga,
„Ostao sam za tvoga dragoga;
„U oko si m' odma ulećela,
„I mojemu srcu omiljela,
„Ljubav mi je zamamila srce,
„Kako ruža ono žarko sunce;
„U srcu mi isteče danica,
„Da ti budeš moja golubica;
„Ljepos me je tvôja zamamila,
„Da ti budeš b'jela moja vila.
„Od tog časa i srećnoga danka

*) Iz r. A. Oreba.

Digitized by Google

„Ja spominjem tebe pres prestanka,
„U pamet sam tebe postavio,
„Da te ne bih kad zaboravio.
„Kad te vidim u tvojemu dvoru
„Večer kasno, al' jutrom u zoru,
„Čini mi se u tvojemu licu,
„Da ja vidim jutrenju danicu ;
„Kad te vidim u rabotne dane
„Mislim kud ću k tebi na sve strane ;
„Preko dneva ne imam pokoja
„Porad tebe, draga duše moja,
„Po vas dan te u srcu spominjem,
„Pamet moja nigda mirna nije
„Porad tebe, moj cv'jete rumeni,
„Na pameti ti si vazda meni.
„Kad te, dušo, u putu susrijem
„Srce moje suzami oblijem,
„A kad čujem tvoj pozdrav veseli,
„Kad se milo posmjehuješ meni,
„Ne može mi srce mirno biti,
„Nego želim s tobom govoriti,
„Da bih srce umirio moje
„Slušao sam razgovore tvoje.
„Kad te vidim gje obraz umiješ,
„Oli cv'jeće mirisno zaliješ,
„Rečem, vilo : kad ću blažen biti,
„Da radošću budeš me zaliti !....
„Znaš da sam ti svako dobro htio,
„I rad tebe život umorio
„Misleć tebi dobra velikoga,
„I jè, vilo, života mi moga !
„Za tobom bih u more skočio
„I na živom ognju izgorio,

Digitized by Google

„A ti, mlada, za mene ne mariš,
„Tijem plamen ljubavi mi kvariš;
„Što bi mi se smilovat imala
„Veću ranu t'jem si mi zadala,
„Koju jadan ne ću preboljeti,
„Jer ne mogu živjet, ni umr'jeti!
„Želio bih tebe proslaviti
„I pozdravom mojim ućešiti,
„S mojih devet zlatnih prstenova,
„Da ti budeš, draga duše, moja,
„To su, vilo, ljute rane moje!
„A prez noža svaki dan me kolje
„Svaki uzdah željna srca moga,
„Plam goruć ognja žestokoga,
„Vas moj život dok mi ne umori,
„Spomen l'jepa naši razgovori!...
„Razgovore spominjaćeš moje,
„I ostaće tužno srce tvoje
„Kad ti počne spomen govoriti,
„Moja ljubav svegj će te moriti.
„Da bi bila od suhoga zlata,
„Od bisera i dijomanata,
„Druge ne bi srce mi želilo
„Izvan tebe, b'jela moja vilo.
„Ti pogledaj sunce i danicu,
„Kad ostavi golub golubicu,
„Kako će im lice potamniti,
„A ti mene želiš umoriti!
„Spominjaćeš tvojega sokola,
„S kojim l'jepo uživat si mogla,
„A sad ti ga druge uživaju,
„Š njim se diče, s tobom se rugaju;
„Srce tvoje dugo će skončati,

Digitized by Google

„Zaručnikom druga će ga zvati!
„A ti, mlada, kad n'jesi hoćela,
„Vjerenica bit si mu mrzjela,
„Zaludu je više nastojati,
„Vr'jeme progje, kasno se kajati,
„Jer ga više ne ćeš povratiti,
„Tuga će ti život umoriti!
„Moja duše, što si mi zlovoljna,
„Svaki danak tužna i nevoljna,
„Sve to gore u svakoj nevolji,
„Gje su monci poljubljeni tvoji?
„Koje 'no si u v'jek dobro htila
„A sada ih jesi izgubila!
„Njihovo je potamnjelo lice
„Pod dubravom zelene gorice,
„Il' se skiću po b'jelome svîtu
„Da sprovode mlados plemenitu!
„Volja tvoja sve je učinila,
„Da si granje moje polomila!
„Eno ti ga u gustoj dubravi
„Gje se skita rad tvoje ljubavi,
„Na zelenoj travi djetelini
„Odjevena u crnoj haljini,
„Gorko plače, i suze prol'jeva,
„Kako more tuga se razl'jeva,
„R'jeka suzâ teče iz očiju,
„Ter se sl'jeva u morsku dubinu!
„Kud mi plove l'jepa mlados moja
„Preko sinja i duboka mora
„U strahoti dubokih valova,
„Jer polomi krila sokolova!...
„Koju željeh očima viditi,
„Da joj mogu dare ostaviti,

Digitized by Google

„L'jepe dare jabuku od zlata
„Na prsima ispod b'jela vrata,
„Čim se diči tvoje mladovanje,
„Ostavljaš mi tugu i skončanje!
„V'jenac krasni od moje desnice
„Sad mi vene, moja golubice!
„Komu jadan sad ću se uteći,
„Žalos moju komu ću izreći,
„Što je bilo sve ufanje moje
„Sad preminu u rajske pokoje!
„Da t' je srce tvrgje od kamena
„Plakala bi, kô trava zelena
„U rasvitku žarkog sunca prije
„Tiha rosa kada je oblije;
„Na tugu bi moju pogledala,
„Sokolu se svome smilovala!
„A ti hoćeš da sa svim poginem,
„Da se skončam, i više ne živem!...
„Ustaću se dok mi je na vrîme,
„I tebe ću zabiti sa svime,
„A da mogu štogod uživati,
„Drugu vilu za se odabrati,
„Kad je budem l'jepo uživati
„Od muke ćeš sebe proklinjati,
„Ali svaka biće ti zaludu
„Kad ostanaš u takome trudu!
„Ali hvala Bogu velikomu,
„I našemu Jozipu svetomu,
„I preslavnoj Mariji Djevici,
„Pak neharnoj mojoj golubici!
„Probudi se, tužna dušo moja,
„I otvori oči od sna tvoga!
„Znam da te je umorila tuga,

Digitized by Google

„Ti si kako progonjena sluga,
„Skitajuć se od grada do grada,
„Neimajuć prijatelja draga,
„Gje ne vidiš brata, ni sestrice,
„Sunca svoga, ni jasne danice;
„Kako da si u tamnici tamnoj
„Svaka sreća minula ti davno,
„A nastale velike nevolje,
„U snu spavaš po sve dneve tvoje;
„Cviliš jadna od jutra do mraka,
„Probudi se od tvojega sanka!
„Digni oči put neba vedroga,
„I spomeni Boga velikoga:
„Vječni oče visokih nebesa,
„Ko bi tvoja brojio čudesa,
„Slava tvoja u svuda se ori
„Megju devet angjeoskih kori!
„Bože mili, ti se smiluj meni,
„Jer mi vene perivoj zeleni! . . .
„Ostavio ljubav si na sv'jetu,
„A sada me oštre sablje s'jeku,
„Svaki danak u suze m' obara,
„Nemilo me i bode i para!
„U najljepšem cv'jetu milovanja
„Sad me more tuge i skončanja!
„Što najdraže mome srcu bilo
„Evo sada sve se j' izgubilo!
„Gojio sam jabuku rumenu,
„Iz nenadâ sada mi povenu,
„I u suzam tužnog me ostavi
„Pod ključima goruće ljubavi.
„Misleć misô preko b'jela danka
„I spominjuć tebe pres prestanka,

Digitized by Google

„Gje ne vidim na sv'jetu nikoga,
„Nego v'jerna prijatelja moga,
„Jutrom, veče rosom se pokrijem
„Lice suzam rosnijem oblijem;
„Oči moje jesu potamnile
„I najdraže zlato izgubile!
„Već ne gledam veselu danicu,
„Ko t' uživa moju golubicu?
„I zdrcalo sunce od istoka,
„Niti gledam nebesa visoka!
„Obnoć, obdan, po sve moje sate,
„Duše moja, sve ja gledam na te,
„U v'jek si mi u mojim očima,
„A srce mi sahne u prsima!
„Pamet moju teško mi smućivaš,
„Već ufanja ja u drugoj nemam,
„Jer te ljubim do končanja v'jeka,
„Kô najdražu od ovoga sv'jeta!
„O ljubavi stanovite vîre,
„Moje srce od tuge umire,
„Jer sam ružu moju izgubio
„I sve perje moje polomio!
„Ti si želja i moje ufanje,
„Kud se skita, na koje li strane
„Plemenita zv'jezda od zapada,
„S tobom moje sve dobro propada,
„Srce moje u v'jek te pozdravlja,
„Našu ljubav ni smrt ne rastavlja!“—

Digitized by Google

15.

Plač na rastanku *).

Mili Bože, na daru ti hvala!
Ćudna čuda što se zgodi sada
Od mladića imenom ne zvana,
Samo počuj, vilo odabrana!
On se tužno dijeli odovle
I ostavlja b'jele vile svoje,
Ostavlja je plačnijem očima,
Vjeruj, vilo, ovo je istina.
Dobro znadem, moja b'jela vilo,
Da ćeš i ti plakati nemilo,
Ali što ćeš, vilo, učiniti
Kad se nama valja dijeliti?
Znadem, vilo, da ti plaćeš mene,
Al' još više ja spominjem tebe;
Ili gledam planinu visoku,
Ili gledam po moru široku,
Ti si meni u vijek na oku.
U mojemu mjestu rogjenomu
Ima l'jepa kita gjevojaka,
Ali, moja rumena ružice,
Nije tebi ni jedna jednaka.
Nigda tebe zaboravit ne ću
Prvu moju odabranu sreću, ...
U oči si meni ulećela,
Kô suh u dub kad udari str'jela, ...

*) Iz r. I. Šegedina.

Digitized by Google

Pa za tobom moje srce pati,
I ne mogu časa mirovati, . . .
Da te, moja vilo odabrana,
Ja ne hvalim i u tugjih strana',
I za tobom da ja brez prestanka
Plakat budem do sudnjega danka! . . .
Sunce žarko, ostani mi z Bogom!
Još koješta rijet bih ti mogô,
Al' rad plača ne imadem volje,
Unaprijed slaviću te bolje . . .
Z Bogom, vilo, ti si mi danica,
Ti si moja zv'jezda prihodnica!
Primi želju tužna srca moga,
Koja mori mene nevoljnoga!

16.

Odijelio se a gjevojku ne vidio *).

Poslušajte iz nova ova je,
Ko god hoće, neka za nju znaje . . .
Svrh planine vila zapjevala,
I junaka mene dozivala,
Da se d'jelim od dvora mojega
Na četiri mjeseca drugoga.
Kad sam vilu razumio b'jelu

*) Iz r. T. Golubovića.

Digitized by Google

Smutio se bijah u tijelu,
A još veće u mojoj pameti,
Svakih misli čudo mi proleti,
Duboko se bijah zamislio,
I najposl'je sobom govorio: ....
„B'jela vilo, grlo ti usahlo!
„Teško mi se na tvoj glas uzdahlo,
„Što rastavljaš i drago i milo,
„B'jela vilo, nigje te ne bilo!
„Sve bih lako junak prigorio,
„Oca, majku doma ostavio,
„Š njima brata, rogjenu sestricu,
„I ako bih prolio suzicu!
„Al' najveći sad su moji jadi,
„I to mi je što mi srce vadi,
„Gje ranjenim srcem neveselim
„Valja junak da se sada d'jelim
„Od gjevojke prelijepa stvora,
„Što stanuje doli pokraj mora!
„Vigjeh vila lijepih štogodi,
„Al' se ljepša od nje ne porodi!" —
Al' opeta dobrom Bogu hvala!
Kako tako pogjoh sa igala.
Srce mi je u prsih igralo,
Gje nis konô bi mi proći rano
Prije zore i sata četiri,
Kad još noćne pop'jevaju zvîri.
Ah! da mi je prolazit u zoru,
Mogô bih je vigjet na prozoru!
Ali rano prolazeć ovako
Vigjeti je ne mogu nikako!
Al' me misô opet ćeši za tîm:
Ako Bog dâ kad se doma vratim

Digitized by Google

Vile ću se moje nagledati,
U tolíko Bog će zdravlja dati.
A ti, vilo, sve ufanjè moje,
Nemoj srce žalostivit svoje,
Nego za me pomoli se Bogu
Da te opet vigjeti uzmogu.
Nemoj mene, vilo, zaboravit,
A ja ću te u sve vr'jeme slavit,
Sve za ljubav i tvoju dobrotu
Tvoju hoću slaviti ljepotu.
Ali prije tio bih ti kazat,
Da žalosan jesam u istinu,
Gje ostaješ u dvoru majčinu;...
Ja bih bio radosan u svemu,
Da t' ostavljam u dvoru mojemu.
Slatki pogled draga oka tvoga
Skončanje je živa srca moga,
Pa sam sto put za tobom hodio
Mojim očim da bih te vidio,
Sve sam gledô više kuće tvoje,
Da te vidim, slatko srce moje,
I tada sam molio se Bogu,
Vilu moju da vigjeti mogu,
A da vidim je li ljubav prava,
Da ti kažem što mi srce dava:
Da ostaviš b'jele dvore tvoje,
A da, vilo, dògješ stat u moje,
Da ostaviš tvoju staru majku,
A da dogješ k mojemu babajku.
Al' kad take n'jesam imô sreće,
Što ću, vilo, nabrajati veće?
Nego ću te l'jepo pozdraviti,
U pozdravu tebi poručiti :

Digitized by Google

Iz nenadâ došlo mi je zvanje,
N'jesam mogô učiniti s-manje,
Nego mi je trebalo hoditi,
Od tebe se, vilo, dijeliti,
Baš kad bilo vr'jeme za ljubavi,
Vilo moja, ja sam te ostavî, . . .
Pa kud hoćeš sad nevolje gore,
Neg bes tebe brodit sinje more !
Često će se uzdisati meni
Na tvoj ures života hrabreni !
I predugi biće moji danci .
Dok se vratim k mojoj staroj majci,
K staroj majci i mojoj gjevojci !
Al' ti, vilo, uresa l'jepoga,
Ti se smiluj na me nevoljnoga, . . .
I ne ljubi junaka drugoga
Mimo mene v'jerna slugu tvoga ! . . .
A sad zdravo, moja b'jela vilo !
Ostan' z Bogom ! Amen ! tako bilo !

17.

Lijepa a ohola ne dava oziva*).

L'jepa ti je u matere Mare,
Tako l'jepa ne more se više,

*) Iz r. T. Golubovića.

Digitized by Google

Nema majke da je rodi lipše,
Blago onom, koga ona hoće,
L'jepo ti će uživati voće!
L'jepo voće, lijepa gjevojka,
Lijepu je porodila majka,
Uzgojila u dvoru babajka!
Hotio bih imat mudru glavu
I pripjevat gjevojčinu slavu,
L'jepu slavu prevedroga čela,
L'jepi ures obraza vesela.
Kose su joj po čelu prolite
I bijelim rukama zavite,
U licu je b'jela i rumena,
Gospockoga roda i plemena;
Nje vedroga lica rumenilo,
Vjerujte mi, svakome je milo
Sva ljepota u njemu prebiva,
Blago onom, za kog bude živa!...
Je li l'jepo k nebu pogledati
I ljepotu zv'jezda razgledati?
Urešuju nebesku vedrinu,
Tako ona svoju domovinu. ....
Megju svijem drugim gjevojkama
Rekao bi, ljepota je sama.
Kad se šeće, il' na misu ide,
Srećne oči, koje 'no je vide!
L'jepa stasa, i u pasu tanka,
Lijepu je porodila majka!
Tvoja, Mare, vedra je ljepota,
Uzdrži te naravna dobrota;
Tvoja usta medena i blaga,
Tvoje oči dva kamena draga;
Kudagodir tvoj pogled dopire

Digitized by Google

Jasnu svjetlos svuda rasprostire,
Kako svjetlos nebeske danice,
O lijepa, gizdava mladice!
Rad uresa tako nebeskoga
Ti se smiluj na me nevoljnoga!
Tuge mnoge ti meni zadaješ
Kada vidim da za me ne haješ,
Nego voliš igrat s mladićima,
Kojih svaki svoju mladu ima,
A ja srećan n'jesam mogô biti
Nikad s tobom r'ječ progovoriti,
Nego samo što sam sretan bio
S majkom tvojom kad sam te vidio,
Kada bi mi sreća priskočila
Da s' u kolo š njome dohodila;
U požudi gorio sam mnogo,
Da bih s tobom govoriti mogô,
Al' zaludu moje nastojanje
Kada nije tvoje smilovanje.
Oh! koliko ja bih sretan bio
Da sam onda s tobom govorio,
A i još bih za ljepotu tvoju
L'jepu mlados prigorio moju!
Probudi se, Mare, ako spavaš,
Vidi tuge, koje mi zadavaš!
Vilo moja, slatko dobro moje,
Obrati mi sjajne oči tvoje,
I ozdravi ranu srca moga,
Koja mori mene nevoljnoga!
S tebe mi je lice pobl'jedilo,
Ali isto ja te hvalim, vilo,
I vazda sam tebe pohvalio
Gje sam bio i kud sam hodio,

Digitized by Google

L'jepu vilu rumenu u licu,
Moju sjajnu istočnu danicu!
Da ti poznaš plam ljubavi moje,
Što 'no gori za ljepote tvoje,
Harnos bi te sama naučila,
Ti bi moja milosnica bila!
Pa bi oči pogleda rajskoga,
Kojim str'jeljaš junaka svakoga,
I na mene tužna obratila,
Od svake me tuge izl'ječila;...
Za to, vilo, pogleda rajskoga,
Ti se smiluj na me nevoljnoga!

18.

Nemir za gjevojkom *).

Pozdravljam te, rodno mjesto moje,
U tebi je cv'jet ruže rumene,
C'jeća koga moje srce vene!
Nije ono cv'jet ruže rumene,
Neg gjevojka, što skončaje mene.
Ime cv'jeta za to kladem na nju
E da bi se smilovala na me!
Br'jeg visoki na istočnoj strani
Jutrom ružu od sunca mi brani,

*) Iz r. I. Šegedina.

Digitized by Google

Da joj ne bi povenulo lišće,
I l'jep miris izgubilo cv'jeće.
Ružo moja, pusti mi se brati,
Ja ću tebe l'jepo zal'jevati,
Jutrom rano i večerom kasno,
Ružo moja, biće tebi časno.
Sadiću te pokraj lica moga,
Da mi podaš miris cv'jeća tvoga.
Radi tebe, moj rumeni cv'jetu,
Nemam mira na ovome sv'jetu,
Po vas dan si na pameti meni,
Od večera do bijele zore
Srce mi se umirit ne more,
Na oči mi ne dohodi sanak,
Jedva čekam da mi svane danak,
Radi tebe, moja golubice,
Rumeno mi pob'jedilo lice.
Cv'jete ruže u sred mjesta moga,
Ozdravi mi srca ranjenoga.
Nemoj jade davat mi životu,
Nego tvoju jedinu dobrotu!
Kuda idem, oli kuda radim,
Vilo moja, u svuda te hvalim.
Za to ljubav za ljubav mi vrati,
Mili pogled od mene ne krati!
Teškom tugom nemoj morit mene,
Da mi živo srce ne uvene,
Neg ljubavi i milim r'ječima
Ozdravi mi srce u prsima!
Što će tebi sve na sv'jetu blago,
Kad ne imaš što je tebi drago!
Šnjelo mi se nije mnogo tome,
L'jepi cv'jete, o imenu tvome,

Digitized by Google

Da se šećem po zelenoj bašći
Gori, doli hoću li te naći,
I da sam te našô, golubice,
Pokraj vode, gje umivaš lice;
Cv'jet si ruže kod sebe imala
I da si ga meni darovala,
Da sam cvijet uzeo u ruku,
Tebi dao rumenu jabuku.
Ti jabuku kada si primila
Srčano si meni zahvalila.
Iza toga kada se probudih
U srdašcu mojemu se smutih.
Radi toga, moj cv'jete rumeni,
Što se u snu prekazalo meni
Žalostan sam u srcu ostao
I jedva sam dneva dočekao.
Od tada si meni na pameti,
Mač preoštri kroz srce mi leti!
Za to sada, ružo odgojena,
Spomeni se mojega imena!
Cv'jet rumeni, što na tebi stoji,
Kaži pravo, za koga se goji?
Cv'jete ruže, goji l' se za mene?
Nemoj pustit da mi lice vene!
Za to opet molim te, ružice,
Smiluj mi se na žalosno lice!
Pusti mi se mojom rukom brati,
Pak ćeš svako dobro uživati,
I srce ćeš umiriti moje,
Koje vene rad ljepote tvoje!

Digitized by Google

19.

Savjet *).

Gojila se gjevojačka kita
Tanka struka, t'jela uzvisita.
Da bi svijet daleko obašô,
Vjeruj, pobre, ne bi take našô.
Al' nekako nije srećna mlada,
Vele tužna dobavila draga.
Ne bih hajô da joj je na volju,
Ali nije nego za nevolju.
Nemoj, vilo, gledati na blago,
Kada nije tvome srcu drago!
Er proć ne će ni vele vremena,
Kunem ti se, moga mi imena!
Ti ćeš reći: „Moja majko mila,
„Za što sam se ovdi utopila!“ —
I kleti ćeš milu majku tvoju,
Uzdisaćeš na nevolju svoju! ...
Neg poslušaj, moja vilo draga,
Ti ne hodi silom za nedraga;
Progj' se njega dok ti je na vr'jeme,
Bolju sreću don'jeti će vr'jeme!

*) Iz r. I, Šegedina.

Digitized by Google

20.

Nezaboravna gjevojka *).

Lijepo je sunce od istoka,
Lijepa je planina visoka,
Lijepe su dubokè doline,
Al' je draža ruža plemenita,
Koja 'no je procvala cvijetom
Baš od màla ovo prvo ljeto,
Rosom cvati, a suncem ne vene,
Nego miris daje okô sebe...
Al' to nije ružica rumena,
Neg gjevojka l'jepoga imena,
Struka l'jepa, gizdava uresa,
Kako zv'jezda ozgar od nebesa,
L'jepa stàsa, a u pasu tanka,
L'jepa ti je kad izagje vanka!
Ruho joj se na životu slaga,
Jedno drugom ljepotu zadava;
Na grlu joj velike koralje
Donesene tamo iz Žigaje,
I kolajna od suhoga zlata,
Što joj stoji okô b'jela vrata;...
Ispod čela crne oči stoje,
Iž njih str'jele bodu srce moje;
Nje ljepotu i ures gizdavi
Ko bi mogô lako zaboravit?
Zaboravit ne bi je ni smio,

*) Iz r. I, Šegedina.

Digitized by Google

Jer bi teško Boga uvr'jedio.
Neka znadeš, cv'jete odabrani,
Da za mito nikoga ne hvalim,
Neg za ljubav, koju tebi nosim,
Sve što ćutim, pravedno govorim,
L'jepa Mare, hvaljena odveće,
Neg danica što zorom isćeče,
U pogledu svome veselomu
Prilična si raju zemaljskomu,
Reci, ko bi bez srdašca bio
Da te ne bi iskreno ljubio?
U sr'jedi su te ljepote tvoje
Sve kreposti zapletene moje,
Pa ja tuge podnosim bez broja
I u srcu ne imam pokoja,
Neg uzdišem često bez prestanka
Od večera ter do b'jela danka,
I ne mogu mira mirovati,
Ni pokoja mome srcu dati.
Jutrom kad se od sna razaberem
Za tobom mi živo srce vene,
Sve za tobom, rumena jabuko,
Sve za tobom, moja teška muko!
Na ljepotu i vrline tvoje
Teško plače b'jedno srce moje.
A što ću ti govoriti veće,
Srce mi te zaboravit ne će....

Digitized by Google

21.

Prije će zaboravit pjesmu, nego gjevojku *).

L'jepu vilu kada sam vidio
U obrazu bijah probl'jedio.
Kad me vigje l'jepo me pozdravi,
Pokaza mi biljeg od ljubavi ;
Podniženo ona reče pravo :
„Dobar došô ! jesi li mi zdravo ?“ —
Pozdrav prima, i pozdrav odvraća,
To je meni dobra bila plaća.
Dalje sam je očima pratio
Kud god se je mlada obraćala,
Vigjeh svjetlos gje bi zasjajala
Od njezina lica rumenila,
Vjerujte mi, istina je bila.
Struk urešen u te gjevojčice,
A glas mio, kako u čelice.
Gjevojci sam odvratio tada:
„Srećna ura da te vidim sada !“ —
Veseo sam bio u istinu
Vigjet mladu i njenu rodbinu.
Koliko sam živio danaka
Vidio sam dosta gjevojaka,
Pristojnije nijesam vidio
Po svijetu kuda sam hodio.
Rajska ljepos kad mi se ukaza,
Cv'jet ružice njezina obraza,
Ja izgubih pô života moga

*) Iz r. T. Golubovića.

Digitized by Google

Radi toga cv'jeta rumenoga.
Srce mi se razigralo bilo,
Mislio sam, izlèće mi, vilo,
Kada vigjeh vedru ljepos tvoju,
Što skončaje živu mlados moju,
Studeniji ostadoh od leda
Zrak sunčani kada ti ugleda',
O gjevojko od malo vremena,
Gospockoga roda i plemena!
Slavu i čâs po plemenu nosiš,
Razgovorom milu ljubav prosiš,
Pristojno je da ti hvalu dade
Svaki junak, koji te poznade,
Jer ljepotom svoje mjesto resiš,
Kako žarko sunce na nebesi;
Diči ti se i otac i mati,
Jer te ljepšu ne mogu imati.
Tvoje l'jepo lice od ljubavi
U prsima srce mi zatravi!...
Gjevojka je cv'jet ljepote svima
U daleku para joj ne ima,
O njoj mislim i noći i danom,
Sve bih moje pregorio za njom,
Jer mi srce travi i skončaje,
A koliko, Bog zna, za me haje!
Da ja znadem da bi se smilila
Još bi veće pohvaljena bila,
Jer je njeno doba pramaljeće
Već prispjelo, stalo pupčit cv'jeće,
Livada joj kitnim klasom cvati,
Za to za njom moje srce pati;
U ljepoti slična je danici,
Rumenilom rumenoj ružici;

Digitized by Google

Tiho zbori, podnižno govori,
Kako slavić kad jutrom žubori.
Mladu vilu urešuju kose,
Ima oči, koje ljubav prose,
Ima svoje l'jepe oči crne,
Kad ih vidiš srce ti protrne;
Tanka struka, pristojna obraza,
Vedra lica, urednoga stasa,
U svem draga, u riječi mila,
Blago majci, koja je rodila!
L'jepi cv'jetak od godina malo,
Sv'jem susjedam sjajno ogledalo.
Ovo joj je poštenje i dika,
Slava, hvala i čâs prevelika.
Rodno mjesto hvali mi je dosti,
Jer je ures sve ženske mladosti . . .
A što ću vam pripov'jedat više,
Nije majke da je rodi lipše . . . .
Pjesmu ću vam već eto ostavit,
Al' gjevojku nigda zaboravit.
Ufat ne ću, koristi mi nema,
Jer se mlada za drugoga sprema.
Nek s' udaje, da joj sreća bila!
Ako mi je i srce ranila,
Ter bih volio š njom se razgovarat,
Nego drugoj kod ramena spavat,
I nje mlados volio uživati,
Neg u carskom dvoru pribivati,
Srce bi mi zadovoljno bilo,
Tad bi imô sve što mi je milo.
Dovršiću ovu pjesmu malu
Da joj bude za diku i hvalu . . . .
Pozdravljam te sad iz srca živa,

Digitized by Google

Srećan oni, koji te uživa! . . .
Ostaj z Bogom, mlad cv'jete rumeni!
Vazda jesi u pameti meni.
Z Bogom ostaj! va v'jek srećna bila
Dokle godi na sv'jetu živila!

22.

Ruža nad ružama *).

Nije tome ni vele vremena
Procvala je ružica rumena
Sred majčina dvora bijeloga, . . .
Gjevojka je od malo godina
A dika je drugaricam svima, . . .
L'jepa hipa, uzvisita, mila,
Blago onoj, koja je rodila,
Izabrani cv'jetak odgojila! . . .
Veseli se, cv'jete izabrani,
Jer si uprav ruža nad ružami!
Ja te hvalim, moj rumeni cv'jetu,
Za najljepšu na ovome sv'jetu,
Ja te hvalim, i hvaliti hoću
Za dobrotu i ljepotu tvoju,
Zaboravit nikad te ne mogu,

*) Iz r. l. Šegedina.

Digitized by Google

Na pameti svegj te imat hoću.
A da vidiš, pobratime dragi,
Cvijet ovi, koji 'no ti hvalim,
Ti bi onda najbolje vidio
Da se n'jesam junak privario,
Bi mu l'jepu hvalu potvrdio . . .

23.

Pozdrav Ruži *).

Uzrasla je Ružica rumena
U mojemu mjestu porogjena.
Blago majci, koja je rodila,
I ljepotu Ružu odgojila!
Blago onom, ko će je ubrati,
Lijep ti će cvijet uživati!
Da si zdravo, mili perivoju,
Evo slavim l'jepu Ružu tvoju!
Bog joj dao zdravlje i veselje,
To su moje od srdašca želje!
Al' pravedno, Ružo, reci meni,
Da ne venem, moj cv'jete rumeni; . . .
Jer bih junak ja žudio znati:
Je l' te kome obećala mati?

*) Iz r. l. Šegedina.

Digitized by Google

Je l' onome, koji reče meni,
Da ne venem, moj cv'jete rumeni ?
„Nij' istina", ti mi odgovaraš.
Vjerujem ti, jer znam da ne varaš.
Za to, Ružo, ostani mi z Bogom !
Vigjeću te, ne će proći mnogo.
Goji mi se, moja golubice,
Ružo moja, jutrnja danice !
Ostavljam te, zorom idem z Bogom,
U srcu te mome nosim sobom.
Ja te hoću u srcu nositi
Kudgod budem po sv'jetu hoditi,
Er te ljubav tako istisnula
I na srce moje pritisnula.
Ljepos tvoju svuda ću slaviti,
Koju slavim od mnogo vremena,
Istina je, moga mi imena ! . . .
Sad na svrhu l'jepo te pozdravljam,
A moga ti imena ne stavljam :
Da si zdravo, rumena Ružice,
Moja vilo, gizdava mladice !

24.

Svjet i ponuda *).

Ustala se gizdava mladica,
U to doba isteče danica.

*) Iz r. l. Šegedina.

Digitized by Google

Ah! da ti je pogledati bilo
U danice kako je svjetlilo!
Još je ljepše gjevojčino lice,
Neg je ono u zv'jezde danice.
Ti si od nje ljepša, vilo moja,
Žarko sunce sama slika tvoja.
Al' ne ljubiš ni jednog junaka,
Tako barem hvali ti se majka;
Je l' istina, ili nije, vilo,
To mi milo nije čuti bilo . . .
Žarko sunce po nebu se šeta
I sve ljubi što na putu sreta;
Nebeske mu ne pr'ječe visine
Da ne ljubi zemlju do nizine,
Nego mi je neprestance grije
Dokle žarko sa nebesa sije.
A promisli da bi došlo bliže
Koliko bi nju ljubilo više! . . .
Ne bi zemlja suncu odoljela,
Od ljubavi sva bi izgorjela.
Što čuh dosl'je nepovoljne glase,
Unapr'jeda bolje ću ufam se.
B'jela vilo, mene se spomeni,
Milostivo lice mi okreni! . . .
Jer mi srce plače brez milosti
Radi, vilo, tvoje oholosti,
Plače srce jadno brez prestanka
Od večera do bijela danka;
Jer ja ne znam što bih pregorio
Samo da bi s tobom govorio . . .
N'jesam nigda kod kuće ti bio,
Žarko sunce, ni tebe vidio,
Nego drugi o tebi mi kažu,

Digitized by Google

A ufam se da ništa ne lažu ;
Ali doću što mogbudem prije,
Da i mene žarko sunce zgrije,
Da ne trpim zimsko studenilo,
U toliko, ostan' z Bogom, vilo ! . . .

25.

Naši pomorci *).

Poslušajte, moja braćo draga,
Što vam kažem istina je prava.
Mnogo li je proteklo godina,
Vi to znate, živa je istina,
Sve do nazad malahno vremena,
Ovom mjestu ne bilo spomena.
Al' gospoda, što u njemu stoje
Šćeše volje ispuniti svoje,
Mnoge l'jepe brode sagradiše,
Nis prostrano more zajedriše.
Mjesto moje, gle mladosti tvoje,
Koja se je u tebi rodila
I bijelim ml'jekom zadojila !
A kada se bila odgojila
Od tebe se tada od'jelila ! . . .
Ah ! mladosti moja izabrana,

*) Iz r. I. T. Golubovića.

Digitized by Google

Koja ideš put dalekih strana,
Rodno mjesto al' zaboraviste,
Jadne svoje majke ucv'jeliste?
One plaču tužne bes prestanka
Od večera do bijela danka
Čujuć svoje tuge i žalosti
Od rogjene gizdave mladosti,
Koja pogje brodit sinje more,
A ostavi svoje b'jele dvore,
I majčine mile razgovore,
Al' ti, more, ognjem izgorîlo,
Mnogu li si mlados potopilo!
Poslušajte, moja braćo draga,
Ovo vam je sve istina prava . . .
Sinje more ne bismo brodili,
Neka bismo u šužanjstvu bili,
I bijela dneva ne vidîli;
Znadem dobro da doma patimo,
I da jada dosta podnosimo,
Ali opet sve zaboravimo,
Što na moru jada pretrpimo,
Kad se zdravo kući povratimo.
Ali sada eto teška jada
Mladosti je naše ponestalo,
Sada što ćeš, moje mjesto malo!
Tvoje cv'jeće, što naši zaliju,
Vr'jeme dogje da drugi užiju.
Da je kogod od roda tvojega
Ne bih hajô, zdravlja mi mojega!
Neg furešti, koji dolaziše,
Oni tvoje grane polomiše.
Bog ti dao s neba blagosove
Da sakupiš tvoje sokolove,

Digitized by Google

Koji će te u napr'jed čuvati,
L'jepo tvoje cv'jeće uživati!
Neg čujte me, gizdave mladice,
Vi sadite rumene ružice,
I slatkom ih vodom zal'jevajte,
Svijem živim na zdravlje pjevajte!
Ko je mladić nek se ružom kiti,
Ko gjevojka vijenac će viti . . . .
A mrtvijem duše spomenite,
I rake im ružom okitite!
Još vas molim, b'jele vile moje,
Promislite, malo nepravo je,
Kad budete pjevat pjesmu ovu,
Ako vi joj zabavite koju ;
Jer ja znadem zlo sam učinio
Što sam vam je pred oči donio,
Što se zgodi od naše mladosti,
Kojih čuste tuge i žalosti.
Ja sam ovo hotio vam r'jeti,
I mnogijem pred oči don'jeti,
Da ne kunu nikad sinjim morem
Našu braću, sive sokolove ;
Jer da znaju što je sinje more,
Koje niko izmjerit ne more,
Ne bi nikad o njem proslovili,
A nego li kletve govorili.
I još molim vile plemenite,
I vas, braćo, što doma stojite,
Da se svetim crkvam približite,
A za mlados Bogu pomolite!
Vi molite Mariju Djevicu
Krstijansku našu pomoćnicu,
Da nam bude vazda u pomoći

Digitized by Google

B'jelim dnevom i u tamnoj noći!
Nek obrati svete oči svoje
I pošalje svete blagosove
Svrhu naših rogjenih sinova,
Kî su pošli preko sinja mora.
Sad vas svijeh pozdravljam lijepo
Staro, mlado, malo i veliko,
Uživali zdravlja i veselja,
To na svrsi moja vam je želja.

26.

Dalmacija *).

Pomoz', Bože, Jozip i Marija!
L'jepa ti je kršna Dalmacija,
Srcu mome mila pokrajina,
Od starine naša domovina!
L'jepo ti je dalmatinsko more,
L'jepa mlados po kojemu plove!
L'jepo ti je jutrom pogledati,
I po moru brode razgledati,
Gje se b'jele, kako labudovi,
B'jela jedra, sve krasni brodovi,
Šetaju se po duboku moru,
Kako paun po bijelu dvoru,
Ja ih gledam po moru jedriti,

*) Iz r. A. Oreba.

Digitized by Google

A hoće li svak kuće viditi! . . .
Dalmacijo pokrajino mila,
L'jepu ti si mlados porodila!
Ti si majka sivih sokolova,
Ti si krasna domovina moja.

27.

Napokonje z Bogom *).

Z Bogom, oče, mila majko!
Što Bog šalje primam slajko;
Z Bogom sestro! z Bogom brate!
U gizdave idem svate.
Bol sam ćutî, tuge, jade,
Z Bogom! z Bogom idem sade.
Opet z Bogom, Niko brate,
I sv' ostali, što me prate!
Z Bogom, moji učitelji, . . .
U nauku raditelji!
Isus zove djevce svoje,
Ja umirem dobre volje
I ostavljam sv'jet privarni
A putujem u raj slavni . . . .
Tako svaki, koj' ostaje,
Za malo vam vr'jeme traje . . . .

*) Iz r. J. Franulovića.

Digitized by Google

28.

Carevi pohodi u Orebićima god. 1875 *).

Još ne bila istekla danica
Kad zavika vila svrh Pelišca:
„Na noge se, Pelješčani mladi,
„Poslušajte što se sada radi! . . . .
„Car čestiti Frane Jozip Prvi
„Slavne kuće, presvijetle krvi,
„Beč bijeli za vr'jeme ostavlja
„K Dalmaciji putovat se spravlja;
„Jer Njegovo Carsko Veličanstvo
„Ljubeznivo ima dostojanstvo,
„V'jernom puku svome da pogodi,
„Car i družba, koja Cara slîdi
„Dalmaciju hoće da nam vidi,
„I njezine zemlje i gradove,
„I na moru plavi i brodove . . .
„Sad je vr'jeme skladna postupanja,
„Cesarova l'jepa pričekanja, . . .
„Neka vide od Beča plemići,
„I Car isti što su Orebići!“ — . . .
Što je godir u Pelješcu ljudi
Glas vilinji sve redom probudi;
A kad b'jelu vilu razumješe,
Sve po tanko što god rekla bješe, . . .
Vesele se s nenadane sriće:
„Pohodiće Care Orebiće!“

*) Iz r. I. Šegedina.

Digitized by Google

Pa se trude i čine priprave,
Kad Car dogje da ga svi pozdrave; . . .
Bogati su da ne štede blago,
Neg da čine što je njima drago . . . .
Ter u malo danâ prepraviše
Sve što god im od potrebe biše.
Nakon toga malo danâ progje,
Car čestiti pod Peljesac dogje . . . .
Put široki prekriše junaci,
A nad putom viju se barjaci.
Staro, mlado, i ko god je bio,
Sve to viče: „Cesare, Živio!“ —
Palače su uresile bile
Suhim zlatom izvezene svile;
A po putu kuda Care šeće
Mala gjeca posipahu cv'jeće; . . . .
S obe strane kuda Care hoda
Poredala pelješka gospoda:
Kapetani, mladi pomorani,
I ostala braća Pelješčani,
A uza njih njihove gospoje,
I gjevojke urešene stoje; . . . .
U ljepoti slične su danici,
A u licu l'jeru i ružici,
U dobroti medenoj čelici,
A u gizdi Veneri božici . . . . .
Kad je Care mjesto razvidio,
S Orebićâ on se dijelio,
Put sl'jedio nam'jenjeni tada,
Da otide put Korčule grada:
Stade uzvik pelješk'jeh junaka,
Trepetanje množine barjaka; . . . .
Sa sv'jeh strana barjaci prekriše,

Digitized by Google

Da ih biti baš ne može više ;
Kako nebo kad kriju oblaci,
Tako brode prekriše barjaci.
Svak je Cara popratio bio,
Na odlasku vikao : „Živio!“ —
„Živio nam!“ usprimilo more,
„Živio nam!“ odjeknule gore . . . .
Kad se noćca uhvatila veće
Još Peljesac mirovati ne će,
Neg da Caru uzmnoži radosti,
K nebu šalje ognjene svjetlosti . . . .
Nebrojene užegoše svîće,
Prosv'jetliše mjesto Orebiće.
Prije bi se zv'jezde izbrojile,
Nego sv'jeće, koje su gorîle.
Vas Peljesac osta u svjetlosti,
Caru kaže velike radosti,
O čemu će biti razgovora
Dok Orebić bude u kraj mora.

29.

Polazak Blaćanina u c. k. mrnaricu god 1885 *).

Došla mi je knjiga od cesara
Čestitoga moga gospodara . . . .

*) Iz r. J. Franulovića.

Digitized by Google

Procvale su ruže i vijole,
Dijelim se put careve Pole,
I ostavljam majku i rodbinu,
Još i moju milu domovinu.
Brod će biti i kuća i dvori,
A gvozdeni topovi prozori,
Puška, sablja i otac i mati, . . .
Po moru mi valja putovati,
Četr ljeta valja meni stati
Podnositi velike nevolje,
Z Bogom, l'jepo uživanje moje! . . .
Kud će poći l'jepa mlados moja
Preko sinja dubokoga mora!
Dijelim se na očim suzami,
Z Bogom, moja preslatka ljubavi!
Z Bogom! z Bogom, mila braćo moja!
Sokô krila otvorio svoja.
Svih pozdravljam, od doma se d'jelim,
Bog zna više hoćemo l' se vidit! . . .
Slatki pozdrav, celov od ljubavi,
Dobro moje, svakom ću ostavit . . . .
Z Bogom! v'jerni prijatelji moji,
Moju mlados s kojijem sam gojî',
Zadnji spomen, koji vam ostavljam:
Svih od srca mojega pozdravljam,
I grlim vas srcem i rukami,
Dijelim se na očim suzami.
Z Bogom! moji prijatelji mili,
L'jepo ti smo mlados sprovodili!
Provenuće ruže i vijole,
Jer se d'jelim put careve Pole,
Četr ljeta, tuga i skončanje,
Z Bogom, l'jepo moje uživanje!

Digitized by Google

Z Bogom! z Bogom! svi blaski mladići,
Što se d'jele sivi sokolići!
Z Bogom, ljudi, i žene, i divne!
Z Bogom, blaske mlade muškardine!
Sad je došlo naše od'jeljenje,
Svi želimo od vas oproštenje . . . .
Z Bogom, oče, majko od ljubavi!
Dobro moje svako ću ostavit!
Hvala, majko, na ml'jeku b'jelome,
Što si dala meni malahnome!
Ti ne plači gorko bres prestanka
Na spomenu današnjega danka,
Suze tvoje moj život skončaju,
Tebi rane, tuge zadavaju.
Tužno mi je provenulo lice,
Z Bogom, brate, i moja sestrice!
Ostaj' z Bogom, sva rodbino moja,
Jur se d'jeli jato sokolova!
Z Bogom, Blato, rodno mjesto moje!
Sad ostavljam sve radosti tvoje.
Z Bogom! z Bogom! neka svak ostane
Gje ostade moje uživanje!
Z Bogom, družba, i moja rodbina,
Z Bogom blaska moja domovina!
Z Bogom, Blato, moje mjesto rodno,
Mjesto rodno, sve moje ugodno!
Z Bogom, i ti moja golubice! . . .
Ne ćeš vigjet sunca, ni danice,
Jer sad mi te valja ostaviti
I celovom zadnjim pozdraviti.
Ljute rane, i teška nevolja!
Kud će poći l'jepa mlados moja!
Cv'jeće moje, ko će mi te brati,

Digitized by Google

I studenom vodom 'zal'jevati?
Blago tebi, zelena gorice,
Ma i tebi, moja golubice!
Jer odluku moju sam ti kazô,
Četr ljeta da me hoćeš čekat,
Vilo moja, dugo mi je stanje,
Sve ostavit l'jepo uživanje.
Znaš i sama koliko ću stati,
Moli Boga, da se zdravo vratim
I ljubavju da ti ljubav platim.
Srce moje tebi ću ostavit,
Nemoj, vilo, mene zaboravit!
Rukam grlim, ustim te celivam,
Ostan' z Bogom, dušo moja mila!
Od srca te tvoj sokô pozdravljam,
Dare moje, koje ti ostavljam,
Neka budu uspomena tvoja,
Da si v'jerna zaručnica moja.
Oni v'jenac, koji si ubrala,
I u zdravlju meni darovala,
Onoga ću sa sobom nositi
Kud god budem po sv'jetu hoditi,
Spominjaću tebe golubicu,
B'jelu vilu, rumenu ružicu,
Putujući po svijetu vanka,
Da bi bilo i do zadnjeg danka!
Kad se vratim svojoj domovini,
Da je pozdrav svoj mojoj rodbini!
Došlo vr'jeme moga od'jeljenja,
I od dvora moga odaljenja,
B'jeli su mi listi doletili,
Druge su mi dvore prepravili,
Ajme, cv'jete od moje mladosti,

Digitized by Google

Za koga se gojih u radosti!
Ni za oca, ni za moju majku,
Neg za našeg kralja i cesara
Austrije slavna gospodara!
Ali eto, milom Bogu hvala,
On je nama i otac i majka,
Slava njemu do sudnjega danka!
Procvala je kita lovorike,
Ja ću poći brzo u vojnike,
Al' ne marim što ću tamo poći,
B'jele dvore što ću moje oći,
Mladići su i drugi hodili,
Opet su se zdravo povratili, . . .
Za to me je majka porodila,
Bijelijem ml'jekom zadojila,
A moj me je otac othranio,
A ja krila svoja odgojio;
Ali žalim moje uživanje
I u dvoru l'jepo prebivanje,
Pa nijednog ne imam veselja,
Gje s' ne može svršit moja želja.
Što će meni slave i radosti,
Sve su meni tuge i žalosti!
Dvadeset sam svršio godina
A živio majci us kolîna,
Moja se je rascvala ružica,
Već smo ljudi, n'jesmo veće dîca,
U licu mî rasplantilo sunce,
Moje se je razigralo srce,
Pa mi b'jela knjiga doletila,
Careva je ruka nakitila
I meni je na dvore poslala,
Žalosti je mome srcu dala,

Digitized by Google

Da se valja meni prepraviti
I bijele dvore ostaviti . . . . .
Kad sam b'jele liste pročitao,
Što je meni moj care poslao, . . . ,
Srce svoje n'jesam umirio,
Ni lis b'jele knjige zatvorio,
Zapjevala is planine vila,
Kako pjeva srce mi zanîla,
Još nî b'jela zab'jelila zora,
Ja se skočim iz mojega dvora,
Slušam glase, koje vila piva,
Tanko pjeva, a mene doziva :
„Dobro jutro, moj mili mladiću !
„Ustani se, sivi sokoliću,
„Procvala je kita lovorike,
„Ustani se, hodi u vojnike,
„I ostavi tvoje b'jele dvore,
„Uputi se niza sinje more
„Do careve Pole glasovite
„Mrnarice luke plemenite ;
„Ovo ti ja sada navješćujem,
„Vesele ti glase obznanujem ;
„Od'jeli se, nije ti vremena,
„I ostavi draga i milena ! . . .
„Četr ljeta, četr godinice
„Valja da ti ostaviš ružice,
„Koje 'no si svako jutro brao
„I gjevojkam mladim darivao,
„Skojijem si provodio danke
„Od kad si se rodio od majke !
„Već ostavi tvoje b'jele dvore,
„I poleti niza sinje more !
„Moj sokole, otvor' tvoja krila,

Digitized by Google

„Navješća ti is planine vila:
„Ustala sam rano prija zore
„Slušala sam l'jepe razgovore,
„Što govore mladi dženerali,
„V'jećali su, pak su se ustali.“ —

30.

Pri općinskim izborima. (188. . .) *)

U dospjetak pokladâ i m'jene
Započeše prolijetat st'jene.
Čuvaj glavu, jer u doba noci
Može st'jena i u glavu doći . . . .
I na Pržnjak da se ko prebrodi
Ponuckovac i tu ga nahodi
Da s' ukopa u Dolac od Giče
Pudar mi ga s Priježbe pretiče
Bez poklona, bez ni jednog mita
Samo da ga: kud putuje? pita.
Ko je miran valja mu bježati,
Jer ne može s hinbenicim stati;
Čas od ml'jeka, a čas su medeni,
Teško š njima i tebi i meni!
Nema čovjek u koga ufati,
Svaki traži kako će izdati,
Na sastancim, na kruhu, na vinu

*) Iz r. J. Frangulovića.

Digitized by Google

Otac svome ne vjeruje sinu.
Ne vjeruju župniku od Kčare,
Ter nastoje i njeg' da prevare,
I njegovu braću svećenike,
Narodnjake redom svekolike . . . .
Kô sanjavac sad protivnik zîha,
Proleca se i govori: Ćiha! . . .
Za tim pita: što se tamo čini?
Zà koga će glasovati ini? . . .
Ako bude svaku pravo reći
U vijeće i ja ću priteći.
Nemoj! nemoj! jer se buna spravlja
Već se neput svom dundu ne javlja. .
Neput dunda udara kopitom
A ne pr'jeti palicom, ni kitom . . .
Samo radi jedne zaušnice
Od kunjada njegove punice,
Kôm čini mu i moždane smesti,
Ne će troskot pri pijaci resti' . . .
Sred vijeća na privaru rade
Da bi mogli jošter mastit brade,
Pisma grabe, prokure odnose,
Jedan drugog poteže za kose.
Sramota je, svak to prigovara,
Da se zakon cesarov obara,
Koji svakom slobodno dopusta,
Da glasuje iz vlastitih usta,
Tu ne treba telarova dila,
Da jezikom vlastitoga rîla
Grede redom po selu trubiti
Izbornicim bistro govoriti:
U jedinstvu skupite se duha,
Bez moškajâ i bez ošljih muha. . .

Digitized by Google

Svećenici, ne bud'te pristrani,
Mirotvorci koji 'no ste zvani!
Pokažite biljeg od ljubavi,
Otkupitelj za kû vas ostavi!
Sklad i ljubav nav'jestite puku,
I svim, kî se za darovim vuku,
Jer je nesklad uzrok od rasuća,
Svi budite, kako snoplje pruća!
Kaštriotić kad se nahodio
Na čas smrti, bane sakupio,
Svakom breme šibičicâ dade
Da snažnoga med njima poznade.
Pokušaše pred njim poglavice
Pri koljenim slomiti palice,
Al' se skupa slomiti ne dadu,
Kô što ne da ni bedem na gradu.
Za tim prosu šibâ rukoveti,
Kuša treći, sedmi i deveti,
Ter svi bani u oka trenuće
Polomiše rastavljeno pruće.
Tad Skender-beg reče umirući:
Koja koris sva carstva privući,
Bez sloge se uzdržati ne će,
Jer bez sklada nema stalne sreće!
Dok budete u skladu složeni,
Koplja, puške, ni mači gvozdeni
Ne će vama nigda nauditi,
I sam Turčin vam će robom biti! —
Tako Jure z banim oprosti se
I s ovoga sv'jeta od'jeli se.
A što se je posl'je dogodilo
Skender-bega kada nije bilo?
Maleno je vr'jeme postojalo,

Digitized by Google

A Jurino sve carstvo propalo!
Sad glasujte makar i tovara,
A u v'ječu neka se ne vara;
Jer će reći svi od sela starci,
Kobilari da su svi magarci.

31.

Kolenda za prvi dan godišta *).

Godište je danas, o gosparu,
Da se tučemo, kô Cigani po sv'jetu,
Čuda smo se nagledali velika
Kopnom hodeć, i brodeći po moru.
U Indijah Istočnoga Mogola,
Gje zecovi kudjelju predu,
Vidjesmo makovâ daždjeti,
I po stranah Tatarina Magoga,
Vidjesmo tuj Mamalukâ Kalifu
Pod šatorom od vezena kupusa,
Gje udara svilenu tamburu
Pod kalpakom od rom'jenče na kr'ješvu,
Vas odjeven u gizdi ćilimom,
Čineći, kô od pokladâ Kvintana;
Tambura je od garduna kisjela,
Čepići su od skalonje iz Pulje,
Žice su joj od ebana na krincu;

*) Iz nekoga staroga rukopisa iznagjena u *Dubrovniku*.

Digitized by Google

Glava mu je zimski pipun mrežavac,
Oči mu su dv'je nespule unakrs,
Nos mu je, kô za sjemena kukumar,
Usta su mu raspuknuta šipčina,
Brada mu je hobotnica bez repâ,
Uši mu su dv'je kore od mušlje,
T'jelo mu je, kô dva bubnja na vitu,
Ruke i noge četr tikve grljače,
Prsti su mu koločepske andrkve,
Nokti su mu, u jednu r'ječ, lupari.
Mi kada tuj nakazni vidjesmo
Svikolici se u smijehu izdasmo ;
S toga na nas Mamaluci udriše,
A mi bolje pridadosmo nogami,
Ter dogjosmo ôdi k tebi, gosparu,
Da vam damo pjevajući na znanje,
Da su žive sluge vaše od lani.

Digitized by Google

Gje je što.

	strana
Opomena.	3
I. iz usta:	5
1. Vojvoda Mončilo	7
2. Marko Kraljević pohodi sestru	20
3. Asan-aginica	36
4. Janko Sibinjanin i vila	44
5. Janko Sibinjanin i jezerkinja vila	49
6. Sirota Gjevojka	55
7. Oporuka Jova Despotovića	60
8. Miloš čobanin	66
9. Paša Seidić na konaku u Nikolice Grahovskoga kneza	76
10. Selim Seliman Udbinjanin i Gjurica Petrović Kotarac	81
11. Sestra Ivana Senjanina i Turčin Mujo Jelečković	90
12. Alija brodar	94
13. San sirote gjevojke	98
14. Angja Burovica	104
15. Riječi ranjenika na umoru svome bratu	113
16. Dva putnika na putu put Trebinja	115
17. Z Bogom vojnika na svršetku službe u Dubrovniku	118
18. Gjevojčine kletve	120
19. Gjevojčin oproštaj	122
20. Z Bogom na rastanku s Maricom	123
21. Majka, Mare i dragi	124
22. Ponuda	125
23. Hvaljena Cavtaćka	126
24. Uzdasi za Župčicom	127
II. iz rukopisâ:	129
1. Kčarani braća Crnomiri	131
2. Gjevojci na uranku	139
3. Gjevojka pomamila sunce	141
4. Majčin svjet	142

Digitized by Google

strana

5. Lako monku, kako i sokolu 144
6. Docna se pokajala 147
7. Zaludan trud 148
8. Obećanje na slavu gjevojci 151
9. Sve godi što je u gjevojke 152
10. Za ljubav satira 156
11. Na prijateljstvu ufanje 159
12. Srce ne vara 161
13. Smjelome sreća 163
14. Ljubavni uzroci radosti i žalosti 164
15. Plač na rastanku 171
16. Odijelio se a gjevojku ne vidio 172
17. Lijepa a ohola ne dava oziva 175
18. Nemir za gjevojkom 178
19. Savjet 181
20. Nezaboravna gjevojka 182
21. Prije će zaboravit pjesmu, nego gjevojku 184
22. Ruža nad ružama 187
23. Pozdrav Ruži 188
24. Svjet i ponuda 189
25. Naši pomorci 191
26. Dalmacija 194
27. Napokonje z Bogom 195
28. Carevi pohodi u Orebićima god. 1875 196
29. Polazak Blaćanina u c. k. mrnaricu god. 1885 . . . 198
30. Pri općinskim izborima (188 . . .) 204
31. Kolenda za prvi dan godišta 207

Digitized by Google

NARODNA BIBLIOTEKA.

1. **Dubrovnik ponovljen,** epos u XX pjevanja i **Didone,** tragedija u 3 čina *Jakete Palmotića Gjonorića,* 1878, u-8., str. VI-480, for. 1. 80.

2. **Ostan Božije ljubavi i razlike pjesni duhovne** *Andrije Vitaljića.* Novo izdanje. 1874, u-8., str. XVI-320, for. 1. 20.

3. **Pripovijesti crnogorske i primorske,** skupio, složio i pregledao *Šćepan Mitrov Ljubiša,* 1875, u-8., str. IV-280. for. 1. 20.

4. **Robinjica,** spjevao *Mato Vodopić,* 1875, u-8., str. 48, nč. 20.

5. **Pjesme razlike** *Antuna Kaznačića* dubrovčanina, 1879, u-8., str. XVI-120, sa slikom spisateljevom, nč. 60.

6. **Marojica Kaboga,** tragedija u 5 čina *Matije Bana,* pisana 1880 i dubrovačkoj vlasteli posvećena. Su dvije slike, u-8., str. XXVI-124, nč. 60.

7. **Ratovanje slovinskog naroda proti Turcima** godine 1875 — 1877. Uz gusle skitio *Žalovan,* 1881, u-8., str. 170, nč. 60.

8. **Crte iz hercegovačke zapreme,** pripovjetka *Ivana Miletića.* 1881, u-8., strana 53, nč. 20.

9. **Na Doborskijem razvalinama,** pripovjetka *Kan. Mata viteza Vodopića,* 1831, u-8., strana 242, sa slikom, for. 1. —

10. **Narodne satirično-zanimljive podrugačice.** Skupio ih *Vuk vit. Vrčević.* Drugo izdanje. 1888, u-8., strana 148, nč. 60.

11. **Pjesme o ratu Rusko-Turskom i o bojevima na Plevni** godine 1877. Spjevao *Bogoljub Petranović,* u-8., strana 32, nč. 20.

12. **Mudri Ćoso.** Po pučkoj predaji ukitio za praznike *Vid Vuletić-Vukasović,* u-8., str. 54, nč. 30.

Digitized by Google

NARODNA BIBLIOTEKA.

13. **Narodne Basne.** Skupio ih po Boki, Crnojgori, Dalmaciji a najviše po Hercegovini *Vuk vit. Vrčević*, u-8., str. IV-120, nč. 50.

14. **Za kišljive dnevi.** Književni pokušaji *Marka Cara* u-8., str. X-216, for. 1. —

15. **Jan Hus,** tragedija u 5 čina *Matije Bana*, pisana 1879 i českoj braći posvećena 1884, u-8., str. 140, nč. 60.

16. **Narodne humoristične gatalice i varalice.** Skupio *Vuk vit. Vrčević* 1884, u-8., str. 80, nč. 40.

17. **Kratka povjest kralja bosanskih.** Po izvorima napisao za mladež bosansku *O. Antun Knežević.* Sveska I. 1884, u-8., str. VI-76, nč. 40.

18. **Zimuje večeri.** Priče iz narodnog života u Srbiji, napisao *M. Gj. Milićević.* 1885, u-8., str. VIII-252, for. 1. 20.

19. **Smailagić Meho.** Pjesan naših Muhamedovaca, zabilježio *Dr. Friedrich S. Krauss,* 1886, u-8., str. XVI-192, nč. 80.

20. **Viški boj.** Spjevao *Savo Matov Martinović* Crnogorac, 1886, u-8., str. 30, nč. 20.

21. **Kratka povjest kralja bosanskih.** Po izvorima napisao za mladež bosansku. *O. Antun Knežević.* Sveska II. 1886, u-8., str. 123, nč. 60.

22. **Tužna Jele.** Povijest gruška, *kan. Mata vit. Vodopića* 1886, u-8., str. 99, nč. 40.

23. **Narodne Pripovjetke** ponajviše kratke i šaljive. Skupio *Vuk vit. Vrčević,* 1887, u-8., str. 198. nč. 80.

24. **Kratka povjest kralja bosanskih.** Po izvorima napisao za mladež bosansku *O. Antun Knežević.* Sveska III. 1887 u-8. str. 136. nč. 60.

25. **Narodne pjesme iz usta i rukopisâ** skupio i za štampu spravio pop *Baldo Melkov Glavić* 1889 u-8., str. 210, nč. 60.

Digitized by Google

Dubrovnik, zabavnik narodne štionice dubrovačke. Godište III. Uregjen po *Jozu Buniću*, 1871, u-8 v., str. 304, for. 1. 60.

Dubrovnik, zabavnik narodne štionice dubrovačke. Godište IV. Uregjen po *Jozu Buniću* i *Stj. Skurli*, 1876, u-8 v., str. 350, su 2 slike, for. 1.60.

Vienac gorskog i pitomog cvietja, hrvatsko-srbska pjesmarica, uredjena po *I. Aug. Kaznačiću*. Drugo uzmnoženo izdanje, 1882, u-16., str. IV-248, nč. 60.

Konavoska zdravica, 1886, u-16., str. 8 nč. 4.

O francuskom i pruskom ratu godine 1870-71. Pjesme *Oca Petra Bakule*, 1873, u-8 m., str. 64, nč. 30.

Marta Posadnica ili **Pad velikog Novgoroda**, tragedija u pet razdijela po *Matiji Banu*, 1872, u-16., str. 208, nč. 60.

Moćnik stolne crkve dubrovačke. Sastavio *Stjepan Skurla*, 1868, u-8., str. 180, sa slikama, for. 1. 20.

Korizmene propovijedi i besjede za različite svečanosti i prigode, *O. Arkangjela Kalića* dubrovčanina, 1873, u-8 v., str. XVI-608, for. 3. 20.

Sveti Vlaho, biskup i mučenik od Sevasta, dubrovački obranitelj. Priopćio *Stjepan Skurla*, 1871, u-8 v., str. VIII-208, sa slikom, for. 1. 30.

Svibanj posvećen bl. Djevici Mariji ili razmišljanja o poglavitim izvrsnostima Marijina života s molitvama i izgledima preko mjeseca Svibnja, čemu se nadodaju misne molitve, priprava na ispovijest i sv. pričešćenje i neke druge pobožne zabave, a zatim kita pjesmica (80) na čast *Bl. Djevice Marije*. Uredio *Stjepan Skurla*, 1876, u-16., str. XVI-412. nč. 80.

Bogoljubna zabava kršćanskijeh duša. Molitvenik po *S. S.* Treće izdanje, 1885, u-32., str. 248, nč. 40.

Gospa od Lurda. Povijest i molitve. Treće izdanje u kome su priložena druga bogoljubna djela za svaki dan, za Sv. Misu, Pričešćenje, i za šest Nedjelja svetoga Luigja, uz druge bogoljubnosti, 1887, u-16., str. 270. for. — 60.

Kako se služi sv. Misa starohrvatski (glagoljački) i latinski 1883, u-16, str. 20, nč. 6.

Digitized by Google

Povijest razvitka našega jezika hrvackoga ili srpskoga, od najdavnijih vremena do danas, piše *Marcel Kušar*, 1885, u-8., str. 234, for. 1. —

Zakonu se valja pokoriti. Razgovor Sokrata s Kritonom, s grčkoga po Platonu ponašio *J. Peričić*, 1883, u-8., strana 22, nč. 20.

Zbirka običnijeh riječi i razgovora za vježbanje u jezicima **hrvackomu ili srpskomu i talijanskomu.** Složio *Mato Zglav*, 1885, u-16., str. 248. nč. 60.

Razgovorna slovnica talijanska *Antuna Vučetića*, c. k. gimnazijalnog profesora u Dubrovniku, 1880, u-8., strana VI-232, for. 1. 40.

Latinska palestra (vježbenica) za I. i II. gimnazijalni razred. Spisao Josip Kobenzl, prof. na c. k. dubrov. gimn. 1884, u-8., strana 140, nč. 80.

Grčka palestra (vježbenica) za III. i IV. gimnazijalni razred. Spisao Josip Kobenzl, prof. na c. k. dubrov. gimn. 1884. u-8., strana 140, nč. 80

Српске народне приповјетке понајвише кратке и шаљиве, скупио Вук витез Врчевић, 1882, у-8., страна 208, нч. 80.

Чежња за отаџбином. Драма у три раздјела, пречишћено с талијанскога Томо Крстов Поповић, 1883, у-8., страна 72, нч. 40.

Александар Димà син, Госпођа са Камелијама (La Dame aux Camélias) превео с француског Марко Јов. Цар, 1883, у-8., страна XII-234, фор. 1.

Пјесме о рату Руско-Турском и о бојевима на Плевни године 1877. Спјевао Богољуб Петрановић, у-8., страна 32, нч. 20.

Народне сатирично-занимљиве подругачице. Скупио Вук витез Врчевић, 1883, у-8., страна 146, нч. 60.

Ђуро Харамбаша или конавоски устанак. Приповијест херцеговачко-дубровачка, прича из стародавне књиге Вид Вулетић-Вукасовић, 1884, у-8., страна 144, нч. 80.

Народне хумористичне гаталице и варалице, скупио Вук витез Врчевић, 1885, у-8., стр. 80. нч. 40.

Народне Басне, скупио их по Боки, Црнојгори, Далмацији а највише по Херцеговини Вук т. нт. Врчевић, 1888, у-8., стр. IV-116, нч. 50.

Digitized by Google

O. Andrije Kačića-Miošića razgovor ugodni naroda slovinskoga, u kome se ukazuje početak i svrha kralja slovinskih, koji puno vikova vladahu svimi slovinskimi državami, s različitimi pismami od kraljâ, bana i slovinskih vitezova. **Potpuno izdanje** sa slikom *Andrije Kačića i Jure Kastriotića (Skenderbega).* u-8 v., strana 452. for. 2.

Vinska Medljika (Peronospora viticola). Za javnu pouku napisao *Fran Jergović.* Sa osam slika. 1887, u-8 v., strana 48. nč. 36.

Slovinac. Ilustrovani list za književnost, umjetnost i obrtnost. Godina četvrta 1881. U velikoj četvrtini na finoj glatkoj hartiji štampan, str. 520 su 39 slika. for. 4 —

Slovinac. Ilustrovani list za književnost, umjetnost i obrtnost. Godina peta 1882. U velikoj četvrtini na finoj glatkoj hartiji štampan, str. 576 su 23 slike. for. 4 —

Slovinac. Ilustrovani list za književnost, umjetnost i obrtnost. Godina šesta 1883. U velikoj četvrtini na finoj glatkoj hartiji štampan, str. 528 su 28 slika. for. 4 —

Slovinac. Ilustrovani list za književnost, umjetnost i obrtnost. Godina sedma 1884. U velikoj četvrini na finoj glatkoj hartiji štampan, str. 584 su 23 slike. for. 4 —

Dalmatinska koračnica. Sastavio za glasovir *Josip Vesely,* nč. 50.

Dubrovačka koračnica. Sastavio za glasovir *Josip Vesely,* nč. 50.

S Bogom Dubrovčani. Koračnica za glasovir, sastavio *Josip Vesely,* nč. 50.

Slava ss. Ćirilu i Metodu, slavjanskijem apostolima. Pjesma *Meda Pucića,* a napjev *Franа Liszta,* nč. 60.

Digitized by Google

Corso completo (teorico-pratico) della lingua serbo-croata, compilato da **Giuseppe Cobenzl**, prof. ginn. Seconda edizione aumentata e corretta 1887. in-8 gr., pag. 380 fior. 2. —

Corso pratico della lingua latina, proposto da *Giuseppe Cobenzl*, prof. giunas. In-8., pag. IV-186, fior. 1. —

Corso completo di lingua tedesca ad uso degl' Italiani, compilato da *Giuseppe Cobenzl* prof. ginn. Terza edizione in-8 gr., pag. 346. fior. 2. —

Dello sviluppo civile di Ragusa considerato ne' suoi monumenti istorici ed artistici. Memorie e studi del prof. *Giuseppe Gelcich*, i. r. conservatore per i preesistiti circoli di Ragusa e Cattaro, 1884, in-8 gr., pag. 120 con 27 incisioni, fior. 1. 60.

Storia del Montenero del Cav. *Demetrio Milaković*. Traduzione di *G. Augusto Kaznačić*, 1877, in-8 gr., pag. XII-246, fior. 2. —

Saggio d' uno studio storico-critico sulla colonia e sul contadinaggio nel territorio di Ragusa di *Antonio degl' Ivelio*, 1873, in-8 gr., pag. VIII-314, fior. 2. —

Alcune pagine su Ragusa di *G. Augusto Kaznačić* 1881, in-8., pag. IV-100, soldi 50.

18. IV. 1930

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google